

ఆంధ్రపత్రిక

309113

(వ తి ది న ము) (వ క లం వ (బ డు ను

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం. నవంబరు నెల 27 వ తేది మంగళవారము

No. 198

సంపుటము. ౪.

పింగళ నామ సంవత్సర శాస్త్రిక మాస శుద్ధ చతుర్థశి గిరి.

సంచిక ౧౯౮

మంత్రిమంత్రి! వేసేలు ఖర్చుపడినవి!! వెనుక దొంగకత్తు!!
2 పంచలు కొనువారికి ఆత్మలాభమున కొర్రుని
కోడంద్రోహము అను గ్రంథముకట్టి ఇవారు.

మేలైన జవాబు పలుకుచున్నాము.

అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున
పన్నెండు ధరలు క్రిందియివ్వబడును.
వాచకులారా! శ్రీమంగళమునకు
వాగ్దేశమునకు గల మేలైన జవాబు
పట్టుపంచలు పండుగదినముల అగంత
ముకొరకు కేట్టింగి దొంగయిచ్చుచు
న్నాము. ఇందులో ఎరువు, పర్వ
అటవచ్చు, కోటా, మేళు వర్షం,
ఇత్యాది గంటలు గలవి. క్లాసునీయమైనవి, తర్జుమలు.
5 క్లాసునీయమైనవి 2 క్లాసునీయమైనవి 1-2-0
జవాబుపట్టుపంచలు చొక్కము 2 మూలలు ... 1-6-0
8 చొక్కములు కేట్టింగివిన పాన్ లెన్ పేనా ఇవారు.
అన్నిటికి పాట్లెన్ ప్రత్యేకము.
(966) చిరునామా:- రాజలక్ష్మీ కిందెన్,
3, కందప్ప మొదటి వీధి, నిమగ్న క్షేత్ర, మద్రాసు.

దంత చూపు

డబ్బీ 1-కి నెల రూ 0.2-0 12-కి రూ 1-2-0.
ఈ దంతచూపుతో పండ్లుతో ముత్యాలను చిగుళ్ళు గట్టిప
డును. చిగుళ్ళనుండి రక్తము ప్రవహించును. నోటదుర్గంధము
లేక యుండును. పండ్లుముత్యములకలె తెల్లగానుండును. సర్వ
సామాన్యముగ వాడుటకు దగియున్నది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, అంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

కేటలాగు ఉచితము.

మా కంపెనీలో కాకితాంబరములు సరిగ్ చీరలు, రవి
కెలు, రమణులు, తలసాగులు, బిడ్డలు ధరించుటకు చిన్న
పీతాంబరములు, వెండి పట్టుధోవతుల జుట్టు, మిక్కిలి నేర్ప
రులగు నోపరివాండ్రవలన మేలైన పట్టుతో తయారయ్యె
బడుచున్నవి. కలయికతో సరసముగ వి.పి.మూలమున పంపు
దుము. దానియందు వ్యత్యాసమున్నను లేక, బాగుకు గిట్టని
యెడలను వానిని వాసము పంపిన తీరికొనెదము. 928

Harj Govinda Dass, Gopal Dass,
Silk Pithambar Merchants, & Com- Agents
Benares City, U. P.

ఆత్మ ది జ్ఞానా

శక్తిరమును విడచినతరువాత అజ్ఞానానా,
విద్యమును సద్భావమును గురించిన కాశ్మీయ విద్య
గ్రంథకర్త: పా. జగన్నాథస్వామిగారు, వి.పి.
చిన్నమైనా చక్కనిగ్రంథము మే. రూ. 0-9-0
మేనేజరు, అంబుకెట్టివీధి కాశ్మీయాలయము
పోస్టాఫీసు 512, మద్రాసు.

ముతుకోధక

957

ముతుకోధకను నేనించుము. వెల పోస్టేజీతో డబ్బీ 2-4-0.
గంధర్వ ఫార్మసీ,
రాజమండ్రి లేక, 83, లింగి నెట్టి వీధి, మద్రాసు.

వీటిల్లుపార్కు

వేడుకలు, ప్రదర్శనములు.

డిశంబరు 24 న తేది నుండి గాని కొంచెము
ముందుగా గాని ప్రారంభమగును.
హిందూ దేశ చిత్రకళా, పారిశ్రామిక నస్తు
ప్రదర్శనములు జరుగును.
స్వదేశీవస్తువులనేకములు ప్రదర్శించబడును.
హిందూ దేశ మెంతవఱకు పారిశ్రామిక రం
గమున స్వతంత్రతీవనము చేయగలదను సమస్య
కిందు తగిన సమాధానము ప్రస్తుతమగును.
చిత్రమైన వినోదములు, వ్యాయామప్రదర్శనములు
నేత్రోత్సవము చేయుచుండును.
ఈ ప్రదర్శనములకు శ్రీ చెన్నపురి గవర్న
రుగారధ్యక్షులై యుండురు. వీరిమూలమున లభిం
చు ద్రవ్యములయొ చెన్నపురి యుద్ధవిధి కొసంగ
బడును.

ఇంకను వివరములు కావలయు వారు మద
రాసు పార్కు ఫేరు ప్రదర్శనముల కార్యదర్శికి
ప్రాయవలెను.

నోటీసు.

(965)

యేలూరు సయ్యదు అహమ్మదు మిమోరి
యల్ క్రికలు, ది 22 డిసెంబరునుండి ఫుట్ బాలు.
తెన్నిసు డబ్బుల్లు, కింగిల్లు, బ్యాడ్ మింటను,
చతురంగం, క్రికెట్, వడ్డ బిల్డింగు, ట్రైలు పరుగు-
వుచిత భోజన సదుపాయములు-ఫ్లీలులు, గిన్నెలు,
వెండి బంగారు వత్తకములు, దిరఖానాలు ఏ డిశం
బరు లోపుగా చేరవలెను. యితర సంగతులు
కార్యదర్శినిలకు తెలియజేయవలెను.

గొర్రోజనము తొలగించి 2-0-0
కస్తూరి తులం 1-కి రూ. 3-0-0
కుంకుమపువ్వు తులం 1-కి 2-0-0
రసధన్యము తులం 1-కి 0-10-0
అదిపచ్చికానా లేక జాన్ను " " 2-0-0
కాలావ్యసము సీసా 1-కి " " 0-12-0
కాంబూలమూత్రము, ముహూనాగు నుండును 50-కి 0-8-0
అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి అండ్ న్యూదాసు.

Seeds & Plants.

నానావిధ చెల్లు దినుసులు.

మెడల్లు పొందిన నేలం గ్రేవ్ మామిడి చెట్లు పలు
విధమైన చెట్లుదినుసులు యింక అనేక విధములయిన మొ
క్కల దినుసులు సీవ కానుకలగు నాటుకాయకూరలు
విత్తనములు సరసముగ విక్రయింపబడును. కావలసిన వారు
అర్థరాస్త్రాంశపంపితే, పటముతో ఇంగ్లీషు తెలుగు క్యాటా
గు పంపులాము. జాబులు ఇంగ్లీషులో ప్రాయవలెను.
ఎస్. కె. వి. కాదర్ మీరానాహెబు.
విత్తనములు, మొక్కవర్తనము.
(969) కమరస్వామిపట్టి, నేలం.

అమృతాంజనం

100

ప్రాఫెసర్ జేమ్సుగారి
ఎలెక్ట్రో ట్రావిక్ వెర్బు

ఇది బలహీను
లకును నీరకు
లకును మందు.
నిద్ర లేవండు
ట, క్షౌరకము
తక్కువగును,
మెదడు దిద్దు
గా నుండుట.

పనియందెంతమాత్రము వ్యర్థమగుట, శిశువుకు, బలహీనము,
ఆయాశము, శుక్లశస్త్రముపోగొట్టును. పిచ్చాశులకు, ఉపాధ్యా
యాలకు గుమస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొద
లగు వారికి ప్రశస్తమైనది; బలమును గలిగించును. అనేక
వేలమంది ఇందులకు బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే
ఒక బుడ్డిని కొని వానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 " " " 2-0-0

నవీను! క రి మ ర ద్ర వ్య ము ల రా జు నవీను!!

ఆటో డిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి అపూర్వ
వాసనయును కలదు. ఆలోకహిత సారాయి మొదలగునాటి
యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. వేటిగుడ్డలో గాని చొ
క్కాయ వైనగాని 2-రి చుక్కలు విడిచినంతటి ఒక నందన
వనము మధ్యలోనుంచే యెంత ముఖమయిన వాసనను అను
భవించ వచ్చునో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు యే
వేనియుండినా యీ ఆటో డిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధా
న్యముగా నిలుచును. ఈదనమే ఒకబుడ్డికి ప్రాసీ పంపును.
తల క్షే (ద్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 వి.పి. వార్షి
,, 1 (ద్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0 రూ. 0-4-0
,, క్షే అమృతబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 ప్రత్యేకము.
ఆంగ్లీయిండియన్ డ్రగ్స్ అందు తెలియకల కంపెని.

సెం 155, జమ్నానగరు వీధి, బొంబాయి

మద్రాసు యేజంట:- మెహతా ఫుహుత్తం మూర్తీ.
వై.నాగభూషణ్ కోడ్ కుడరాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పును.

పార్శ్వపు నొప్పుల వార

కోలును. వాయువు

పోట్ల పోగొట్టును.

నువాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియుంట నుండదగినది.

వనమూలికలచే హిందూ దేశ మందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనం డిపో. } 109, (ఫోకోడ్డు, బొంబాయి.
6, కంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

ప్రత్యేక బెజవాడ తాలూకా మహాజన సభ.

(మూ ప్రత్యేక విలేజుకుని యొద్దనుండి.)

రొయ్యూరు, నవంబరు 24:

నేటిదినము మేము మా పడన రొయ్యూరు గ్రామము పోవునదికి గ్రామము లందఱును కాలువగట్టుమీద ముగి యుండిరి. గ్రామమునందెక్కడ జూచిన తోనణములే. ఏదై పున లెలకొనిన స్వరాజ్యపతాకములే. మిత్రులందరికి జయమును గోరుదు. దేశీయుల వాంఛలను వి స్ఫుల్తముగ చెలియునేయునట్టి అనేక సూక్ష్మలగ గ్రామము నందఱెడలను ప్రేమాగ్రుణ్ణి యున్నారు. నేటి ఉదయము నుండియు ఇతర గ్రామములనుండి అనేకవారి ప్రతినిధులు విరివిగా వచ్చుచున్నారు. గ్రామమునందెక్కడ జూచినను ప్రతినిధులు గుంపులుగాగూడి సభయందు జరుగబోవు విషయములనుగూర్చి ప్రశ్నముగ నర్పించుకొనుచు లేచి కార్యోత్సాహమును జూపుచుండిరి. అహ్మద సంఘమువారు ప్రతి నిధుల సౌకర్యమునకు కాలసరిక విరూపిలునన్నిటిని మిక్కిలి శ్రద్ధాభక్తులతో జేసియున్నారు.

నేటిసభ్యులను 1-30 గంటలకు కాలవగర్వించి అగ్రాసనాధిపతి గారితోను, ఇతర గ్రామములనుండి విచ్చేసిన ప్రతినిధులతోడను, గ్రామమునందలి ప్రధాన పౌరులతోడను ఊరేగింపు టిల్పనము అతివై ఛేదమునో జయలుజేరెను. ముందుగా బాలురు స్వరాజ్యపతాకములను వందేమాతర ధ్యానముతో గొంపోవుచుండి, సన్నాయి మేళము, భజన, కోలాటము మొదలగుఉత్సవములతోగూడ ఊరేగింపు టిల్పనము విస్తారమున ముందర ప్రత్యేకముగ జేయబడిన పండుగగర్వకు 2-30 గంటలకు సరిక విచ్చేసెను. తాలూకాయందున్న వివిధ గ్రామములనుండి 600 లకు వైగా ప్రముఖులగు ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. వీరియందు ముప్పాతికకువైగా అబ్రాహ్మణులే యుండిరి. వీరిలో విశేషముగ లైతులే నిండియుండిరి. గ్రామమునందున్న స్త్రీలు గూడ 50 కి వైగా సలూ మంటపమునకు ప్రక్కను గట్టబడిన అడ్డమునకు వెళుకగూర్చుండి, సభయందు జరుగు విషయములపై అతిశ్రద్ధతోను ఆసక్తితోను వినుచుండిరి.

అంతట బాలురు వందేమాతర గీతమును బాడిక పిచ్చుట ఆహ్వాన సంఘాభ్యుత్థులును కల్లూరు రాజాగారియొక్క బంధ పులును అగు బామ్మజేతర రాచుచంద్ర ప్రసాదరావునాయుడు బహద్రుగారు ఈక్రింది యుపన్యాసమును జదివెరి:

ప్రస్తుతము మనభారతభూమి ప్రపంచదేశమున కదలుచున్నది. కాలచక్రము త్వరితగతి తిరుగ నారంభించినది. మానవజాతి సాధించరాని కార్యములు లేనని గ్రహింపగలుగుచున్నాడు. ప్రతివ్యక్తియు ఉన్నతని కోరుట స్వాభావికము. జ్ఞానములేని పక్షిసహితము ఎంతకారకమున లేచుచున్నను పంజరము నిర్బంధమున నుండెనులక అరణ్యముననైనను స్వేచ్ఛతోనుండ నిచ్చగించుచున్నప్పుడు జ్ఞానసహితమైన మానవుడు స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యముల కనర్పణకు పరిహాసాస్పదతన, వివేక విహీనతను తెలియజేయును. సాధించ నిశ్చయించిన కాని కార్యమొందుండదు. పిన్నముల కక్షేప్రయోగించి, కార్య పరుడ కానివాడు నీచుడు. పూర్వము మన భారతభూమి ఎట్టి మహాన్నతనదినది దేశచరిత్రం జదివినవారెల్ల తెలియని విషయము కాదు. మన భారతభూమియే లేకున్న సామాజ్య మను నామమేలేదు. రయితులకు పక్షులభావము అమితమైనది. వ్యయము లధికమయినది. వ్యవసాయముల రెక్కచూచు కొనిన గడ్డి మిగులుటయే కష్టమగుచున్నది. మనదేశమున నూటికి 80 మంది వ్యవసాయదారులు. వ్యవసాయదారుల స్థితి యిట్లుండ దేశమెంత బీదస్థితిలో ఉన్నదో మీరే ఊహించు కొనరు. ఇప్పుడు ప్రజలు ప్రతిగ్రామమునను ఎందరందరో అన్నమున కాపన్నులై మలముల మాడుచున్నారు. జమీదారులూ! ప్రజలను పీడించి వేలవజేలు కిస్తులను పుచ్చుకొనుటయేగాని, తిరిగి రయితులకు ఆనంతయు మేలుచేయుట లేదు. వారు బొక్కసములు నింపుకొని భోగములకు పెట్టుటయే గాని చేరుదు. విద్యాధికులూ! ఉద్యోగముల కాపించి ప్రజాశ్రేయముల భగ్గుము గానింపజూచుచున్నారు. ప్రజలకు గత్యంతరమేమి? ఇదిట్లుండ ముప్పుదనంబులముల పయి నుండి దేశాభ్యుదయమును గోరి, దేశకళ్యాణమే వారి దృక్పథంబుల నిడికొని ఎట్టికష్టంబుల కయిన నోర్చి, అంగ్లహైందల పుల పన్నుగడ లన్నిటికిని సహించి వీడిపోయిన ముసల్మాన్ పాదరుల వైరము కలుపుకొని, ఏకకంఠ్యముగ హైందవాశ్రయములు పుకటించిన సమయమున స్వాగతంబుల గొందరు దూర దృష్టిలేక విద్యాధికులయినను "తినకలిమి యింద్రభోగము, తినదుఃఖమే సర్వలోక వారిద్రంబున" అను లోకోక్తి సార్థక మగునట్లు మనవారలలో కొందరు ప్రతిఘటించుచుండిరి. ఇదికేవలము గర్హ్యము. బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర సమ స్థులు పురికొల్పి శాస్త్రముగా భేదభావముల నెలకొల్పి కొందరు కృతార్థులై కొందరజూచిరి. కాని, అదియుగూడ త్వరితగతినా నాశముమొందునటులు సందియము లేదు.

మనలో స్వతంత్రతేదా? మానవజాతియేదా? కాంగ్రెస్ నశించినదా? మొగలులను సహితము జయించి, హైందవ రాజ్యముల నెలకొల్పిన నాయకులమగు మనల నాక్రయించియు, మన మంత్రపదవులలో నున్నట్టియు కొలదినుండి బ్రాహ్మణసోదరుల జూచి భయపడుచునట్లు పిరికిస్థితి సంభవించినదా? మానవజాతి మన ఎవరు చెప్పకొనగలగో అట్టి వారు పిరికి పండుకనమున కడమియ్యరు. స్వరాజ్య మన ఒకరి సొత్తుకాదు. స్వరాజ్యమును పొందుటకు విద్యలేమి యున్న కొనదు. మనలో ఒక్కొక్కగ్రామమునను నాయకులు గానుండి చదువు రాకపోయినను, గ్రామములోని లోవులు తిరువారు అనేకులు కలరు. మా గ్రామపాలన కాసనబద్ధముగా నిచ్చిన మనము నెకవేర్చుకొనలేమా? లేనట్లు భ్రమ. మనయాశ్రయము తెలిసిరా మనదేశ మంత్రప్రభుత్వము మాంటాగూగారు దయ చేసి యున్నారు. వారికి మన కోరికలు తెలుపవలెను. అధికారవర్ణమువారికి భయపడియు, స్వాగ్రహముల మాయలలో జిక్కియు, మిన్నకుంటిమా యధోగతియే. ఇప్పుడు స్వరాజ్యోత్సవముల పొందజాలకున్న మరెన్నటికిని పొందజాలము. ఈ సమయము పోయిన తిరిగిరాదు. మనలో తగవులాడుట కిది తరుణముకాదు. స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యముల సంరక్షణకై ఖడ్గమెత్తిన మన బ్రిటిషు దొరతనమువారు మనకు బాధ్యత గల పరిపాలన నొసగుటకు వెనుదిరుగుదురా? స్వపరిపాలనమే వచ్చిన బ్రాహ్మణులకంటె అధిక సంఖ్యాకులమగు మనకే ఎక్కువ మేలుకలదు. నేను బ్రాహ్మణేతరుడను. మనము భయ పడవలసిన పనిలేదు ఇప్పుడు విద్య సంపాదించవలెనన్నను పరిశ్రమలు నెలకొల్పవలెననను, స్వపరిపాలన మనసరమే. మన మర్హులము కామనుట మిక్కిలి వివేక విహీనము. మన బ్రిటిషు దొరతనమువారు వైసుండి మన మంచిచెడ్డలయినను మనకు బాధ్యతగల పరిపాలన యొసంగిననే వారినికరకు మన కొనగిన వాగ్దానములు నెకవేర్చుకొన రగుదురు. విశ్వోదయా రాణిగారు, ఎవ్వర్డు చక్రవర్తిగారు, బాల్లి స్వాగ్రహమును ఇచ్చినమాటలు నిరంతరకాధికార వర్ణమువారిచే నిరసింపబడి ప్రజలయందు అసంతృప్తి కలగజేసినది. మన మునుగుకది క్రొత్తదికాదు. ఇదివరకు వా కొనగిన వాగ్దానమునే అయి లోనికి పెట్టి వేడుచుంటిమి. కాన, భయపడవలసిన పనిలేదు. ఎల్లుండి 26 తేదీని మనదేశీయ మహాజనసభవారును ముసల్మాన్ లిగువారును మనమంత్రానికి ప్రణాళికను సమర్పింపనున్నారు. ఆ ప్రణాళికకు మన యామోదము తెలుపవలసి యున్నది. అందుకు మనమందఱమును ఇవట చేరెతిమి. ఈ సమయమున ముసల్మాన్ సోదరులను ముసల్మాన్ లిగు నాయకులను అగు మహమ్మదాలీ సోదరులు నిర్బంధమున గుండుచున్న సంగతి మఱపునకు రాగూడదు. వారిని వెంటనే మహమ్మదీయ మహా జనసభ జరుపు లోపల నిర్బంధముల నుండి తొలగించవలయునని విన్నవించవలెను. బ్రాహ్మణేతరులలో స్వల్ప సంఖ్యాకులగు కొందరు దేశీయమహా సభవారిత్రిరాజ్యమునకు వ్యతిరేకముగాకాయంబుత్తూరు విక్రవోలు బెజవాడలలో సభలుచేసి తీర్మానించుచున్నారు. అట్టి తీర్మానమునకు అంగ్లహైందవుల ప్రోత్సాహమే కారణమని తలచవలసియున్నది. బ్రాహ్మణేతరులలో కొందరు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము కావలయునని దేశీయమహాజనసభ తీర్మానము అంగీకరించుచు కొందుచున్నారు. క్షత్రియులు, వైశ్యులు, విశ్వబ్రాహ్మణులు, పంచులు, ఇంక పరికొందరు బ్రాహ్మణేతరసంఘములలో చేరమనుచున్నారు. ఇక బ్రాహ్మణేతర సంఘ మన అసలై అర్థమగుటయు లేదు. దక్షిణ హిందూసంఘము అనుపేరు పెట్టుకొని త్యాగరాయశెట్టి, నాయుడుగార్ల ప్రోత్సాహమే కాని మరేయేమియు న్యాయమైనది కాదు. దేశీయమహాజనసభ అన్ని మతముల బాలులనూదైయున్నది. అది ప్రత్యేకము బ్రాహ్మణులనికాదు, స్వరాజ్యమునకై వారు చేసి కొనిన ప్రత్యేకతీర్మానమేమియు లేదు. ఇప్పుడు మనము దేశీయ మహాజనసభవారి తీర్మానమునకు మార్పు చూపవలసిన అవసరమేమియు కనబడలేదు. బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులని లేనిపోని అత్యక్త పుత్రువులను బయలుదీయుట మిక్కిలి సంతాపకరము. ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య మవసరమైనయెడల ఆ విషయము దేశీయమహాజనసభవారు కూడి చర్చించి యేకగ్రీనముగా తీర్మానించవలసియున్నది. అంతవరకు మనము మార్పు నుకోరుట అవసరము. ఈ బ్రాహ్మణేతరరాండోళనము ఏ ఇతర రాజధానిలోను లేదు. ఇంతవరకు చెన్నరాజధానిలోను లేదు. ఇటీవలజరిగిన సభలో గోదావరిజిల్లాలోని రెడ్లు అనేకులును ఇచ్చట చాలచుండిబ్రాహ్మణేతరులను ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును నిరసించుచున్నారు. "కాంగ్రెసువారి తీర్మానము ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యమును భగ్గుముచేయుచున్నదనుచు నున్న గనుక బ్రాహ్మణులతరపున మేముఅందరు అంగీకరించుచున్నా"మని డాక్టరుపట్టాభిశేకారాయయ్యగారు నూచించిరి. దాని ననుసరించి బెజవాడలో కూడ ప్రత్యేక అంధ్రమహాజనసభలో, అన్యదేశర కాశేత్యరాయగారును సీతారామయ్యగారి నూచనకు తా మంగీకరించుచున్నా మనియు నూటికి 5 పదు బ్రాహ్మణులు ఉన్న చాటనగియు నుడివిరి. అనగా ఇట్టి ముఖ్యసమయమున అవసరమగు అంగ్లశనచేయ వద్దనియు అవిషయము చర్చకు కచ్చి సరియైన "స్క్రీము"

తయారయ్యడి మొకల బ్రాహ్మణులు కూడ అందుకు అంగీకరించుటకు సంధ్యలై యున్నారనియు వీర యభిప్రాయమై యున్నది. అంతే గాని, ఈ యభిప్రాయమునకు అందరు బ్రాహ్మణులు అంగీకరించిరా? అట్లు ఎల్లవోట్ల వర్ష లేకయే తీర్మానించుటెట్లు? ఇచ్చటకు వీరకర? పుచ్చు కొనువా రెవ్వరు? ఇప్పటి కాసనసభలకు సమర్థులగువారెవరైన బాతిమత నిషయములు పరిగణింపక వైక బోవుటకు అవకాశము కలిగియుండగా, అధోగతిలో ఉన్నట్టి నీచజాతుల వారిని వైరము కాసన సభలలో చేర్చుకొని సుగా పరిపాలన చేయుట ఎట్లు? కావున, "కాంగ్రెసు-లీగుల" వారి కోరిక ప్రకారము మనము స్వపరిపాలన వచ్చిన తోడనే క్రిందిజాతుల వారిని వైరము నివ్యాధికులుగా చేసి అప్పటి అసరమును బట్టి కొరకు భగ్గుము. ఇతరదేశములలో వృత్తులను బట్టియే ప్రతి నిధులను ఎన్నుకొనుట విశేషముగ ప్రచారముగ దున్నది. కావున, ప్రస్తుతస్థితియు దట్టి పద్ధతిని మన చువలబించిన బాగుగ నుండును. దేశసేవలై నిరంతరము శ్రమపడుచున్న బ్రాహ్మణ నాయకులను నిరత్యాహవరచి బ్రాహ్మణద్యేషము చూపుట అవినేకము. క్రిందివారిని వైకీయులకుమారుగా వై వారిని క్రిందికి లాగిన ప్రయోజన మేమియో తెలియకున్నది. బ్రాహ్మణేతరులలో సముతము స్వలాభములు లేరందురా? అట్టివారు అచ్చటచ్చట అన్ని జాతులలోను గలరు. ప్రత్యేకము బ్రాహ్మణులను దూషించుట వివేకముకాదు. చెడ్డవా రెప్పుడును దూషింపబడక పోరు.

బెజవాడలో కూడిన బ్రాహ్మణేతరనాయక సభలో కూర్చుండి వేకటరెడ్డి నాయుడు గారు కాంగ్రెసు స్క్రీమును ఒప్పుకొనిన బ్రాహ్మణేతరులను ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును కోరుట, కాంగ్రెసు లీగు స్క్రీమునకు భిన్నులగుట కాదాయని నుడివియున్నారు. కావున, దేశీయ ప్రభుత్వ తయారు చేసిన కాంగ్రెసు-లీగుల తీర్మానమును ఏమార్పును లేకయే అందరును అంగీకరింపవలెనని నా యభిప్రాయము.

మహర్షి గాంధీ మహాశయుల కోర్కె ప్రకారము కాంగ్రెసు-లీగుల స్క్రీమును అంగీకరించుచు మద్రాసు రాజధానిలోని దాదాపు 7 లక్షల ప్రజలు సంతకము చేసి మాంటాంగుగారికి అర్పించుచున్నారు.

మనము ఏ విధమైన మార్పుకోరదలచినను మనకు యుండు ఎంతోకాలము గలదు. ఇప్పుడు మనలో భేదము లేదని యు, కాంగ్రెసువారి తీర్మానమే ప్రజల తీర్మానమనియు మన మందఱమును ఘంటాపథముగ చాటవలసియున్నది.

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమువలన నేమోలాభము గలదని యెంచి కాంగ్రెసునకు మార్పుకొనువారు కొందరు ఉన్న హేతువుచేత నేను ఇంతగా చెప్పవలసివచ్చినది. అట్టి యుద్దేశములు మీలో ఉన్న మార్పుకొని ఇప్పుడు అందరు కలసి కాంగ్రెస్ లీగుల స్క్రీమును ఏకగ్రీనముగ నంగీకరించెదరని కోరుచున్నాను.

అంతట రొయ్యూరువాస్తవ్యులగు బామ్మజేతర భోధనాధి నాయుడుగారు లేచి, ఈ సభాకార్యక్రమమును నిర్వర్తించుటకు రావుబహద్రుల తాండకి వేంకటనరసయ్య పంతులుగారు తిగియున్నారని చెప్పిరి. ఈతీర్మానమును కోలపెన్ను వాస్తవ్యులగు కాటమాను వేంకటాద్రిగారు ఆహ్వానించిరి. అంతట సభ్యులెల్లరును దీనిని కరతాళధ్వనులతో నంగీకరించిరి.

పిచ్చుట తాండకి వేంకటనరసయ్య పంతులుగారు అగ్రాసనాధి పత్యమును వహించి తమ ప్రారంభోపన్యాసమును జెప్పిరి.

పిచ్చుట ఈ దిగువతీర్మానములు చేయబడినవి:—

I
లోకమందు కాంతిని ప్రతిష్ఠించుటకును చిన్న దేశముల స్వాతంత్ర్యమును నెలకొల్పుటకును మన ప్రభుత్వము వారు జరుపుచున్న భర్తయధ్యయనంబు వారలకు త్వరితగతినా దిగిజరుగుమును చేకూర్చుటకు ఈ సభవారు పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నారు.

II
ప్రజాపక్షపాతియు స్వాతంత్ర్యప్రతిపాదకుడు నగు మహానీయులును ఇండియాచంద్రియునగు మాంటేగ్యూగారికి ఈ సభవారు తమ హృదయపూర్వక స్వాగతము నర్పించుచున్నారు.

III
చెన్నపురి రాజధానిలోని బ్రాహ్మణేతర సంఘములకు కాసనసభలో ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య మిచ్చుపిర్మాటుతో కాంగ్రెసు ముస్లములీగుల సంస్కరణవిధానమును ఈసభవారు అంగీకరించుచు, అట్టి రాజకీయసంస్కరణములను వెంటనే ప్రజలకు లభింపజేయుటకు ప్రభుత్వమువారిని ఈ సభవారు ప్రార్థించు చున్నారు. ఈ తీర్మానమును వైస్రాయిగారికిని మాంటేగ్యూగారికిని ఈ సభాపక్షమున పంపుటకు అగ్రాసనాధిపతిగారికి అధికార మియ్యడమైనది.

ఉపపాదకులు:— కామమూస వేంకటాద్రిగారు, కోలవెన్ను.

ఆమోదకులు:— 1 భవిష్యత్ సుబ్బయ్యగారు, ఎనమలకుదురు; 2 పానుగంటి గోపాలరావుగారు, మద్దూరు.

IV

పరిపాలనా సౌజన్యముకొరకును ప్రజలందరు సరియైన పూచీ పుచ్చుకొని రాజ్యాంగము నడుపుచు స్వపరిపాలనా విధానమున సాఫల్యము చేయుటకును హిందూదేశమున భాషాపర్యయ గావచ్చును. విభజించుట ముఖ్యవశ్యకతని ఈ సభవారు నొక్కచెప్పారు, మద్రాసు రాజధానియందలి తెలుగుజిల్లాలన్నిటిని ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా యాధానతమున ఏర్పరచుటకు ఈ సభవారు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— బండి బుచ్చయ్యగారు, వల్లూరు పాలెము.

ఆమోదకులు:— 1 కంచర్ల బసవయ్యగారు, కోలవెన్ను, 2 మద్దూరు శ్రీరాములుగారు; 3 మంచాల సుబ్బారావుగారు, బెజవాడ.

V

ఈ దేశమున ఇంగ్లీషుభద్ర ప్రజాసామన్యమునందు విరివిగా వ్యాపించి యుండలేదు గనుకను, ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యమును సాధకము చేయుటకును ప్రజలకు రాజ్యాంగము నందు సరియైన పూచీకల్లి స్వపరిపాలనను చెలాయించుటకును పరిపాలనను దేశభావలలో జరుపుట ముఖ్యవశ్యకము గనుక, తెలుగుజిల్లాలయందలి పరిపాలన తెలుగుభాషయందే జరుపుటకు ఈ సభవారు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— పానుగంటి గోపాలరావుగారు, మద్దూరు. ఆమోదకులు:— 1 రావి రామకోటేశ్వరరావుగారు, మద్దూరు; 2 బొడ్డపాటి వేంకటప్పయ్యగారు, బొడ్డపాడు.

VI

ప్రాథమికవిద్య ఇండియాదేశమున ఉచితముగను నిర్బంధముగను చేయుటకు ఈ సభవారు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు. మరియు నెకండరీ పాఠశాలలయందు ఇంగ్లీషు భాషను నిర్బంధముగను గొడవ భాషగా చేసి తదితరమగు విషయములన్నియు నెకండరీ పాఠశాలలయందు దేశభాషలలోనే కరచుటకు ఈ సభవారు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— ఖంటసాల ఘంటయ్యగారు.

ఆమోదకులు:— 1 తమ్మన శివరామయ్యగారు, వల్లూరు; 2 చిగురపాటి సుబ్బారావుగారు; 3 కంలేటి సుబ్బారావుగారు; 4 ఎలమంచిలి పూర్ణయ్యగారు, గొడవర్రు.

VII

కోమరోపణ ఏమియుచేయకయే ప్రవాసమునందుంచబడిన మహమ్మదాలీ సౌకతాలీ గార్లను వెంటనే విముక్తులుగా చేయుటకు ఈ సభవారు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— ఎలమంచిలి పూర్ణయ్యగారు, గొడవర్రు.

ఆమోదకులు:— బొమ్మదేవర చంచయ్య నాయుడుగారు; 2 గద్దె కృష్ణమూర్తిగారు, కాసరనేలంక; 3 చోడవరపు హనుమంతరావుగారు, చోడవరము; 4 వెల్లంకి సీతారామయ్యగారు; 5 కొయ్యూరి రామచంద్రప్రసాదరావుగారు.

VIII

ప్రజాసామన్యమునకు స్వపరిపాలనా జ్ఞానము లభింపజేయుటకును, ప్రజలకు సౌఖ్యము కలుగజేయుటకును గ్రామపంచాయతీలు ముఖ్యమగుసాధనములు గనుక, పూర్ణముగా ప్రజాప్రతినిధులు చేరినట్టి గ్రామపంచాయతీలను ఏర్పరచవలయుననియు అట్టి పంచాయతీలకు గ్రామమందలిసామాన్యపు సివిలు క్రిమినలు కేసులు విచారించుటలోపాటు గ్రామములో సంబంధించిన పరిశుద్ధిత అడవులు జలాధారములు మొదలగు విషయములయందు వారికి అధికారము కలుగజేయవలయుననియు, లోకలోపందు రోడ్ల ఆదాయము మొదలగు ప్రస్తుతము రివిన్యూశాఖవారికి చెందుచున్న ఆదాయములు కొన్ని ఆ పంచాయతీల పరము చేయవలయుననియు ఈ సభవారు దొరతనమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— పానుగంటిగోపాలరావుగారు, మద్దూరు.

ఆమోదకులు:— 1 బండి బుచ్చయ్యగారు, వల్లూరుపాలెము; 2 కొయ్యూరి రామచంద్రప్రసాదరావుగారు.

అనంతరము ఆ గ్రామసాధికారిగారు అంతోపన్యాసము గావించిరి. పిమ్మట మద్దూరు శ్రీరాములుగారు ఆ గ్రామసాధికారులకును, ఉపన్యాసకులకును, వివిధ గ్రామములనుండి వచ్చిన ప్రతినిధులకును వందనముల నర్పించిరి. అంతటితో సభ ముగిసినది.

ప్రత్యేకావసర గుంటూరుమండలసభ.

ఈనెల 25వ, తేదీని గుంటూరు ఘట్టుకంపేసీలో ప్రత్యేకావసర గుంటూరు మండలసభ పగలు 1 గంటకు సమావేశమయ్యెను. తెనాలి, బొపట్ల, ఒంగోలు, నర్సారావుపేట, రాచేపల్లి (పల్నాడు), నల్లెపల్లి, రేపల్లె మొదలగు తాలూకాలనుండి ప్రతినిధులు పలువురు సభకు హాజరైరి. సభకువచ్చిన ప్రముఖులలో గొంత 3 సిక్రింద నివహించుచున్నావ. గుంటూరులో ప్రముఖులు యాకా నెట్టింబియ సభ నలంకరించిరి. మరియు, టి. తిలాలగుగారి, టి. సింహగారు (చెన్నై), రావుబహదూర్ కృష్ణయ్య పంతులుగారు, బలిజేపల్లి సుబ్రహ్మణ్యులుగారు. వేముల పల్లి బసవయ్య చాదరీ, దేవురపల్లి చంద్రయ్య చాదరీ, (వడ్డమూడ) వాసిరెడ్డి వెంకయ్యగారు (చేబ్రోలు), నూర్సంజీవర రామానాయుడుగారు, (తుమ్మపూడి), భూపతిమూర్తివారాయణనాయుడు, (తెనాలి) వాసిరెడ్డి వీర రాఘవయ్యగారు, (చేబ్రోలు) అప్పెనెని రాఘవ చాదరీ, చింతమనేని భావయ్యగారు, మాటూరి గురునాథముగారు, కొత్త సంగయ్యగారు, రవ్వరపు వెంకటప్పయ్యచాదరీ, (వోలేరు) వెద్దిభొట్ల లక్ష్మీనరసింహముగారు, ప్రభల వీరరావులుగారు, కె. సుబ్బారావుగారు, ఎ. హనుమంతరావుగారు, (నర్సారావుపేట), కోనా సీతారామారావుగారు ఎం.పి. మర్రి లక్ష్మీహనుమంతముగారు, (బాపట్ల కోడూరు) పాన్నాడ సుబ్బారావుగారు (గుడివాడ, తెనాలితాలూకా) నడిపల్లి జగన్నాథరావుగారు, (నర్సారావుపేట), వి. భావనాచార్యులుగారు, చివుటల శ్రీరామశర్మగారు, ప్రధుమన కాలా శ్రీరామకృష్ణగారు వందమాతరిం అను మాతృ సవమున జేసిరి.

అనంతరము ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు న్యాపతి హనుమంతరావు పంతులు (మున్సిసిపల్ చెర్రేను) గారు తిరున్వాగ తోపన్యాసమును జరిపిరి.

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులగు

క్రియత న్యాపతి హనుమంతరావుపంతులుగారి స్వాగతోపన్యాసము నుండి యాక్రిందిభాగములు ముదితములు:

ఆంధ్రోద్యమము.

ఇది ప్రప్రథమమున నీపురంబుననే దేశభక్తులగు కొందరిమానంబుల నుద్బవించి దినదిన ప్రవర్ధమానమై దేశమంతటను వ్యాపించి వర్ధిల్లుచున్నది. ఆపట్టడపుడు తాత్కాలికమగు సంతరాయములు ఎన్ని సంభవించినను అవియన్నియు రేర తాల్మ మేఘములవలె విచ్చిపోయి, నేటికి ఆయుదు మహాజనసభలు నిర్విఘ్నముగ జరిగినవి. ఈయుద్ధయ వ్యాపనములన అంధ్రమండలములలోని జనులకు మాతృదేశసేవా పరత్వము హెచ్చి యథాశక్తిని దేశసేవచేయు ప్రయత్నించని జన్మమేలయని యనుకొనునంతటి యభిమానము ఎల్లరకును కలిగినది.

ఈ గ్రామములయందు సంయుక్తము పుస్తక భండాగారము లేర్పడినవి. దేశభిమానమును భాషాభిమానమును రాజభక్తియు హెచ్చినవి. ఈ భండాగారములవలన నెంతో జ్ఞానాభివృద్ధికలుగుచున్నది. ఈ యాంధ్రోద్యమము యొక్క యుద్దేశము లన్నిటిలో ముఖ్యమును పరమావధియని చెప్పదగినదియు ఆంధ్ర రాష్ట్రానిర్మాణమును సంకల్పి యెల్లరకును విశదమే. ప్రత్యేక రాష్ట్ర మేర్పడినగాని విద్యాభివృద్ధియు రాజకీయ సాంఘిక అభివృద్ధియు విరివిగ కలుగుట కవకాశముండదు. ఏదేశ మయొక్క విభజనముగాని, ఆందునినెంచెడి వివిధభాతులను బట్టియును వ్యాపకమగు భాషనుబట్టియు జరుపవలయును. ఈ రాష్ట్రానిర్మాణము భాషాప్రయత్నముగ నుండవలయును. వంగదేశ విభాజ్యము రద్దు చేయుటయందును, బీహారు రాష్ట్రానిర్మాణమందును, మన ప్రభుత్వమువారు ఈ సిద్ధాంతమునే వ్యక్తీకరించుచున్నారు. ఈ సిద్ధాంతము ననుసరించి, పరిపాలనా సౌకర్యమునకును ప్రజాజ్ఞేయముకొరకును ఆర్యవర్తము తయరు పునర్విభజించుట యుచితమని హాడికంజి ప్రభువుగారు దేశనాయకులకు ప్రముఖుల నేకులును మెక్కి వక్కాణించి యున్నారు. ఇట్టియుద్ధయ పేరేపయ్యచేసే కడవిన శతాబ్దమున విరోధాఖండము నందలి వివిధదేశీయులు ప్రత్యేక వ్యక్తిసాత్వత్ర్యములకయి పోరాడి గ్రీసు దెల్లియును పోలాండు ఇటాలియా రోమానియా బల్గేరియా సర్వియా మొదలగు వారు ప్రత్యేక రాష్ట్రములను స్థాపించుకొనెట్లు చరిత్రలవలన తెలియవచ్చుచున్నది. ఈ సిద్ధాంతమును పరిభ్రష్టము వారు అంగీకరించినచో మహాశక్తులగునా అటులే ప్రత్యేక రాష్ట్రము లేర్పడి, ఆయా రాష్ట్రీయ పరిపాలనావిధానమును బలపరచుకొనుచు రాష్ట్రములన్నియు అన్యోన్యముగ సామ్రాజ్యవిధానమునకు తోడ్పడ గలవు. హిందూదేశ కాన్యదర్శి మాంపేయ్యగారు వచ్చియున్నారు. కావున ఈమంచి తరుణమున ప్రత్యేక రాష్ట్రానిర్మాణావశ్యకతను గూర్చివారికి మనము విన్నవింపవలెను.

స్వపరిపాలనము.

స్వపరిపాలన మన ప్రజలు స్వయముగ నిర్వహించు పరిపాలనయని యర్థము. ఇప్పుడు మనదేశమున దెల్లయడలను ఇందునుగూర్చిన ఆందోళనము విరివిగ సాగుచున్నది. చల్లని ఆంగ్లప్రభుత్వమువలన దేశమునందంతటను శాంతిః కిగినది. ఇంతియగాక ప్రపంచవార్తలను తెలిసికొనుటకు సాధనములగు వార్తాపత్రికలును ప్రయాణసౌకర్యములు కలుగజేయు ధూమశకటములును పొగయోడలును సముద్ర గామినులగు మహా నయనరెట్టి డిసెంట్లెములకు ఫలభిరిమియుగ జేయుటకయి యేర్పరచిన నీజననటులను మున్నగు నెక్కు సదుపాయములు మన ప్రభుత్వమువారివలననే కదా మన మెటిగనంతవరకు లభ్యమైనవి. కాని, వారు నెరవేర్చవలసిన వింకను నెన్నియో గలవు. ప్రజలలోనింకను విద్యాభివృద్ధియు సాంఘిక రాజకీయభివృద్ధియు గావించివారికి స్వపరిపాలన విధాన మొసంగుట ప్రభుత్వమువారి ముఖ్యధర్మము. ఎంతటి సుపరిపాలన మైనను స్వపరిపాలనముతో సరికాదని పూర్వము ఇంగ్లాండు దేశపు ప్రధానమంత్రియగు సర్ హెన్రీ కాంబెల్ బానర్ మెజ్ గారు నుడివీరి. ఆంగ్లసామ్రాజ్యము ఆచంద్రస్థాయిగ నుండవలెననియు మన మాసామ్రాజ్యములో జేరి ఆభివృద్ధిచెంది, వారు చేసిన యుపకారములకు ప్రత్యుపకారము జేయగల సమర్థతను గాంచవలెననుకోరిక మనమునుల పెనగొనియున్నది. హిందూదేశీయుల యాకోరిక సఫలీకృతముచేయుట తమ ముఖ్యధర్మమని పూర్వము ఆంగ్లేయోన్నతాధికారులలో కొందరునుడివీరి. 1838 సం॥న ఛార్లరు నిర్మాణ సందర్భమున పార్లమెంటులో సభ్యులు కొందరు హైందవుల పురోవృద్ధి సాత్వత్ర్యముల గూర్చి వెల్లడిచేసిన ఉన్నతభావములు వారి విశాలహృదయమును దూరదృష్టిని దెలుపుచున్నవి. ఒకప్పుడు గొప్పపదవిలో నుండి కాలక్రమమున హిసస్థితిలో పడిన హైందవ జనులను బాగుగ పాలించి రాజకీయస్వాతంత్ర్యము లభింపజేసినచో, వారిని మనకంటె బాగుగపాలించు సమర్థతకలవారినిగ జేయవచ్చుననుమాటలు మెకాలె ప్రభువుగారు నెలవిచ్చిరి.

ఈస్టిండియా కంపెనీ వారియొద్దనుండి హైందవరాజన భారముగైకొనుతరీ త్రివిక్టోరియా రాజ్రి గారును, 1877 సం॥ యి ఆమహారాజయే చక్రవర్తినిగా పట్టాభిషిక్తయగు సమయానున ఆమె ప్రతినిధియగు లిట్టెక్ ప్రభువుగారును జాతీయతవిచక్షణ లేకుండ యోగ్యతా సామర్థ్యములను బట్టియే హిందూదేశీయులకు తిగురాజకీయ స్వాతంత్ర్యము లా సం గవబు నని వాదనాము చేసియున్నారు. ఆవాదనామునే శ్రీవిద్వద్ధ చక్రవర్తి యు, శ్రీబార్తి సార్వభౌముడును వారివారిపట్టాభిషేక సమయములందు స్థిరపరచిరి, కాని ఆ ప్రతిజ్ఞ లింతరకును పూర్తిగ నెరవేరకపోయినను మనము నిరుత్సాహులమై యుండ నక్కరలేదు. ఆంగ్లప్రభువులయొక్కయు ఆంగ్లప్రజలయొక్కయు ధర్మశిలయందును న్యాయబుద్ధియందును మనకు గల దృఢమైన విశ్వాసమువలననే న్యాయము తిప్పక కలుగునని వేచియున్నారము.

మనదేశము ఇప్పటికి ఆంగ్లపరిపాలనక్రిందకువచ్చి గాదాపు నూటయేబది సంవత్సరములైనది. చిరకాలమునుండి వారనుభవించుచున్న స్వాతంత్ర్యములలో కొన్ని యైనను మన కింకను లభ్యముకాలేదు.

హిందూదేశీయులు ఇంకను స్వపరిపాలనకు అర్హులుకారని ఆంగ్లేయులలో కొందరు ఆక్షేపణచేయుచున్నారు. పాశ్చాత్యులు అజ్ఞానాంధకారమగుట్లుగ నున్నతరీ హైందవులు అమితజ్ఞానసంపన్నులై లోకమునకెల్ల అన్నివిషయములలో మార్గదర్శకులుగ నుండిరి. ఉత్కృష్ట రాజ్యాంగ విధానములకు పుట్టినిల్లయిన ఆర్యావర్తము స్వపరిపాలనయినను అంగ్లమునుట హాస్యాస్పదము. మనహిందూదేశమున ప్రాచీనకాలమునుండి సంపూర్ణప్రజాస్వామికములు ఉండెనని దాక్టరు హార్నెలు విస్సెంటుస్మిత్ మున్నగు చరిత్రకారులే వ్రాసియున్నారు. అనాదిగనుండి గ్రామపంచాయతీలు మొదలగునవి ప్రజాస్వామికములుకాకనురేమి? క్రీస్తునెనుక బయతశతాబ్దమున చోళ పాండ్యరాజ్యములలో ప్రజలచే నెన్నుకొనబడిన సభ్యులుగల పురపాలకసంఘములును అంతిమపూర్వము చిరకాలముక్రిందటనే విఃస్థితిగ నుగధరాజ్యముగాని పురపాలక సంఘములును ఏనికి ఏవిధములు కాగా? ప్రజలకు స్వపరిపాలన కవకాశము నియ్యకయేవారిని అనుసంధానము చేయున్యాయము? అనికాశ మిచ్చినంతవరకు పట్టణపాలనసంఘములు తాలూకా జిల్లా బోర్డులు మొదలగునవి చక్కగా పరిపాలించుటలేదా? వాని పరిపాలనావిమర్శనలలో ప్రభుత్వమువారు తృప్తిచెందినట్లు పలుచూరు దెచ్చుటలేదా?

ప్రజలయందు లేగినంత విద్యాభివృద్ధిలేదని నరయొక ఆక్షేపణ. చదువన వ్రాయన నేర్పినవారే విద్యావంతు లని యెంచుట సరికాదు. లోకానుభవమువలన కలిగిన జ్ఞానముచాలును. నిష్పంథప్రాథమిక విద్యాశాసనమునుగూర్చి గోపాలకృష్ణగోఖలేగారుచేసిన భగీరథప్రయత్న మందయిన దొరతనమువారి ఆమోదములేక విఫలమాయెను. విద్యావ్యాపనమునకు తగినంత

ద్రవ్యము దొరతనమువారు వ్యయపరచుటలేదు. ఇట్టిస్థితిలో ప్రజలలో విద్యాభ్యాసపు యెట్లుకాగలదు? 1832 సం. న ప్రథమ రిఫారంట్లు నిర్మాణించిన కాలముందు ఇంగ్లండు దేశములో విద్యావ్యాప్తతను అంతగ లేకుండెను. రెండవట్లు నిర్మాణకాల మునకూడ (1867 సం.) విద్యావ్యాప్తి బాగుగ లేదు. జపాను దేశమునకు ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వము ఏర్పడిన తర్వాత క్రమేపే లభ్యమయినపుడు విద్యావ్యాప్తి సంతృప్తి మిక్కిలియలముగా నుండెను. 1870 సం. న నూటికి ఇరువదియెనిమిదివరకు పిల్లలు మాత్రము విద్యనభ్యసించుచుండిరి. ముగ్గుదిసంవత్సరముల పిదప నూటికి తొంబదివరకు విద్యాభ్యాసము చేయుచుండిరి. బీటికి పోల్చుచున్నచో మన దేశము తీసిపోదు. కావున హిందూ దేశమున విద్య చాలదను ఆక్షేపణ నిరసము.

రాజ్యాంగ విషయములయందు తగినంత ప్రవీణత హైద్రాబాద్ ఇంకను రాజధాని నుండియు ఆక్షేపణ. ఇంగ్లాండులో స్వతంత్ర పరిపాలన స్థాపనవరకు రెండువేల సంవత్సరముల పట్టగా, హైదరాబాద్ దేశమునకు ఏలయుత తొందరగానే దయ. ఇది యెంత మాత్రము సహేతుకము గాదు. ఏలనన, సర్వరూప ఆస్తియొక్క ప్రభుత్వ బలవంత నుండి విముక్తి చెందిన వెంటనే స్వరాజ్యమును పొందెను. జపానుకూడ ముప్పది సంవత్సరములలో స్వపరిపాలనమును పొందెను. క్రిష్టియను డివలకు ఆమెకా సంయుక్త రాష్ట్రము వారు కొలదికాలము లోనే స్వరాజ్య మొనగిరి. ఈ దివలలో రాష్ట్రీయ ప్రభువులను సంపాదించుకొను అధికారము ప్రజలకు కలదు. ఇంగ్లీషువారు 1763 సం. లో ఫ్రెంచివారు కేడయినను కతవరి చుకొనిన పిమ్మట ముప్పది సంవత్సరములలోగా వారికి స్వపరిపాలనము నొసంగిరి. వీరే దక్షిణ ఆఫ్రికాయుద్ధము సమాప్తమైన వెంటనే బోయర్లకు స్వరాజ్య మిచ్చిరి. మరియు మ్యాజీ లేండులోని మోఆన్ అనుమోటలవారికి సహాయము వారిని జయించిన వెంటనే స్వతంత్ర రాజ్యలాభము కలుగ జేసిరి. హైదరాబాద్ దేశము వీటి అన్నిటికిని తీసిపోవుచు కాదు.

ఇరవ శతాబ్దములోని స్వతంత్రస్థానము లగు మైసూరు బహదూర్ లిఖనామూర్తు మొదలైన వాటి యొక్క స్థితి యొకంతయులేదనియు, ఇట్టిదేవు ఇంద్రయాన్ మొచ్చు స్వాతంత్ర్యములతోను విజ్ఞానసంపన్నతతోను ఉన్నట్లు కనుపట్టుచున్నది. మైసూరు ప్రజాప్రతినిధి సంఘమువారి విజ్ఞాపన పత్రికకు (26-10-17) తేదీని దివాకర్ గారు జవాబిచ్చుటలో 1512 గ్రామములలో గ్రామకమిటీలు ఏర్పడిన వనియు 1162 గ్రామములలో నేర్పడి నున్నవనియు తెలిపిరి. ఆ రాష్ట్రములలో విద్యాభ్యాసపు వ్యధియును పరిశ్రామిక వృద్ధియును అధికముగా నుండుటయే గాక, న్యాయ రాజ్యపరిపాలనా కాఖలు వేరువేరుగా నున్నది. అండ్ల ప్రభుత్వమునకు లోబడియున్న హిందూదేశము ఇట్టివోమైన నోరుకొన లేదా?

మనదేశములో వెన్నె బాతి మత భేదములు కలవనియు చదువుకొనిన కొద్దిమంది మాత్రమే స్వపరిపాలనా దోషము చేయుచున్నారనియు వీరు జనసామాన్యమునకు ప్రతినిధులు కారణము కూడ ఆక్షేపణ చేయుచున్నారు. అన్ని దేశములలోను ఏదోవిధమగు భేదములు లేకపోలేదు. బహుభాషిండులలో ఎచ్చట చూచినను భరితలకును కర్షకులకును వైషమ్యములు లేదా? అవేమైన వారి స్వరాజ్య విధానమునకు అడ్డము వచ్చినవా? కనడా దేశములో అంగ్లేయులకును ఫ్రెంచివారికిని కరస్పర వైషమ్యము లున్నను వారికిస్వరాజ్యము లభించలేదా? భారతమగు బాతి విరోధముల నిర్మూలము చేయుటకు స్వపరిపాలనమిచ్చుటయే సాధనమని ఆచరికల్లోలముల విమర్శించి అణచుటకు పంపబడిన డక్లం ప్రభువుగారు తమ రాజకీయ నిరేదనములో నొక్కినక్కాణించి ప్రజాప్రాతినిధ్య విధానమును అదేశములో స్థాపించిరి. కావున, అనవసరపు ఆక్షేపణలు మాని హైందవ రాజ్యమునకు వలసరాజ్యముల వంటి స్వపరిపాలనమునగి చిరకాలమునుండి ప్రపంచమున మిగుల భ్యాతిచేసిన భారతీయుల జాత్యాన్నత్యమును పునరుద్ధారణచేసి కాశ్యోతమగు క్రిస్టి ప్రభుత్వమువారు వడయుదురుగాక! (కరతాళధ్వనులు.)

మాంటాగుగారి రాక.

ఇదియే మనదేశమునకు మంచి సమయము. హిందూదేశ కార్యదర్శి మాంటాగుగారు వచ్చియున్నారు. వారు చాల వికలమనస్కులు. సమత్వభావముతో ప్రజలస్వాతంత్ర్యములను కాపాడుప్రభువు. ఆసియీనెంటు వాడియా ఆరంభముగా గ్లను నిర్బంధప్రవాసశిక్షచుండి విముక్తులజేసిన మహానీయుడు. మెసపొటేమియా శ్వనహరములో హార్డింజిప్రభువును అనవసరమైన నిందారోపణలేమంద చేయుటకు తోడ్పడిన న్యాయమూర్తి. ఈయనయే రాజ్యాంగవిధానములలో నెట్టిమార్పులవ సరమో కనుగొన ఉదారభావముతో రాజప్రతినిధిగారి కోరిక మీద సార్వభౌమనియమజ్ఞ వదలి, మనదేశమునకు వచ్చిగాన, వారికి తగురీతిని స్వాగతమొసంగి, కాంగ్రెసువిధానమును ఆమోదించుచు భావప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణమును గోరుచు తగు తీర్మానములను ఏకగ్రీవముగచేసి వారికి విజ్ఞాపనపూర్వకముగ విశదపరచవలయునని కోరుచున్నాను.

మియొక్క కాలమును ఎక్కువగా తీసికొనియున్నాను. వెంటనే యాసభకు అధ్యక్షుల వెన్నుకొని కార్యక్రమము చేయ వేచుచున్నాను. మీరు దయచేసినందుకు మీకందరకును తీరిక కందనము లర్పించును నింతటితో నేను విరమించుచున్నాను. (కరతాళధ్వనులు)

అనంతరము నిజమూరి భావనాచార్యులుగారు ఆగ్రాస నాధిపతిగారి వెన్నుకొను సందర్భమున నిట్లు విన్నవించిరి:

మనము ఈ సభకు ఒక ఆగ్రాసనాధిపతిని ఎన్నుకొనవలసి యున్నది. ప్రాతూరి ఆప్యయ్యగారు బ్రాహ్మణేతిరులు, బుద్ధివంతులు, జాతాభిమానులు. నేటిసభకు ఆప్యయ్యగారిని ఆగ్రాసనాధిపతిగా నెన్నుకొనుటలో నునకుండలమున బ్రాహ్మణులకు బ్రాహ్మణేతిరులకు వైషమ్యములు గాని భేదభావములుగాని లేకని విన్నవించుటకు ఆప్యయ్యగారి ఆగ్రాసనాధిపత్యమే తార్కాణము.

తిరువాత బలిజేపల్లి సుబ్రహ్మణ్యంగారు, కోట నేకట సుబ్బారావుగారు, వాసిరెడ్డి వెర్రయ్యగారు, చివుకుల శ్రీరామ శర్మగారు వై తీర్మానమును బలపరచుచు మాట్లాడిరి.

తిరువాతి సభ్యుల కరతాళధ్వనులు చెలరేగ ప్రాతూరి ఆప్యయ్యగారు ఆగ్రాసనాధిపత్యమును సహించిరి. ఆగ్రాసనాధిపతిగారికి పూలహారము వేసి గౌరవించిరి. తిరువాత ఆగ్రాసనాధిపతిగారు తమ యువన్యాసమును జదివిరి.

ఆగ్రాసనాధిపతిగారి యువన్యాసము.

ఆస్పద్యేయలారా! ఆంధ్రసహజులారా! మనః పూర్వకముగా సభవారి కందరికి అనేకవందన శతంబు లాచరించుచున్నాను.

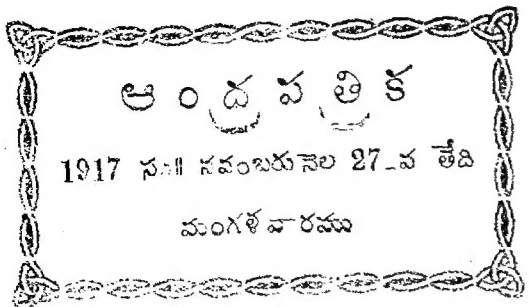
ఈ యాంధ్రదేశంబున నొకప్పుడు, అనగా పశ్చిమదేశ వాసు లీ దేశమును ప్రభుత్వముగా జేసికొనక పూర్వము నీరైతు సంఘములలో నెక్కువ తెగలవారు పరాక్రమకాలులైన, రాష్ట్రపాలకులుగను, గొందరు కొన్ని సంఘములకు నాయకులై బలపరాక్రమములచే తమ రాజులను నవాబులను యుద్ధములయందు మితి శౌర్యవైర్యములచే మెప్పించి బాగీరులను సంపాదించిన జమీందారులుగను, గొందరు సేనానాయకులుగను, గొందరు యుద్ధభటులుగను నుండియుండిరి. ఇది యనంగక, యీ దండకారణ్యాద్యటవీభాగములను చేదించి సేన్యమునకు దెచ్చికొని సుఖజీవనంబు చేయుచు ప్రభుత్వాధిక దేశపాలన గ్రామపాలన విషయంబున తాపే బాధ్యతగల వారై యిట్టి రాజకీయాంధోర్యవలయుచు తామే నాయకులై నడపించి యుండిరి. అంతట నీ దేశపాలకులలో అంతఃకలహములచే ప్రభుత్వదారి చొలగిన కాలమందు, మన అదృష్టకేముచే ఈ బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు తమ స్వదేశమును తమ కేత్రులగు ఫ్రెంచివారితో యుద్ధములచేయు తరి ఈ దేశవాసుల సహాయమున మన దేశములో వెన్నె యుద్ధము లొనర్చకయే మన దేశంబంతయు తమ యేలుబడిలోనికి తెచ్చుకొని ఈ హిందూసామ్రాజ్యమును నేకప్రభుత్వముగ నిర్మించిరి. సిఫాయిల కలహమొకటి తటస్థించినను కడు సేర్పుతో దేశజాల సహాయముననే దాని నంతయు నుపశమింప జేసి కాంతమును స్థాపించినందుకు మన ప్రభుత్వము వారు వందనీయులని అంద రొప్పుకొన వలసిన విషయమే. అంతట పశ్చిమదేశంబున సంభవమైన యుద్ధములయందు కూడ తామే జయమును పొందినవారై ప్రపంచమున కాంతిని స్థాపించుటచే నా ఖండవాసులవలన నీ దేశంబున కేమియు యుద్ధభయము లేనివారై నందున నీ దేశమున ప్రభుత్వవిధానము క్రమముగా ప్రజలకెట్టి బాధ్యతలేక నిరంకుశముగా జేసి, ప్రజలకున్న శౌర్య వైర్యాది గుణంబులకు సరకుచేయుక నిరాయుధుల గావించి కేవల సాధులనుగా జేసినందుననే ముప్పదికొట్లకు మీరిన మహాజనులు గల యిట్టి మహాత్తరమైన భరతదేశంబున నుండి తమ సామ్రాజ్యంబునకు సంభవించిన ఈ విపత్కాలపు యుద్ధమునందు తగినంత సహాయమును పొందుటకు కనకాశములేదని హార్డింజిప్రభువగ్యులు మాంటాగు మహానీయులను వదించియుండిరి. ఈ విషయమై మనదేశ నాయకుల నేక వత్సరంబులనుండి గొన్ని విధంబుల పార్శ్వించి నను సరకు చేయకపోవుటవలన నిట్లు సభవించెనుగాని లేకున్నచో నీ యుద్ధము ఇంతకాలము జరుగక మన సామ్రాజ్యమున కిదివరకే జయము కలిగియుండెడిది. ఈ దేశమున పాముకొని యున్న యీ నిరంకుశ ప్రభుత్వము బ్రిటీషు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర ఉద్యోగీయులచే నిండియున్నది. ప్రతి గ్రామముననున్న చిన్నయధికారినుండి పెద్దయధికారివరకు మొకరి మీద నొకరు ఆధారపడియుండు రాజ్యతంత్రముగలచే క్రింది యధికారులవలన పెట్టియెబ్బందులు గలిగినను, అనగా కొన్ని వత్సములకు ప్రతినిధులద్వారా ప్రజలు తెలియబరుకొన్నను,

ప్రజలమాటలయందు తగిన విశ్వాసముంచక తమక్రింది యధికారులనే నమ్మియుండెడి ఈ నిరంకుశ ప్రభుత్వమున న్యాయము కలుగకున్నది. ఇందువలన సామాన్యముగా న్యాయవర్తనలేని యుద్యోగులు తటస్థించినప్పుడు విశేషము లంచములు పుచ్చుకొనుట సాధారణమై పోయినది. ఇదిగాక ఈ జిల్లాయందు సంభవించిన వరదలవల్లను రీ స్టూ సింగు నష్టము వల్లను ఇప్పుడు పల్లపుసాగులేక చెడిపోయిన భూములు లెప్పని సరిగా మాగాని చేసికొన్నందున మాగాని మంజూరు తీర్పువు నీయక విధించెడి అపరాధపుణ్యమును గురించి ముమ్మా, 7,8 సంవత్సరములనుండి యెన్ని మొఱలిడినను ప్రజలమాట విశ్వసించక యొక్కయధికారిమాటయే నమ్మి అపరాధపుణ్యములను తగ్గించక పోవుటవల్లను ప్రజలకు నష్టము సంభవించుట తటస్థించినది ఈ జిల్లావారికి విదితమే. ఈ విషయమును గురించి గవర్నమెంటునకు ఏయైన లాభమున్నదా? లేదు. ఈవిషయములు ఈవిధముగా లెక్కకుమోరియున్నవి. విచారించు ప్రభులేమరు? ఒక వేళ నూటికొకటి వానికి సంస్కృతీయయినయెడల అట్టి కష్టపక్షములను సవరించిన సవరించుదురుగాని ఈ నిరంకుశ ప్రభుత్వవిధానమందు ఎవ్వరు బాధ్యులే యుండరు గాన నిట్టి నిరంకుశ ప్రభుత్వము పోయి ప్రజలకు ప్రభుత్వమునందు స్వాంతంత్ర్యమువచ్చిగాని సుఖదాయకంబుగానుండదు. ఈబ్రిటీషు సామ్రాజ్యములో నెల్ల నింత పెద్దభాగమిట్లున్నయెడల బలపత్రమయిన సామ్రాజ్యంబని ఎట్లనిపించు కొనును? ఇందునుగురించి ప్రస్తుతకాలంబున ప్రజాస్వాంత్ర్యము వచ్చినయెడల బ్రిటీషు నిరంకుశత్వముపోయి బ్రాహ్మణనిరంకుశత్వ వచ్చునని కొందరు బ్రాహ్మణేతిరులను ఈ దేశస్వాతంత్ర్య విముఖులగు అంగ్లేయిండియనులును మరీకొందరును భయపెట్టుచుండిరి. నిరంకుశ ప్రభుత్వమునందు ఉద్యోగీయులు బ్రాహ్మణులైనను బ్రాహ్మణేతిరులయినను మరి యెవ్వరయిననునొక్కటియే. ఒక వేళ నట్టి బ్రాహ్మణ నిరంకుశతగాని మరియే నిరంకుశతగాని పోవలే నన్న ప్రజాస్వాతంత్ర్యము వచ్చినగాని తటస్థించదుగాన నట్లు వైవిధ్యముగా బోధించెడివారిని గురించి మనము భయపడుట కవకాశములేదు. మనరాజధాని కన్యాకేవళ సభాసమయమందు ఫ్రెంచి గవర్నరు మార్చునగాను నుడివినశీతిని పూర్వమునందు ప్రజాపరిపాలనాకై గల ఈ దేశమునకు ప్రస్తుతము బాధ్యతగల స్వరాజ్య మవసరమని ప్రభుత్వమువారికి నివేదించవలెను.

కాంగ్రెసు స్కిము.

దేశీయ మహాజన సభవారిచే నామోదింపబడిన విధానము నేర్పరిచినవారందరు బ్రాహ్మణులే కారని నానమ్ముకము. తదితరులే యెక్కువసంఖ్యాకు లని తలచెదను. అధిని నేతములతో పాటి బ్రిటీషు సామ్రాజ్యముక్రింద స్వపరిపాలనము త్వరితకాలములో సమకూరునట్లు చేయుదురని కోరెడి మొదటి విధానము ఇంగ్లండునందును, దేశమందును నెక్కుడు సంఖ్యాకు లామోదము తెల్పినవిషయమే. ఇందుకు ఈ దేశ స్వాతంత్ర్యములకు వ్యతిరేకులగు నాంగ్లేయిండియనులు ఈ దేశమందు వేయబడిన ధూమశకటాది వ్యాపారములందు తాముపెట్టిన సొమ్మునకు నష్టమువచ్చుననెడి యాటంకముతో నాక్షేపణముసేయ మొదలిడి. వీరు తమ రాజ్యముగాని యితర రాజ్యము లన్నిటియందును అనేక వ్యాపారములయందు పెట్టిన సొమ్మునకు లేనిభయమును తమ బ్రిటీషుసామ్రాజ్యము క్రింద నుండిన యీ దేశంబులోనున్న సొమ్మునకు ఏల పొందవలెనో యాశ్చర్యముగా నున్నది. ప్రజాస్వాతంత్ర్య ప్రభుత్వమునలన నీదేశపు టార్గి కవాజీ బ్యాది కృత్యములు వృద్ధియైనచో తమ సొమ్మునకు నింక నెక్కువరాబడి రాగలదని వారికి తెలియకున్నదా? తెలియును. విముఖత్వమే యందుకు కారణము. స్వపరిపాలనోపలబ్ధికి కొందరు కొంచెము కాలవ్యవస్థను సంపాదించుకొని చెప్పుచుండిరే గాని యంతకాలములో చేకూరుననిగాని చేకూరవలెనని గాని యాక్షేపకులేర్పరును చెప్పటలేదు. అట్లు చెప్పటలో దినదినము కేపు అని చెప్పుచు ఎన్నియుగంబులైన జరుపవచ్చును. కాన మనము యాధానంతరము ఈయనలనినదని కోరుటలో తప్పేమి యులేదు. కార్యనిర్వాహక సంఘము ప్రతినిధి భాసనసభ యామోదమునకు లోబడి యుండవలయుమై ప్రభుత్వమునకు ఆటంకము కలుగునని బిక్కనోలు బెజవాడ సభలయందు కొందరు బ్రాహ్మణేతిరులు ఆక్షేపణలు సేయుచుండిరి. ప్రభుత్వము ప్రజలక్షేమముకొఱచై వర్పడినది. ప్రభుత్వమునకు ప్రజలెల్లు బాధ్యులలో ప్రజలకు ప్రభుత్వముకూడ నట్టి బాధ్యతగలదే యగుట సహజముగా నట్లు ప్రజలచే నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులతోకూడిన సభామోదమునకులోబడి కార్యము

పిమ్మట సభాధ్యక్షులకు సభాసభ్యులకును గరిమేశ్వ
 సీతారామస్వామి పంతులుగారు వందనము లొనర్చి కరతాళ
 ధ్వనులతో 7 గంటలకు సభ ముగిసెను.

సంగ్రామము

జర్మను వ్యూహాభిగ్నము

మేమిదివర కొకమాట చెలిపియుంటుంటే, ఇట్టి పై జర్మను లీ తరుణమున విజృంభించుట, మిత్ర మండలి కొకవిధముగ లాభకరమే యగును. ఇట్టి లీపై దండయాత్రచే మిత్రమండలి లంత్యవిజయ మీఁదత్వరము న సమకూరదనుట నిశ్చయమే. రుష్య నులు గావించిన ద్రోహముచే జర్మనుల తాత్కాలిక పువిజృంభణమును కలకాశము గలిగినది. సంగ్రా మోద్ధృతియుల గ్రహించలేక, రుష్యనులు సంధి కై వంచుచు చున్నారు. ప్రజల న్యాయత్యమున పై కరివర్తన మారంభించిన, రుష్యులు కర్తృత్వ విక సైనిక క్రతనిధులు, స్వల్పరాష్ట్రము లగు సర్వీయా, బెల్జియం, రుమేనియాల న్యాయత్యము పునరుద్ధరించబడియున్నే, తమకట్టుదలను సడలించుట, న్యాయత్యముపై వారికిగల యభిమానమున కిన్ని, ప్రాతిపదిక మెక్కుడుగ జూపించెను. పరి వర్తనములో నెక్కుడుగ పాల్గొని దేశంక్షణము కొరకై తన శక్తిసంపత్తిని ధారబోసిన కెంసీ-గారు కదలేకపోయి గావించబడిరి. సంగ్రామము ఇంతవలం బులగు సేనానాయకుల తొలగించబడిరి. మాక్సు మిల్ట్రు లిప్పుడు కధికారము వహించిరి. గెలేషి యలోని వైద్యులు క్రమక్రమముగ తగ్గింప బడుచున్నది. బ్రోక్సిన్ గారు తటస్థ రాయ బారులకు తక్షణము జరుగవలసిన సంద్ధిని గూర్చి చెలిపిరి. ప్రపంచముదలి కర్తృత్వముకు లండను శాంతిస్థాపనము పితయమై తమతో నేతీధవించెద రు మీరు బలముచున్నారు. వీయూహా కాథారము లేదని పునరుద్ధరించెదరికినికొనెదరు. స్వల్పరాష్ట్ర ము లన్నియు జర్మనులచే కబళింపబడి యుండ, వ ల్లెలు కత్తెములు స్వయాపనాశము గావించబడి యుండ, శాంతిస్థాపన మెటుల సాధ్యమో యూ హించవీ లుండదు. మాక్సుమిల్ట్రు కక్షచారు రు ష్యులు ప్రజాభిప్రాయమును వ్యక్తీకరించు చున్నారని గ్రహించుటకు దగినయధారములు లేవు మాక్సుమిల్ట్రులు గావించుచున్న యనాలోచిత కార్యముల గ్రహించిన మీమ్మట రుష్యులు ప్రజల యంతరి యధాభిరు ఘులయ్యెదరని యూహించె దము. ప్రస్తుతము రుష్యా సంగ్రామమున తల్లి తోట్టుట గావించదలయు, గావించలేదనియు, గ్రహించుట ముఖ్యము.

రుష్యా గావించిన యవివేక కార్యముచే, జర్మ నులు రుష్యారంగము నుండి ఇట్టిపైకి సైన్యముల ఓరికొని రంగలిగిరి. ఈ సైన్యములు విసాజనో ముఖము నుండి ఇట్టి సైన్యములను పారద్రోలి నను. అట్టిపై పుట్టినట్లాగ్ని మెంట్లోనది వచ్చుక, ఇట్టిపై సైన్యములు వెనకిపోయి పని. అట్టిపై నాగకలివాజులు చాటి ప్లావి నది ముఖము వచ్చెనట. జర్మన్యవశమున శత్రు పులు క్రొవోజ్ నో-మ్యాదగ్గి బ్రజెరివిధి ఇటాలి యను సైన్యములను ముట్టడించ లేకపోయిరి. ఇటాలియను సైన్యముగెల్వోలోనకి శత్రువుల నిపుడు జర్మనులను నెరుచ్చుచున్నది. పోవినది చెప్పి జర్మను సైన్యము ముగిసిపోయిరి. ఇక్కడ

జర్మనులు రక్షకస్థాన మేర్పరచుకొనవచ్చును. ఇటాలియనులకు అనుకూలరక్షణస్థల మేర్పడినది. ఆంగ్ల ఫ్రెంచిసైన్యముల సాయముతో ఇటాలియ ను సైన్యము శత్రువులను నెట్టివైచనని యూహించ వచ్చును. వెన్నను పట్టణమునకు గల యుపద్రము తొలగియుల యెంచవచ్చును. ఇట్టిపై దండ యాత్ర జర్మనుల కుపయోగకరముగుటకు, వారికి స్వర్గ విజయము లవసరము. అట్టి విజయము లిప్పుడు చేకూరక పోవుట మిత్రమండలికి మిక్కిలి లాభకరము. ఏనన, శత్రువులకు సైనికబలము నానాటికి తరుగుచున్నది. రుష్యులు సందిగ్ధము సంధివింక బోయినచో, ఈ సమయమున మిత్రమండలివారికి విజయము చూపు మేరలో నుండెడిది. ఇప్పుడైనను పశ్చిమరంగమునుండి యొక్క సైనికులైనను జర్మనులు కదల్చలేక బోయిరి. రుష్య నరంగమండలి సైన్యము మాత్రమే ఇటాలియను రంగమున కేతెంచినది. ఈ సైన్యమున నష్ట మధికము గలిగినదను వార్తలు ప్రచురింపబడినవి. విజృం భణమున కాటంకములు గలుగుటచే ఇకమీద జర్మను సైన్యములు నెక్కుడుగ మడియుట నిశ్చయ ము. ఒక్కొక్కోజ జర్మను విజృంభణ మాగినకొల దని మిత్రమండలి కెక్కుడు లాభకరదము. సత్వర విజయములు చేకూరక బోవుటచే, జర్మనవ్యూ హము భగ్నము త్వరలో గాంచక తప్పదు. ఈ దృష్టితో పరికించిన యెడల, ఇట్టిపై జర్మనులు విజృంభించుట లాభకరమనియే గ్రహించవచ్చును. జర్మనుసైన్య వివాశమునకు ప్రస్తుత విజృంభణము సహాయకారి గాగలదు.

ఆంగ్ల ఫ్రెంచిసైన్యము కొంత భాగము ఇట్టి రంగమునకు బంపబడినచు పశ్చిమరంగమున వాటి చలన మాగలేదు. ఫ్రాన్సుకుండు ఆంగ్ల ఫ్రెంచి పురోగమము తీవ్రముగ గొనసాగుటలేదు. ఇ దుకు కారణము గ్రహించుట సులభసాధ్యము. ఫ్రాన్సు జర్మనుల కాయపుపట్టు. అక్కడి స్థాన ము వారికి దిట్టిచో, ఆంగ్లేయులు సముద్ర మార్గమున విజృంభించి, జర్మనులను బెల్జి యమానుండి పారద్రోల గలరు. ఈ యూహయును గుర్తెగి జర్మనులు తమసైన్యముల నన్నిటిని ఫ్రాన్సుకుండు గొనితెచ్చిరి. అందుచే తమ స్థానము ను కొంతవరకు గాపాడుకొన గలిగిరి. కాని తల పని తలంపు జర్మనులకు కాంబ్రెయి యొద్ద గొ ప్పు యవజయము వాటిలెను. హిందెనబర్గ పుక్తి భేదింపబడెను. కేంబ్రెయి ప్రాముఖ్యముగ స్థానము. "టాంక్సు" అనువాటి నుపయోగించి ఆంగ్లేయు లా ప్రదేశమున విజయము గాంచిరి. రెండు దినము లలో నలువది చదరపుమైళ్ల ప్రదేశము ఆంగ్లేయుల వశ మయ్యెను. కాంబ్రెయికి రెండుమైళ్ల దూర మున ఆంగ్ల సైన్య మేతెంచినది. ఆంగ్ల పురోగమ సము జర్మనులచే అపాయకరమని ఎంచబడు చు న్నది. జర్మనులు ఇట్టిపై విజృంభించినందులకు, ఆంగ్ల పురోగమము తగిన క్రత్యుత్తరమని ఎంచ వచ్చును. అభేద్యమని ప్రసిద్ధిగాచిన హిందెను బర్గ పుక్తి భేదింపబడెను. ఫ్రెంచివారు గూడ జర్మను రంగమున విజయము బడసిరి. పశ్చిమ రంగ ప్రాముఖ్యము మరియొకమారు బహిగత మైనది. పశ్చిమరంగమును విడిచి, సులభమగు విజయముల నిరర ప్రదేశములందు బడయుట లాభకరము గాదని చెలిసికొనుటకు, జర్మనులకు పనియొకమారు గొప్ప యవకాశము లభించినది. తుర్కిస్థితి దుర్భరముగ నున్నది. పాల్వేనులో ఆంగ్లేయుల ప్రయత్నములు సఫలత కెందినవి. జర్మనలెము కతఃకుః కొలది ఓనములలో జరు గక తప్పదు. తుర్కి-వాది సంగ్రామమున దింపిన

జర్మనులు వానిని బంటరిగ వదలివైచిరి. ఫాల్కి-నను గారి వ్యూహము క్రయోజనవిరహిత మైనది. జర్మనులు వాధ్యధరా సముద్రము. నంధు గూడ తమ జలాంతర్గాముల నుపయోగించెదమని బెవరించు చున్నారు. ఈ ప్రయత్నము గొనసాగుట దుర్లభమని క్రధానమంత్రిగారు అభయప్రదాన మొసగిరి. నూతన నౌకానిర్మాణమును కొనసా గించుటకు యజమానులును పరిశ్రామికులు గలసి క్రధానమంత్రిగారికి విజ్ఞాపనమంపుట శుభసూచ కము. నూతన నౌకానిర్మాణమును త్వరలో కొన సాగించుటచే, జలాంతర్గాముల యుపద్రముదగ్గి పోవునని యెంచవచ్చును. రుష్యా సంగ్రామమునకు తోడ్పడకబోయినను, ఇట్టి కొంత రాష్ట్రమును కోల్పోయినను ఆంగ్ల ఫ్రెంచి సైన్యములు విజ యముల గాంచుచున్నవి. జర్మనుల హృదయ భేదన మొనర్చుచున్నవి. ఆమెకనులు గూడ తమ సంగ్రామ కరికరము లన్నిటితో బయల్పడ లినచో, శత్రుప్రాబల్య మణిగితిరును. స్వపరిపాలన ప్రదానానంతరము హిందూదేశపు సైన్యముల దయారుతేన సంగ్రామరంగమునకు బంపినచో, స్వాతంత్ర్యధ్వజమును ప్రపంచమున నెలువబెట్టెద మని ఆంగ్లేయులు గ్రహించిన శతధము తప్పక నిర్వహించబడును.

(0)
హెచ్చరిక.

ఈ వారంలో ఎక్కడజూచినా సభ లే. తెలుగు దేశం సభల జేయడంలో పేరు మోగింది. కాం గ్రెసు మొరలు పెట్టికప్పటినుంచి, తెలుగుదేశంలో గూడ జిల్లాసభలు జరుగుతూనే వున్నాయి. మాం టాగుగారు వస్తారని తెలిసిన నాటినుండి, ఏదిక్కున జూచిన, సభల గడవిడే. గుడివాడ బెజవాడ గుం టూరు విశాఖపట్నం గజాము కాలహస్తి సోం పేట సభలు ఏకకాలమును జరిగాయి. వీటన్నిటిని విమర్శి చదానికి, కాగితపుకరువుదివాల్లో, చోటుం డదు. కాని, అన్ని సభలవారికి ఒకటే కోరిక. మాం టాగుగారు వచ్చినందుకు సంతోషం జూపారు. కాంగ్రెసు సంస్కరణలు గట్టిగా కావలెనన్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్రం ఒకటి అవసరం అన్నారు. ఇక నాలుగు రోజుల్లో బండరు దీవి తాలుకాలవారు సభచేస్తారట! దక్షిణాదిని కూడ సభలకు కొరత లేకుండానే వున్నది. తెలుగుదేశంలో ప్రతిగ్రామం లో ప్రతి కట్టుంలో సభలు జేసి, కాంగ్రెసు సంస్క రణాలు ఆంధ్రరాష్ట్రం కావాలని తీర్మానాలకట్ట లను. మాం టాగుగారికి కంపడం అవసరం. ఈ సమ యంలో దేశమాతను సాధించాలనని, ఉద్యోగాల కోసం త.టా.క.దేశం గొందరుచేపెడం చేతిని జయట పెడుతున్నారు. తాము కూడ ఒకటో రెండో సభలు జరిపారు. వీరికిపోటీగా అప్పటి కప్పుడు దేశహితంకోరే బ్రాహ్మణేతరులు చేరి వీరి గుట్టంతా బయటపెడుతున్నారు. అదృష్టవశంచేత, వద్దనేవాంళ్ల సంఖ్య సముద్రంలో నీటి బొట్టల్లే వుంది. తమ ఆటలు సాగవన, పాపం వీరు యిప్పుడు దిగులుపట్టారు. చెన్నపట్నంలో ఒక సభ జేద్దామని యిట్లా అనుకుంటే, దేశహితంకోరేవాళ్లు ఇంకో సభ తలపెట్టారు. జేయుడు వీరిని ముచిమా గానికి తేవడానికి, అ.ద.రం ప్రార్థన.

మొయిల్ పత్రిక తురకల్లో కొంచెం భేదాభి ప్రాయం కలిగిందని, సంతోషిస్తున్నది. ఆ సంతో షం త్వరలోనే తెల్లవారుతుంది. తెలుగు దేశం లో ప్రతిగ్రామం నుండి స్వకార్యం, ఆంధ్రరా ష్ట్రం అనేక బ్రాలు పెరాగుతుంటే, మాం టాగు గారు ఎట్లా బెను. డా ఉంటారు? గాంధీగారు ఏ మహారాష్ట్ర దక్షిణము పడలి మొదలు

కీజనాధము ప్రజాసంఘము:— వైస్రొ ఎకా
 డమి అక్సీము భవనమున నిచ్చిటిసాయంకాలము 4½ గ టిలకు
 సంఘసభ్యులు సమావేశమైరి. డాక్టరు కె. జి. రామస్వామి
 ఎం. ఏ. గారు సభాధిపత్యము వహించిరి. 1917-18 సంవత్సర
 మునకు కార్యనిర్వాహకసంఘసభ్యులు ఎన్నుకొనబడిరి.

విరోధామహాసంగ్రహము

(రైతుల విజయము)

ఇంగ్లండు

గౌరవచిహ్నముల నొసగుట

లండను, నవంబరు 25.—1914 సం. ఆగస్టునెల 5వ తేది మొదలు నవంబరు 22, 23 తేదీలు దనుక ప్రాన్సు, బెల్జియము, డెన్మార్కు, డచ్ ల్యాండ్లలో నుండిన దాష్ట్రములను, పరిపాలనలను మున్నగువారలకెల్లము లోహముతో జేయబడిన నక్షత్రచిహ్నములు, ఎరుపు తెలుపు, ఆకాశవర్షములు గల చిహ్నములతో గూడినవి యొసగుటను నని యుద్ధకార్యాలయమువారు ప్రకటించిరి. ఈ గౌరవచిహ్నము నకు తమ యుద్ధములను ప్రైవేటుసంఘమువారికి ధృవీకరించిన వలయును. సంఘమువారలకు వీర లావణ్యము నేర యామోదితమైనగాని చిహ్నము లొసగుటలేదు.

హిందూదేశ మూలధనము - రూపాయ సెక్యూరిటీలు.

లండను, నవంబరు 25.—ఇండియా ప్రభుత్వమువారి రూపాయ సెక్యూరిటీలను మార్పుటకు సరకాపు అటార్ని చ్యుటకు, డిసెంబరు 1వ తేదీనండి ప్రాంతు పన్నును, కార్యద్యోగాదు తీసికొందునని ఇండియా అఫీసువారు ప్రకటించిరి. ప్రాంతరక్షిణికిట్లు నిర్ణయముగాని, తిరిగి వానిని పరిశీలించుటకు గాని సామ్య నియంత్రణలేదు.

ప్రత్తిపరిశ్రమ.

లండను, నవంబరు 24.—అమెరికాదేశపు ప్రత్తి ఉపయోగించురాట్టములను నూటికి 60 నుండి 50 వరకు తగ్గింప వలసినదని ప్రత్తి అధికారసంఘమువారు నిశ్చయించిరి.

శత్రుల బాధించుట.

లాయడబార్డ్ గారి ఉపన్యాసము.

లండను, నవంబరు 25.—సాకా నిర్మాణ సంఘముల కార్యములను ఉపన్యాసములను తమకుండర్పించ వచ్చువును లాయడబార్డ్ గారిట్లు చెప్పిరి.

ఇట్టి ప్రాంతినిధి మండలికిని ఉపాధ్యక్షముగ నుండ గలను. ఈ దేశపు పౌరగ్రామికాభివృద్ధిచరిత్రనును ప్రయత్న మొందెను బార్డ్ లింపబడగలదు. ఇదియు యుద్ధ మహా ధర్మ మాలలో మొదటిగ నున్నది. కార్మికులు అధికారులు సహగ్రామి ముగ నేర్పడినవరకు యుద్ధమునకుగొప్పఅవకాశము గలుగును గాననీలయితియెంతయు ప్రశంసనీయును. దేశపరిశ్రామికాభివృద్ధి నిమిత్తము పరిశ్రమల అధికారులకును కార్మికులకును ఎక్కువమైత్రీ తెలకొల్పటానికి యారంభమని నేను తలంచుచున్నాను. వన ప్రాంతములకొకట మనము పోరాడుచున్నాము. వనము భూమిమీద భయంకరములగు యుద్ధముల జేయవలసియున్నది. అయినను మనము సమదృశిమీద భద్రముగనన్న శత్రువులు మనల తప్పించుకొనవలయు. శత్రువులు మన మీదకిని నిమిడియున్నారు. ఈదేశప్రజల సెటిగిన వాడగుటచే మీరు వారిని నింతజేగము విడువరని నే నెఱుంగుదును. మనదేశ బడుట మృత్యువాలబడుటయే యని జర్మనులెఱుగక పోలేరు. మన మొక మారుగ గట్టిగ పట్ట నారంభించిన వారు విడిపించుకొన ప్రయత్నింతురు. సమద్రముల మీది రాకపోకల గట్టిగ పట్టియుంచితమేని శత్రువులెన్నడును విజయమొందనేరదు. చివరకు లాయడబార్డ్ గారు తమ దేశియులు విడిగనులందు శత్రువుల సెట్టు బాధించుచున్నదియు వివరించిరి.

ప్రత్యేక సంధిసూచనలు

రాబర్టు సెసిలుప్రభువు

లండను, నవంబరు 25.—రైతుల వాదాప్రాసప్రతినిధి తోడ రాబర్టు సెసిలుప్రభు విట్లు చెప్పియుండెను.—అతిపాదులగు మాన్యులిట్ల పరిపాలకులు కొంద రొకప్పుడ కార్యములు ప్రజల సహృదీ మొందియుండునని నే విశ్వసింపబాలన. అట్టి చిహ్న 1914 సం. ఫ్రెంచ్ సైన్యమునందున జరిగిన సమాధానమునకు వ్యతిరేకమై యుండును. రష్యా దేశములె యీ చిహ్న నామోదియింపబడియెడ తమ యామోదము వలన వారు యూరోపు రాజ్యాంగవ్యవస్థలకు మార మగుదురు. నే నానలను బంధించి, శత్రువులతోడ సంధియత్నముల మొన గొనెనెనుల యుద్ధమున పాల్గొనమువారి ప్రతిపక్షమును ప్రబలామోదింతు నని నాను తలంప మని సెసిలుప్రభు పరియోగించెను.

జనపనార యెగుమతులు.

లండను, నవంబరు 25.—కొంతవరకు గాని, సంపూర్ణముగ గాని జనపనారనుండి తయారు చేయబడువస్తువులను కొనువారు క్రయించువాని వద్దనుండి, ఆవస్తువు లెగుమతి చేయబడ వలయును, యెగుమతి యగునెడల ఆవస్తువువ్యాపారుల డైరెక్టరు వద్ద నుండి ఆవస్తు తీసికొనబడు ననియు ప్రాంత మూలమున మొక కాగితమును తీసికొనవలెను. ఇట్టి ఆవస్తు లేని పదార్థము యొక్క విక్రయము గాని, ఆయెగుమతి గాని వర్జితము అని ప్రైవేటుసంఘమువారు కానించి యున్నారు.

స్వరాజ్యసమితి.

లండను కార్యాలయమును చర్చించిన కారణము.

లండను, నవంబరు 26.—లాల్ బాల్ గణపతిరాయ గారి “యంగ్ ఇండియా” అనుగ్రంథపు ప్రతులేమైన నున్నవానిని విచారించుటకు సమితివారి లండను కార్యాలయము కోరింప బడినది గ్రంథమునందలి యంశములు రక్షణకాసమునకు భిన్నములైయున్నవి. అమెరికాసంయుక్త రాష్ట్రముల యందలి జర్మనీవారి విజృంభణ జపతిరాయ గారికి ధనము మొనగుచున్నట్లు అనుమానమున్నది. గ్రంథము నామోదించినపుడు వెజ్టివుడ్డు గారు గ్రంథమునందలి యంశముల స్వభావమును పూర్తిగ గ్రహించ లేదని తమవిశ్వాస మని ప్రజాసభయందు వెజ్టివుడ్డుగారికి సర్ జార్జి కేపు గారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

ప్రాన్సు

పోర్టోను అరణ్య పరిసరములయందు పోరాటము. వైరులను పారవోలుట.

లండను నవంబరు 25.—పోర్టోను అరణ్యమునను, తత్పరి సరములయందును సమరము భీకరముగ సాగెను. ఉభయ వైన్యములు కడు పట్టుదలతో పోరాడుకొనెను. వైరు లనేక సార్లు ప్రతిఘట్టకుల నొనర్చిరి. గత కుక్రవారమున వైరి నేన లా మమ్మ దలపడి పోర్టోను అరణ్యమున నుండి మమ్మ వెళుకకు గొట్టివది. పోర్టోను అరణ్యమునందలి మెట్టయందు గూడ శత్రువుల యొత్తిడిచే మావైన్యములు వెనుకకు నడచినవి. కాని ఉదయమున మేము ముట్టడించి వైరులను వెడల గొట్టితిమి. మధ్యాహ్న మగునంత యీ ప్రాంతముల యందు మాపంక్తి చరల యథాస్థానములనాక్రమించెను. అనంతరమున గూడ యుద్ధము జరిగి, సాయంకాలమున బలమగు వైరినేన ఈకార్యభాగ ము న నుం డి మా వై కే తెంచి యాప్రదేశమున మమ్ము నిండుక వెనుకకు గొట్టివది. రాత్రి యందు చరల మేము శత్రువులను దలపడి, బలమగు స్థానములనుండి శత్రు వైన్యములు మమ్ము మూడుసార్లు పోర్టోను గ్రామమున నుండి ఎరింప వాటి నొడించి, గ్రామమును బట్టి యందు బ్రవేశించితిమి. పోర్టోను అరణ్యమున నున్న శత్రుదేశ మంతయు గూడ మాయధిగమై యున్నది. ముట్టడి యందును, రక్షణ కార్యముల యందును గూడ, స్కాట్లాండు వైనికులును, ఆంగ్ల వైనికులును విశేషమగు పట్టుదలను చూపించి వైరులకు తీవ్రముగ నెదిరించిరి. మన దళముల కాల్చికదళములు గూడ తోడయ్యెనని ప్రకటించబడెను.

కొంతవరకు వెనుకకు పోవుట.

లండను నవంబరు 25.—నిన్నటిరాత్రి బ్రిటిషు అధికార వ్యవస్థాపకము ప్రకటించుచున్నాడు.—కాల్ బెయికి పడమట దిశయందు నడిచినమున తీవ్రమగు పోరు జరిగినది. మధ్యాహ్నము శత్రువులు మమ్మును పోర్టోనునందలి ఆవస్థలోని కొన్ని భాగములనుండి మమ్మును వెనుకకు త్రోసిరి. పోర్టోను వున్నచోను, ఉన్నతస్థలములయందును మా స్థలముల సెక్యూర ఆక్రమించెను. మోవన్నకు పట్టమనున హిందెస్ట్ల పంక్తిలో మా కనేకులుఖియింపగ పట్టుపడిరి. మంగళ వారమునండి యిప్పటికి పట్టుపడినవారి సంఖ్య 9,744 ఇందు 182 ఉద్యోగులు కూడ కలరు.

జర్మను వర్తమానము.

లండను, నవంబరు 25.—జర్మను తంతిలేని వర్తమాన మిట్లు మునుపుచున్నది.—కామెనో, హమాంటునుభ్య క్షేత్రించివారి యెదిరింపు సాగుచున్నది.

పరాసువారి విజయము.

లండను, నవంబరు 25.—తీవ్రముగ ఫిరంగులను గాల్చి జర్మనువారు మ్యూజిని కుడిగట్టున అనేక స్థలములయందు ముట్టడిజరిపిరి. 344 గుట్టల త్రరమున వీరితీవ్రతని శేషముగనుండెను. ఈప్రదేశమున చేతిబాంబులతో యుద్ధము జోరుగనుండి, సమరమున మనకేవిజయముకలిగినది. ఎట్టిలాభమును లేకపోవుటయేగాక వైరులు విశేషముగ నష్టముల నొందియున్నారు. వైరి వైనికుల గొందర బంధించితిమి. బోమాంటు, హము ఆరణ్యప్రదేశములయందు మనఫిరంగులనుండి వెలువడు అగ్ని కారణముగ వైరినేనలు మన పంక్తిని సమీపింపలేక పోయినవని పరాసువారు ప్రకటించిరి.

పరాసు వైన్యముల సమరోత్సాహము.

లండను, నవంబరు 25.—మెముడెన్ డేమ్మున కు త్రరమునకును రిమ్మునకు వాయవ్యమునను ఫిరంగుల యుద్ధము జరిగెను. మెముగాలి పీచును, కుంభవృత్తి గురియును నున్నను శక్తిచేయక మ్యూజిని కుడిగట్టున 344 గుట్టల త్రర భాగమున మన సేనలు ఏంగిలుమాంటుఫారము, నే మొమ్మాటుల నడుమ శత్రువుల దలపడెను. బోయిడికూర్పు లోయ దక్షిణ పార్శ్వములయందలి మొదటి రెండు పంక్తులు గూడ వశపరమకొనబడెను. ఇంతవరకు బంధించబడిన శత్రు వైనికులు 800 లని పరాసువారు ప్రకటించిరి.

ఆంగ్లేయులు ముందునకు చొచ్చుకొనుట.

జర్మనీయుల భీతి.

మోను, నవంబరు 25.—కేంబ్రెయి మార్క్స్ నాను కేంబ్రెయి బాపామి రోడ్డుకు నడుమ నిన్నటిదినము యుద్ధ ముతీవ్రముగ నుండెను. ఆంగ్లవైన్యము లిటు ముందుగ నుండుట ప్రమాదకర మని జర్మనీయులు భీతిపడుచున్నారు. దేశమునకు తూర్పు మానవ్యు, క్వెంటులకు నడుమ నాంగ్లేయు లొకపర్వతపంక్తిని బట్టిరి. ఈ పంక్తిని బట్టినందువలన శత్రువుల కందకపంక్తులు వీరలకు స్పష్టముగ నిరవిగ గనబడును. ద్యులెకొరు విజయమునందు గూడ నాంగ్లవైన్యములె. ముందు గనుండెను. ఆంగ్లవైన్యము లీతీరున నిరంతరమును పురోగమనమును కలిగియున్నవి. వీని వాపివేయవలయునని వైరులెంతయు తీవ్రతతో బోరుచుండిరి గాని ప్రయోజనము లేకయున్నదని ప్రకటించబడెను. ఇటలియందు వ్యవస్థాస్పష్టమగుచున్నది. పర్వతములయందు నిటలి వారిని చుట్టవేయనాస్తా జర్మని సేనలొనర్చిన యత్నములు భగ్నమైనవి. స్టేవునది పరిసరములయందు నిటలి వైన్యములు దుర్భేద్యములై యున్నవి.

రీగావద్ద జర్మనీవారి చాకచక్యము.

లండను, నవంబరు 25.—రువ్యను తంతిలేని వర్తమాన మిట్లు మునుపుచున్నది.—బాక్స్టెన్ వైపున జర్మనీవారి అగ్నిబాల్లల కెదురుగ తుపాకులు తీవ్రముగ ప్రేల్చబడినవి. రంగమున కొన్ని ఫిరంగులు కానవచ్చుచున్నవి.

శాంతి యుద్ధము.

వెట్రోగ్రాడు, నవంబరు 25.—తాత్కాలిక శాంతి కలుగుటకు తగిన ప్రయత్నములకై వెట్రోగ్రాడులోని తటస్థ రాజనీతిజ్ఞులకు బ్రోటీస్కిగారు పంపిన ప్రకటనమును మాన్యుమిల్లువారావ్యమువారు యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. యుద్ధముచేయుచున్న దేశములును, తటస్థదేశములును కూడ, తక్షణ శాంతిని వాంఛించుచున్నవి. ఈశాంతిని సెలకొల్పు ప్రయత్నములలో, అన్ని దేశముల కార్మికులు సహాయముచేయుదు రని రష్యా ప్రభుత్వమువారు తలంచుచున్నారు.

కెరెస్కిగారు రాజీనామా నొసంగుదు రను వదంతులు.

వెట్రోగ్రాడు, నవంబరు 25.—రూటరునిశేఖరు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు.—కెరెస్కి తనమంత్రిత్వమును, సర్వసేనాధిపత్యమునువదలి, వానిని తాత్కాలిక ప్రభుత్వమున కొనంగిరిని వారాపత్రికలు మునుపుచున్నవి.

మాన్యుమిల్లుపత్తుమువారు, మాస్కోనగరమున నున్న ప్రభుత్వమువారి బ్యాంకులోని బంగారమునుపట్టుకొనిరి.

వ్యవస్థమార్పు నొందకుండుట.

లండను, నవంబరు 26.—నిన్నటి దినమున నడచు మొందినది మొదలు వైరులు మరల ముట్టడింపలేదు, గనుక వ్యవస్థకుం డెట్లమార్పును లేదు, ఈవెను పేషెను డిలల కీకాన్యభాగమున ఫిరంగిదళయుద్ధము తీవ్రముగ నున్నది. పదాతియుద్ధము సంభవించలేదని మాన్యు మెయిసి గారు ప్రకటించిరి.

రుష్యా

రుష్యాపత్రిక.

లండను, నవంబరు 28:—మొక్కిమర్తియు కోరిన సంధినిగూర్చి మిత్రమండలి వారి రాయబారు ఆలోచించిరి. జర్మనీలోని ప్రజలు మొక్కిమర్తియుడెడల విశేషమగు సానుభూతి కలిగి యుండిరినను, అందుచేతనే రుష్యా దుస్థితిని బట్టి జర్మనీయు లా చేతమునై దాడి విడియకుండ జర్మనీ దొరతనమున కవకాశములు కలిగినది గాదనియు, క్రిమెకోగారొకవో ప్రగల్భముల బట్టిరి. మరియొకసాంఘికవాదుల పాలకవర్గము నేర్పరుప యుద్ధరంగము పైనికసంఘము లానర్ప యత్నములను మొక్కిమర్తియు లెగతాళి చేయుచున్నార. పైనికసంఘము లిట్టిసాంకేయికవర్గము నేర్పరిచిన నావారతనమున కవ్యయతుతోద్బవరని వీరనుచున్నార. మొక్కిమర్తియులకు ధనమియవలదని పైని కసంఘమువా రాప్టీలు బ్యాంకునకు త్రువు జేసియుండిరి. దొరతనమునై లిరుగబడవలసినదని ప్రజలను హెచ్చరించుచున్నది. దేశమును సురక్షింపవలయునన్న, పైనికసంఘముల విడిపోవుటయే కర్తవ్యము. వంటచెరుకు లేక పెట్రోగ్రాడు నగరమున 210 యంత్రాలయములు పనులు చాలించుకొనినవి. మర్ర ఫిరంగులు మున్నగు సన్నాహములతో సుమారు వెయ్యియందొకల రెడ్డుగార్డు సేన మాస్కో నగరమునకు వెళ్లెనని రైటరు విశేషకుడు వ్రాయుచున్నాడు.

రుష్యావ్యవహారములు.

పెట్రోగ్రాడు, నవంబరు 28:—రుష్యా క్రొత్త సర్వసేనాని జనరలు కైలింగోగారు చిన్నపైనికోద్యోగ నుండేడి వారు. వ్యవసాయదారుల హక్కుసభవారు మిలాపును పెట్రోగ్రాడునుండి మరియొకవోటికి మార్పుబ్రయత్నించుచున్నారు. వారు మాక్సిమిలియన్లకు విశేషముగా భయపడు చున్నారు. యుద్ధరంగమునందున్న పైనికసంఘములు సాంఘికవాదులందరి ప్రతిఘటన నుండునట్టి క్రొత్త ప్రభుత్వమును నెలకొల్పవారంభించుచున్నది. తనవద్దనున్న రుష్యావారి రహస్యరాజకీయ ఉత్తరప్రభుత్వముల ప్రకటించెద నని ట్రాటస్కిగారు చెప్పుచున్నారు.

రుష్యాదళములు తగ్గించుట.

లండను, నవంబరు 24:—రుష్యులు లిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. పైనికదళములు సంఖ్యను తగ్గించుటకు 1899 వ సంవత్సరములో బలవంతమున పైన్యమునందు తేర్చబడినవారిని వెంటనే విడిచిపెట్టుటకును తీర్మానింపబడినదని తెనుగుగారి సంతకముతో సొక ప్రకటన మంపబడెను. తిక్కినవారిని గూర్చి వివరములు తరువాత ప్రకటింపబడగలవు.

రుష్యులు తాత్కాలికసంధిని గోరుట.

పెట్రోగ్రాడు, నవంబరు 28:—తాత్కాలిక సంధిని గూర్చి విశేష రాయబారుల కంపబడిన సమాచార సంగ్రహమును తెలుపుచు వార్తాసంఘము వారిట్లు చెప్పుచున్నాడు:—అన్నిరంగములందు నాక్రమణములు ప్రతీకారములు లేకుండునట్లు సంధిరాయబారులను జరుపు నుద్దేశముతో వెంటనే తాత్కాలికసంధి గానింపబడెను. సంధి జాతీయస్వాతంత్ర్యమును తమ యభివృద్ధి స్వాభావమును తామే నిర్ణయించుకొను అధికారమును గలిగియుండు సూత్రమున జరుగగలదు.

పైన్యముల యాగ్రహము.

లండను, నవంబరు 28:—మొక్కిమర్తియు పాలకు లొనర్చుచుండిన సంధియత్నములు రుష్యాపైన్యముల కసమ్మత్తయెనున్నవి. మరియొక పోరాటము ప్రారంభము కావచ్చును.

ఇటలీ

శత్రు ప్రయత్నములు విఫలము లగుట.

లండను, నవంబరు 24:—ఇటలీఅధికారులిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—అసియాగో పీఠభూమికిని ట్రెంటోనుకును మధ్య శత్రువులు లోనికొడ్డుటకు ప్రయత్నముల నొనరించిరిగాని అవి విఫలములయ్యెను. పైయేలీనదిని తెప్పలతో చాలయత్నించు శత్రుపైనికులను మాఫిరంగులు నదిలో గూలద్రోసిరి. అట్లేనియాలో తెల్లమియాకు దక్షిణమున శత్రువులకయధము చేయప్రయత్నింపగా వారిని తరిమివైచితిమి.

మట్టదులను తొలగగొట్టుట ప్రతిమట్టదులు

లండను, నవంబరు 25:—అట్లే జర్మనీవారి సేనలు మరల తమను తీవ్రముగ తలచడుచుంక, వాటినితొలగగొట్టి తాము మాల్టెయొద్ద ప్రతి మట్టదుల నొనర్చి విజయమంది తిరుగ ఇటలీవారు ప్రకటించిరి.

ఇటలీవారి ఎదిరింపు.

జర్మనీయుల యాకాంక్షము.

లండను నవంబరు 18:—రైటరువిశేషకుడు ప్లేఫునడియొద్ద 15 దినములు జరిగిన యుద్ధమునుగూర్చి యిట్లు తెలియజేయుచున్నాడు:—మాటిఫెనిర, మాంటిపెర్రిక, సాన్మరినో, పంక్తి (10 మైళ్ల నిడివి) యందు వైరిసేనలు 6 పర్యాయములు గలిసిరి. శత్రులన్నిసార్లు నోడిపోయిరి మూడుదినముల సేనదగ్గ మయ్యెను. కొన్ని పర్వతపార్శ్వములు చచ్చిన వైరిపైనికులతో నిండియున్నవి. ఇటలీవారి రింతబలముగ తమ్మెదిరింతురని తామనుకొని యుండలేదనియు ఇటలీ పక్షుల భేదింప బలమగు ఫిరంగిదళ మనసరమనియు, ఈ దళమునకై జర్మనీయులను దిన మెదురుచూచుచుండిరినయు బంధింపబడిన వైరిపైనికులు తెలియజేయుచున్నారు.

ఇటలీవారి విజయము.

మార్షలు హాయిగుగారి కృతజ్ఞత.

లండను, నవంబరు 26:—మార్షలు హాయిగుగారి యుత్తరపున నిట్లువివరింపబడెను:—బోల్గోనుస్థానమునుబట్టు ఇటలీ విజయముల కలంకారప్రాముఖ్యము యున్నది. మూడవ సేన ముందుకు బోయిన విధాన మన్ని విధముల కొనియాడుదగియున్నది. పర్వతసానము లతిపాగ్నియభ్యుయులు, ఆనేకమగు టాంకుబండ్ల సేకముహూర్తమున నుపయోగించుట కవకాశముగలుగుట కిదియే ప్రథమము. అనుకూలమగు పరిస్థితుల యం దిబండ్లత యుపకరించునదియు విదితమయ్యెను. ఈబండ్లు తేలిందేనవో, శత్రువులపై నాకస్మికముగ బడుట సంభవించినేరదు. బండ్లచక్రములపై వీటియం దిడిన విశ్వాసము సహేతుక మయ్యెనని ధ్రువపడినది.

పైన్యమున నన్నిభాగములు ప్రశంసనీయుముగ ప్రకర్తించెను. గుర్రపుదళముల సహకారము కొనియాడదగియున్నది. యుద్ధతంత్రమును కక్షానైపుణ్యమున నడిపిన దింగుసేనానిప్రకంసా పాత్రులు ఇటలీకా కస్మికముగ పైనికుల నంపుటయే గాక, యిచటి ఏర్పాటుల యొత్తిడిని భరించిన ప్రధానస్థానముల యందలి పైనికోద్యోగవర్గ మభినందనపాత్ర మైయున్నది. మన తలంపులు శత్రువులకు దెలిసియుండినవో మూడవ పైన్య రంగమున యుద్ధము జనుప్రథముగ నెరవేరియుండెను. మన యత్నముల నతిగూఢముగ నుంచుటయే ఈయుద్ధము నందలి ముఖ్యాంశము.

విప్లవమును బుట్టించుటలు

సాన్మార్కోసిస్కా, నవంబరు 25:—హిందూదేశమున విప్లవమును బుట్టించు ట్రాటసుపన్ను చుండిన కారణమున 37 రినిటించారించుచున్నాడు. 5 రును హర్షి దర్బాపు చేయబడిన దనియు, వారల విచారింతుట అన్యాయమని తేలికదనియు, వారలను దొరతనము వారి సాక్షులుగ విచారింపవచ్చుననియు, చెప్పెను వారి న్యాయవాది పైరి రు ముద్దయలను విడుదల చేయవలసినదని కోరిన. అందుచే వారు విడుదల చేయబడిరి.

వట్టుపడిన జర్మను జలంతగ్రామి వివరములు

వాసింగ్వున నవంబరు 25:—జర్మనీయుల జలంతగ్రామి ముంపుబడిన యిదివరలో ప్రకటించబడెను. ఈ యంతగ్రామియందు 42 నావికులుండిరి. వాలో సొకడు ములిగిపోయెను. తమ యంతగ్రామి వైరులచేబడగ నె జర్మనీయులు ద్వారముల (వాల్యులు) దెరచి దానిని ముంచివేసిరి.

ఆఫ్రియా

వియన్నాయందు కలపు

జ్యూరికు, నవంబరు 25:—వియన్నానగరమందు రొట్టెలు మున్నుండు లభ్యము కానట్లులున్నది. పంటలుచాలతక్కువగ పండియుండుటచే హంగరీకి ధాన్యము కావలయును గాన సప్లము చేయవలసిన దని రాయబారుములు నెలకొల్పబడినవనియు, ధాన్యమునకు బదులుగ బొగ్గునీయవలసినదని యడుగబడుటచే రాయబారులు లాగిపోయినవనియు పురమందిరమున సొక ప్రకటన మొనర్పబడెను.

ఆఫ్రియా వార్తాప్రకటనలు.

అమస్టర్డు, నవంబరు 26:—వియన్నాయందలి "ఫెం డెంట్లాట్టు" పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. రుష్యాతో సంధిగానించుకొనిన బ్రిటిషువారుపైండి సామగ్రి రాకుండకేయు శ్రయత్నములుచేత మిత్రమండలి యుద్ధాభివృత్తమును రుష్యాదేశము కైలునవలసి వచ్చును.

టర్కీ

కైదీలైన ఆంగ్ల సైనికులు

ఇరుపదారులలో యుద్ధాంగము
లండను, నవంబరు 22:—జర్మనీ కక్షాప్రక్రమ కంపెని వారి యజమాన్యముక్తింద కొందరు కైదీలు బాగాదు యిరుపదారులందు పనిచేయుచుండిరి. దీనినిబట్టిమాడ తమ కైదీలను పోషింప శత్రుత్వము వారికి బలమగు కారణములున్నవని తేలుచున్నది. కైదీల నారోగ్యకంఠముగ నుంచుట వైరులకె లాభకరము. కైదీల సౌకర్యాన్ని కాంక్షాంతి నోపిలులోని నెదగ్గాండ్సుకంత్రి వైరులతో నేర్పాటుల నొనర్చినని ప్రజాసభయందు హాప్టెడ్డుగారు నడిచిరి.

తురుష్కసానమును బట్టుట.

ఏడో, నవంబరు 24:—ఏడోసంవత్సర 15 మైళ్లు ఉత్తరమునందున జాబీరు అను స్థానమునుబట్టిన్నను, శత్రువులవత్తుపుచ్చి, వారిదక్షిణ సానముల నాశనమొనర్చినట్లును ప్రకటింపబడెను.

జెరుసలేమును ఏడుట.

లండను, నవంబరు 25:—జెరుసలేమును ఏడవలసి యుండునని వార్తాపత్ర ఆన్లిమేను జీటింగుపత్రిక చూచాయగ వ్రాయుచున్నది. బహుప్రాచీనమగు నాపురమును ఏడుట వివాదకరముగాని యుద్ధకార్యముల కావంతయే యీపుర ముపకరింపదని వైపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

విశేషమగు దవ్యననుండు ప్రదేశములకుగూడ గుండ్రము దోచి సామగ్ధ్యముగల ఫిరంగులతోడ నాకాదళ మాంగ్లేయులకు తురుష్కులు జావాబుండి మరలవలసినచెప్పని బెల్లినరు టెబ్లాటుపత్రిక వ్రాయుచున్నది.

పశుప్రదర్శనము:—చెన్న పట్టణమున యుగభోవుచున్న పశుప్రదర్శనమున కీక్రింది మహనీయులొసగిన విరాళములను గౌరవకార్యదర్శి నమస్కారపూర్వకముగ గ్రహించుచున్నాడు. గౌ|| న్యా|| టిల్లిక్విట్టె|| ఐ. సి. ఎస్. గౌ|| న్యా|| ఫిలిపు జి. సి. ఎస్. లెప్పి నెంటు జె. ఇమనిస్సు, ఆర్. జి. గ్రీవ్, ఇ. జె. హాకిస్సు, ఎఫ్. ఆర్మిటేజ్, సింస్కాకంపె నీ, ఎస్. కస్తూరిరంగయ్యంగారు బి. ఏ. బి. ఎల్, డి. ఆన్, జి. ఎస్. జగర్; డి. కె. ఆవర్; డబ్ల్యు. ఆర్. బి. డెన్కో. డబ్ల్యు. డబ్ల్యు. పాల్; టి. ఏ. రామచంద్రరావు, మమియర్ సత్తి, ఖాక్బహదర్ ఖుదుస్ బాబ్జాసాహెబ్, భాస్కరరాజారామపాండ్య, కె. సి. వన్సుఖ. పిల్లే, బాల్కర్, రా. బి. జి నారాయణస్వామి సెట్టి గారును టాకర్ సచ్చివారును. ఈసంవత్సరము జరుపబడు జుత్తుప్రదర్శనముకు దయాపూర్వకముగ విరాళములనుసగిరిన సంఘకార్యదర్శులు వ్రాయుచున్నారు.

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, దీపావళి వసూలు.

కావలి తాలూకా బుడమగుడ గ్రామమునందలి శ్రీ గోపాలకృష్ణ పుస్తక భాండాగారము కార్యదర్శి గుంటూరు సుబ్రహ్మణ్యముగారును స్వరాజ్యసమితి అధ్యక్షులు ఏలూరు కాళారెడ్డిగారును బందరు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల దీపావళి నిధికి కొంతద్రవ్యమును సహకూర్షులెనని పుష్పాక్షరలతో గ్రామమునందు ఇంటింటి గొంత ధాన్యమును ప్రోగువేసి ఖర్చులపోసు రు 4-2-6 లు సంపాదించగలిగిరి. కిరుత్వాహ పడక కార్యదీక్షకు బూనిననారికి తమమైన ప్రోత్సాహము కలుగుచునే యుండునని నిరూపించుటకో యన మాతృదేశారాధన తత్పరులగు గడ్డం కొండారెడ్డిగారు గ్రామమునందు వసూలు అయినంత నేను ఇచ్చెదనని పలుకుట రు 4-2-6 లు దయతో సొసంగిరి. మొత్తము రు 8-5-0 లను ఉదతకు ఉడతాధిక్షి యన్నట్లు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు శ్రీ గోపాలకృష్ణ పుస్తక భాండాగారము లేకపున బంపి గ్రామమునకును పుస్తక భాండాగారమునకును వన్నె దెచ్చినందునకు గ్రామపుతెంతయు కృతజ్ఞతను వెలుపుచున్నాడు.

బుడమగుంట కిరవరామశర్మ.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడీపో,
మాంటు రోడ్, మదరాసు.
ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు న్యాకమైనవెలకు దొరుకును. కావ్యలూగు ఉచితము.
డాక్టరు. అనంట-లక్ష్మీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం.
(96) జే. నేషను.

బరంపురం, నవంబరు 24: —

ఇప్పుడు ఇండియా చేతమును నడుపుచున్న మార్గము
 ఏవైనా? కాదు. నిశ్చయముగా కాదు. ఇప్పుడు కోశ
 లున్నది పరిపాలనమున ఆ క స్థితి కు మును ఉపద్రవ
 మునుగూర్చు కానేరదు. సుఖపరిపాలనాభివృద్ధి అంతర్య

కాఁగను లీకు సంస్కరణ విధానమును ధీమంతు
ను వారు దీర్ఘాలోచనమునై నేర్పరచి గాన మీరు దానినే
ఆరవతెన. దాని మూలభిత్తులలో మా ర్పుడగుదు.

ఈ తీర్మానము లన్నియు సంపూర్ణమోదమును
దేసినవి. మామండలసభ, జయప్రదముగా జరిగినది. రమా
యి 200 ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. ఉత్సాహమునకు మేర లే
దెను. కార్యక్రమమంతయు నావిధముననే జరుపబడినది.
మామండల సంఘకార్యదర్శు లగు పరాంకుళం శ్రీరా
మూర్తి బివిగారును, బారిష్టరు వరహాగిరి వేంకటగిరి గారు
, కోరుకొండ జగజ్జననీరావు శ్రేష్ఠిగారును కార్యదర్శుల
వపుల వహించి ఆత్మీయోత్సాహముతో సభను జయప్రదముగా
పీసందులకు వందనీయులు, అగ్రాసనాధిపతిగారికి
చ్చేసిన ప్రతినిధులకును త్రిపామారు వరసింగరావు, బారిష్టరు
గారు వందనము లప్పింప, రాత్రి 8 ఘంటలకు వందేమాతర
గులు మిమ్ము ముటుమండ సభ ముగిసెను. —వందేమాతరం

ప్రత్యేక గుడివాడ తాలూకా సభ

(౧)

ఆహ్వాన సమాధ్యక్షులగు

రామారావు పేరిటాచలవరపు గారి యువనాథము ప్రతిభూతా!

దస్త్రీట్ ఎస్.బిల్ మాంటాగు మహామూర్తి గారికి స్వాగతము.

దేశ సంతోషము రాజకీయ వాతావరణములతో నిండి ప్రజలను ముగ్ధుల చేసినప్పుడు వాంఛించే దేవుడు మనము. ఈ సమయమున మౌలికములతో ప్రజలను పరస్పరాభిప్రాయములను తెలిసికొనుటలో ఒకరిని భేదాభిప్రాయములు జనించి చచ్చుటకు వాదన వాదములను రా వొసంగుచున్న ఇక్కడమున ఇంగ్లండు దేశమున జన్మించి మానవ స్వాతంత్ర్య మనునట్టిదే లోకకల్యాణ మున వాంఛలతో వెలిగి బ్రటిషు సామ్రాజ్యాధీనమైయున్న ఈ హిందూ మహాదేశమునకు కొంత కాలమువరకు సహాయ మంత్రిత్వపదవియందుండి మనదేశ ప్రేమమునే సహా తలపోయు చున్నప్పటికి ఆద్యక్షకమున మనకు మహామంత్రియై వెలసి మనదేశమున గల రాజకీయం దొళనమును రాజకీయవిజ్ఞానమును స్వయముగ దెలిసికొని స్వేచ్ఛాపరిపాలనా కరణములను బసంగవలది మనదేశమునకు విచ్చేసియున్న ఆమహామహానుభావు ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రమునకి ఆస్వాద్యక్షులమూర్తికి ఆ మానవ శ్రేయోభిలాషికి ఆ దిగంతవిశ్రాంత కీర్తికి హృదయ పూర్వక స్వాగతము.

స్వరాజ్యాదర్శము.

ఆహ్వానము!

మనయందలి మనస్సుల నాకర్షించుచున్న స్వరాజ్యాదర్శమే మిమ్ము సందరిని ఇచట నింత త్వరితగతినీ సమావేశ పరచినది. అది నేటి మన మనస్సుల నుద్బవించినది కాదు. మహాబ్జి విల్సన్ యా చక్రవర్తిని ఏ నాడు మన దేశమును ఈ ట్టిండియా కంపెనీ నుండి వశపరచుకొనినో ఆ నాడే అనగా 1858-వ సంవత్సరముననే స్వాతంత్ర్యార్థక యంతరమై నది. జాతిదేశ సలభేదములు లేక ఆంగ్లప్రజలను మిమ్మును సమన్వయిస్తే పరిపాలించెదనని ఆ మహాచక్రవర్తిని మనకు నేసిన మహావాక్యముయొక్క ధ్వని ప్రతి భారతదేశీయుని చెవులయందును శ్రావ్యముగ ప్రతిధ్వనించుచున్నది. ప్రతిదేశీయుని భావ్యభివృద్ధిని అపేక్షా భావములకును ఆ మహావరము స్థలము నిచ్చుచున్నది.

ఏనాడు అభిలషారత దేశీయమహాసభ ప్రారంభించితిమో ఆ నాడే మన స్వేచ్ఛా బ్రహ్మాసానకు ఉపవీరులమైతిమి. ఏనాడు భారతవిభావములను బాదాభాయి భారత మహాబా తీసు సభాసోక్తము ఆ భావనలమై నిలువబడి ఉచ్చైస్వరం బున స్వరాజ్యమే ఆదర్శమని ఉన్నాడనిచెనో ఆ నాడే మన ఆభిలషారతవాదము గవ్యస్థానమున స్వరాజ్యము మన దృక్పథ మున బడినది. మున్నటి స. చక్రవర్తులయండి కాంగ్రెసుమహా తాయలు గాదిండుచున్న సీతంతుర తపస్సులన మనము పారతంత్ర్యము క్రికి అర్పించితిమి. ఏ నాడు స్వాతంత్ర్యనిరతుడగు సామ్రాజ్యకూటాధిపతిని నిలిచి మన భారతయోధుడు శాశ్వతాన్నికాములతో సహా మొనరించెనో ఆ నాడే స్వాతంత్ర్య సామ్రాజ్యమునదితిమి. ఏ నాడు బ్రిటిషు సామ్రాజ్యరక్షణకు భారతీయుని రక్తవీడుచు రక్తప్రవాహము క్రిందబడినో ప్రవ హింపబడినో ఆ నాడే లోకజల పాపములు ఏను నాగుని రక్తమున పోగొట్ట బడినట్లు, నాదేశవాసుల పార తంత్ర్యసంకమును భారతయోధుని పవిత్ర రక్తము కడిగి వేచినది. ఏ నాడు సామ్రాజ్య సభ్యరాష్ట్రములలోని పరామైదవని ప్రక్క సమానస్థులగుగా భారతీయుడు శత్రు జ్యోతులవై బిళ్లెట్టుచున్న సరిపించి ప్రాణవాయువులను బీల్చెనో ఆ నాడే స్వేచ్ఛా సామ్రాజ్యములను వొందగలిగి తిమి ఏ నాడు భగ్యోన్నాములతో రణరంగ మధ్యమున భారతకూటులు శత్రువుల మార్కాంగళిగో, ఏ నాడు భారత దేశము ధనమున విరోపాసంధానమునకు ఆంగ్లదేశీరక్షణకు వినియోగించ నరము కలిగినో ఆ నాడే భారతజాతీయ స్వాతంత్ర్యభివృద్ధులకు కొందరి ఆ గ్లోబలిజముల అనూయ ప్రాతిములగు గుండె లదిగినది; ఆ నాడే వారి వాదనలు కుప్పెండ్రము లయినవి.

సభాధ్యక్షులగు ఎన్నేని కోసయ్యగారి

ప్రారంభోపన్యాసము

హిందూదేశ రాజ్యాంగమంత్రిపదవి యేర్పడి యిప్పటికి క్రమగతు 80 సంవత్సరములైనది. మునున పరిపాలనకు ముదికంటె పెక్కుకంటె యీ యాంధ్రాంగసభ్యులు నిర్వహించిరి కాని, భారతమున ఇప్పటికి 600 మైళ్లలో నున్న

సీమదేశములో కూర్చుండి దేశపటములో ఇండియాదేశమును చూచి పరిపాలించుటయే ఆచారమైపోయినది. నేటికి ఈ పదవికివచ్చిన మాంటాగు మహామంత్రిమహా మనదేశీయుల యభిప్రాయము విచారించి నెరవేర్చుటకు యిచటకు వచ్చియున్నాడు. ఇది బ్రిటిషు ఇండియాచక్రవర్తి మానవశక్తిమును ప్రారంభించి ఆహ్వానించిన మును. ఇట్టిని యిచటకు వచ్చుటకు సంభవించి యుండలేదు. 1904-వ సంవత్సరములో బయలుదేరి యిప్పుడు అమలులోనున్న మన దేశ రాజ్యాంగ సంస్కరణలకు కారకుడైన మార్షేయిగారి హయాములో ఈ మాంటాగుగారు సహాయమంత్రిగానుండి మన దేశీయులయెడల సానుభూతిని గనపరచుచువచ్చిరి. మొన్న యీనడుమ మొన సామ్రామియా యధ్యక్షులతో జరిగిన పారపాట్లనుగురించి విచారణచేసిన పంచాయితీ విమర్శనలో హిందూదేశ ప్రభుత్వము ప్రజలకు బాధ్యతలేనిదవుటచే ఇట్టి లోపములు జరుగుచున్నవనియు, ఆ రాజ్యాంగయంత్రము ఈ కాలపు స్థితిగతులకు అనుగుణ్యముగా లేనందున దానిని తిలక్రిందుగా మార్చి జేయ వలెననియూ ఈయన సెలవిచ్చియున్నాడు. చేంబర్లెనగారు రాజీనామా యిచ్చినప్పుడు ఆయన స్థానమునకు మాంటాగుగారు రావలెనని హిందూదేశ ప్రజలు అభిలషించి యున్నారు. దైవానుగ్రహమచే ఆయనయే మనకు మంత్రిగా వచ్చుట సంభవించినది.

ఈయన యాంగ్లములో ప్రజేతించిపట్టికి హిందూదేశ రాజకీయ వాతావరణము ఆహ్వానించుటయే పరస్పర విరుద్ధమైనట్టియు సంచలనములతో కూడుకొనియుండెను. ఒకవైపున భారతీయులు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సంరక్షణకై తల్లివ సామ్రాజ్యపాఠులతో పాటు సమానబాధ్యతను వహించి సామ్రాజ్య పరిపాలనయందు కూడ వారిలో పాటు సమాన బాధ్యత స్వాతంత్ర్యము అధికారము గౌరవము బసంగవలెననియు, అది తమ జన్మహక్కులనియు గట్టిగా అడుగ జొచ్చిరి. ఇంకొక వైపున తమ యిష్టముచచ్చిట్లు రాజ్యము చేయుటకు అలవాటుపడిన హిందూదేశాధికారవ్యవహార తమ యధికార మెక్కడ తగిపోవునో యని భయపడి నిర్బంధనవాసాది కణికాసన ప్రయోగమునకు పూనుకొని, వారి వాదమును మద్దతుచేయుచు సంకుచిత హృదయముతో స్వాధీనమైన ఆంగ్లో-హైందవులు కొందరు తమ మామూలు భారతీయో ప్రజాశయములకు విరుద్ధమైన ప్రాజెటును ప్రసంగములును చేయబడిరి. ఏకారణములచేతనైన నేమి ప్రజలలో నుండి బ్రహ్మశత్రులనియు జమిందారులనియు పేరుతో కొందరు చీటిపోయి ప్రతికూలకులు బలమొసంగు వాదములను కార్యక్రమమును మెదలంపెట్టిరి. జనబాహుళ్యము కీరితో నేకీభవించదని దృఢపరుచుటకే యిట్టి ప్రత్యేక తాలూకా సభలను జిల్లాసభలను సంఘసభలను అన్యకధిగాను అసాధారణముగా చేయవలసివచ్చెను. ఈవిధముగా దేశమంతయు అల్లజిల్లాలముగా నున్నప్పుడు మాంటాగుగారు రాజ్యాధికారమును వహించి తత్వ విమేషిను ప్రభువుల నిర్బంధ వాసభిక్షులను రద్దుచేసి దేశమునందు శాంతమును సంతృప్తియు ఈ వాయుములో లభింపగలవని ప్రజలలో నమ్మకము గలిగించెను. అట్టి నమ్మకముతో ఈయనరాక హిందూదేశమునకు కుక్కప్రదము కాగలదని గంపెను ఆశతోనమ్ముకొని యున్న దేశీయులందరిపక్షమునకు ఈ సభాసమయైనవీ యందరిపక్షమునకు నేను ఆమహామహానుభవ సంతోషముతో ఈస్వాగతము బసంగుచున్నాను.

రాజ్యాంగ సంస్కరణవిచారణకంటె మున్నందుగా ప్రజా శాంతిమునకై మాంటాగు మంత్రి వరుడు గావించవలసిన ముఖ్యకార్య మొకటిగలదని మనవిచేయుచున్నాను. దేశసేవా తత్పరులై నిర్బంధావాసభిక్షు ననుభవించుచున్న మహమ్మదాలి సౌకతాలి మున్నగు దేశభక్తులగుడా త్వరలోనే విడుదల చేయించి ప్రజాస్తోత్రమునకు పాత్రులు ఆగుదురు గాక యని నమ్ముచున్నాను.

స్వరాజ్య తీర్మానము.

కాంగ్రెసు మునోమాను సంఘములవారు ఏకగ్రీవముగ కోరిన రాజ్యాంగ సంస్కరణ విధానములలో మనమందరము జ్ఞాపకము పెట్టుకొనవలసిన ముఖ్యమైన విషయములు మూడు గలవు: (1) బాహటముగ ప్రజాభిప్రాయములు నెరవేరుటకై శాసనసభలలో ప్రజాప్రతినిధులసంఖ్య మిక్కిలి యెక్కువగా నుండుట. (2) ప్రజలకు నిజముగా జవాబుదారిగల ప్రభుత్వము కావలెనని కార్యనిర్వాహకసభ శాసనసభల లోబడియుండుట. (3) మనము ఇప్పుడు కొరుచున్న నూతనాధికారములను జనుప్రదముగ జరుపుట. అవశ్యమైనంతవరకు ఆర్థికస్వాతంత్ర్యమునుకూడ కొరుట. ఈ మూడునూత్రములను బాగుగా గమనించి దేశీయనాయకులు కాంగ్రెసు స్క్రీమును తయారు చేసిరి. ఈ కాంగ్రెసు నాయకు ఉచ్చరించినతోడనే భారతీయులందరికిని ఒకవిధమగు భక్తియు నుత్సాహమును పూజ్యభావమును మనస్సులో జనించుచున్నది. 80 సంవత్సరములనుండి దేశ సేవచేయుచున్న యెందరు మహానీయుల పవిత్ర చక్రములు స్మరణకువచ్చుచున్నవి! అమ్మతమరు వారి దేశభక్తిని ఆహ్వానమునకారి త్యాగిలమును ఎట్లు మరుచక లము? ఎందరు ఎన్ని సార్లు ఈరాజ్యముల సేవలేదు

ఎందరు తమ కష్టపరంపలచే కన్నీటి వింగుళలచే కాంగ్రెసు నాయకులు పవిత్ర వంతము చేయలేదు. 80 కోట్లభాతీయుల భక్తిభావంతైన దేశీయమహాసభ యొక్కడ, డిక్టేటోలు వులివెందల నాయకులెక్కడ? అట్టి దేశీయమహాసభ సభివారును ఆభిలషామహమ్మదీయ సంఘము వారును ఏకగ్రీవముగ నంగీకరించిన స్వరాజ్యవిధానమును మీరును అంగీకరించుదురుగాక యని నేనుచున్నాను.

ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము.

మనదేశములో సంఘనిర్మాణము విచిత్రముగా జేర్చబడి యున్నది. దీనినిబట్టి వివిధ సంఘములకును కులములకును రాజ్యాంగమునందు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యములు బసంగినవో ప్రజలలో దేశవైమధ్యములు వెంపొంది యిదివరకే అనన్యాయముగా పరిణమించిన కులభేదములు జాతీయయైక్యతకు మరింత హానికరములు అగు నేమోనని యొకవైపు భయపడుచు ప్రస్తుతావశ్యకతను బట్టి ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యమును మనము అంగీకరింప వలసి వచ్చినది. ఇంతవరకు మనదేశములో రాజ్యాంగ పరిపాలనయందు రయితునకు తగినజోక్యము లేకయుండెను. ఆపక్షితి యిగిరిన పనికిరాదని గ్రహించితిమి. మనదేశపు భూస్వాములలోను జాత్రామిక వృత్తివరులలోను బిక్షువులందు బ్రాహ్మణేతరులగుటచేతను వారు బ్రాహ్మణులకంటె కొన్ని విషయములలో వెరకపడి యుండుటచేతను ప్రత్యేక సాధన సౌకర్యములు ఉన్న నే కాని యీసంఘములు అభివృద్ధిపొందనని దేశశ్రేయోభిలాషులు మహామహులు అనేకులు ఈ మామనకు అంగీకరించిరి. ఈ యంగీకారమున బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరులు ఏకీభవించిరి.

బ్రాహ్మణేతర సభ్యులము.

బ్రాహ్మణేతర సంఘజేతు మను మేతో బయలుపెడలిన యీ యుద్ధముతో మొట్టమొదట మేమందరము సానుభూతిని గలిగియుంటిమి. చాలకాలమునుండి నిరావస్థయందున్న బ్రాహ్మణేతరుల సంఘములను మేలుకొలిపి శాశ్వతావస్థను అభిముఖులుగా చేసినంతవరకు ఈ యుద్ధమును దీనికారకులను మనము అభినందింపవలసి వచ్చినది. కాని, ఎప్పుడు తమ గవ్యస్థాన మగు బ్రాహ్మణేతరసంఘ శ్రేయోదాయకమైన ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యవిధానము ఎల్లరిచేతు అంగీకరింపబడెనో అప్పుడే వారతమస్వల్పభేదములనకట్టిపెట్టి కాంగ్రెసు ప్రముఖులతో నేకీభవించి దేశాభివృద్ధికి పాటుపడుచుండిన యెడల ఎంతయు బాగుండెడిది. కాని, యిట్లు జరుగక నెరనులను పెదవకు శత్రువాదములను బలపరుచుటకు తక్కు సిద్ధాంతములలోనికి దిగినతోడనే యీ యుద్ధమునకు జనవిరోధము సంభవించెను.

ఇందునకు ఒకచిన్న నివృత్తము మూత్రము చునదిచేసెదను. కార్యనిర్వాహక సంఘము శాసనసభకు లోబడి యుండవలెనని కాంగ్రెసువారు కోరయుండగా, ఆత్మగౌరవముగల ఆంగ్లేయులు ఎవరును నల్లవారి యాజ్ఞలకు లోబడి యున్నోగములు చేయుట కిచ్చగించరనియు అందుచే ఆవిధానము అంగీకరింపరాదే దనియు మన బ్రాహ్మణేతరసభ్యులు నాయకులలో ఒకరు పలికిన వాక్యములను నేను సిగ్గుతోను ఆగ్రహముతోను చదివితిని. ఇది యెటువంటి వాదమో ఆత్మగౌరవముగల మానవునినోడిసిండి యెట్లు వచ్చెనో యూహించుకొనుడు.

దేశ భావలు - ఆంధ్ర రాష్ట్రము

ఆంగ్లేయులు మన దేశము రాక పూర్వము ఈ దేశమును పాలించిన స్వదేశీయ విదేశీయులు అందరము దేశభావలలోనే రాజ్యాంగము జరిపిరి. వీరి హయాములో మాత్రము అన్యభాషా ప్రభుత్వము మనకు లభించినది. ఇట్టి సాధ్యక్యము లోకమునం దెచ్చటనులేదు. ప్రత్యేక సాంప్రదాయము సాహిత్యముకల భారత భావల నెల్ల మూత్రాచి వాని స్థానమును ఆంగ్ల భాష కొసంగుట కంటె కష్ట ప్రయత్నము ఇంకొకటి యుండవలెను. ఇంతకంటె జాతీయగృహికి హానికరమైనది లేదు. దేశభావలలో పరిపాలనజరిగి కూలివాడు మొదలుకొని రాజ్యాధిపతివరకు ధారాళముగా నొక భాషలో ఒకరి యభిప్రాయములను ఒకరు తెలిసికొనకుండ ఉన్నంతవరకు ఎట్టి విపరీతములైన రాజ్యాంగ సంస్కరణములు వచ్చినను అది నిజమైన స్వరాజ్య మనిపించుకొనదు ఇప్పుడు ఈ యాంగ్లభాష రయితునకును రాజునకును దుచ్చెవ్వరును అడ్డగోడవలెనున్నది. జనసామ్యముయొక్క జన్మసమృద్ధియైన సమస్త శాస్త్రజ్ఞానధనమును ఈ యాంగ్లభాషయను ఇవనవలెనైతే భాషయు చేయబడి యుండుటచే సులభము కావున్నది. దేశభాషా ప్రభుత్వము లభించుటకు ముందు ఇప్పుడు మనదేశములో నున్న రాష్ట్రములనెల్ల మార్చిభాషాప్రముక్తముగా మరల విభజనచేయవలసియున్నది. ఇట్టి మార్పులవలన పది పా లనా క్యములు హెచ్చి రులులు ఎక్కడవచ్చు అన్యుకొనవలసి వచ్చునని కొందరు భయపడుచున్నాను. ఇది కేవలము పొరపాటు. ఇంగుడు మనకష్టలయెడల చచ్చు బిడ్డగా

రాష్ట్రము నిర్వహణము. వాటియూ, పరిపాలనలో కొంత ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమును అందుచు పొందుటకు సిద్ధముగా నున్న వస్తువులను జరుగుచున్న పిలిట్ ఉద్యోగముల ఆర్థిక పరిమితిని వేగగ్రహణములు మున్నగు అనవసరవ్యయములను ఎన్నింటినో కట్టించుకొని జనావశ్యక కార్యములను దక్కుగా నిర్వహించుకొన వచ్చును. అప్పుడే భారతజాతి నూతనజాతముతోను వ్యక్తివికాసముతోను ప్రపంచములోని సభ్యజాతుల ప్రక్క సమానమైన గౌరవస్థానమును పొంద గలరు. నా యువస్వాసమును ముగించుచు మీకాలమును నేనంతించు ఆకమించుకొన్నందుకు మన్నింపజేయుచున్నాను.

ఈ సభ 27-11-1917 తేదీని కారణం గ్రామమున సమావేశమైనది. సుమారు 800 ప్రతినిధులు 20 గ్రామముల నుండి విచ్చేరిరి. సుమారు 1½ గంటలకు బాలుర జాతీయ గానముతో ఆరభ్యములు ఎన్నేని కోనయ్యగారు సభా మండలిమునకు తీసికొని రాబడిరి. కవులముందు స్థాపించ బడిన ఎడ్వర్డు మెమోరియల్ ఆంగ్లలక్ష్య విద్యాలయము నందలి భావనచే జాతీయగీతములు గానముచేయబడిన వెనుక సన్మాన సంఘాధ్యక్షులగు కానూరి వేంకటాచలపతియ్యగారు తమస్వాగత్యోపన్యాసమును సమాజ గంభీర వాక్పలు త్వముతో చదివిరి. తరువాతి ఎన్నేని కోనయ్యగారు జేశాభిమానపూరితము లగు వాగ్దండ నలతో నావస్థనివచిరి. ఆయా ఉపన్యాసములు వేరుగ ముద్రింప బడినవి. పోలవరం జమీందారు కొచ్చెర్ల కోట రామ చంద్ర శేకటకృష్ణారావు బహదూర్ గారు, దుగ్గిరాల మూర్య ప్రకాశరావుగారు, పెద్దెళ్ళొడ్ల నరసింహము గారు వ్రాసిన సాహజ్ఞాతి లేఖలు చదువబడిన తర్వాత నీదిగువతీర్మానములు గావించబడినవి:

మొదటి తీర్మానము.

మన స్వరాజ్యభర్య ప్రథమ నిర్వాచకుడును భారత జేశాభిమానమును నగు దాదాభాయి నాథోజీగారి నిర్వాణమునకును హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళన కారకులను ప్రబలజాతీయవాదులు నగు జవాహర్ అబ్దుల్ నహల్ గులామ్ హుస్సేన్ గాడ్ యొక్కయు ఆంధ్రజేశములోని ధార్మికజీవన తత్వములు భారతజాతీయతాపురస్కర మగు విశ్వజనసభా ప్రతిపాదకులు నగు కవికొండల సాంబశివరావుగారి యొక్కయు ఆకాల మరణములకును ఈసభవారు చింతించుచు నేతత్కృంఠుంబములకు తమసాహజ్ఞాతిని తెల్పుచున్నారు.

ఉపపాదకుడు:—అగ్రాసనాధిపతి. అందరిచే నామోదించబడినది.

రెండవ తీర్మానము.

అల్పరాష్ట్ర స్వాతంత్ర్యసంస్థాపనకును అశోకనృపాతీయ చాందాన భర్తృర్యహానిమునకును లోకమునందలి ప్రజా స్వాతంత్ర్యప్రతికోధక మగు ప్రభునిరంజనాధికారినిరూపము కనును మనపాలకులు జేయుచున్న సర్వగ్రామమునందు వీరికి సంపూర్ణమును చేహుగార యని ఈ సభవారు గోరు చున్నారు.

ఉపపాదకుడు:—అగ్రాసనాధిపతి. అందరిచే నామోదించబడినది.

మూడవ తీర్మానము.

ఇప్పటి హిందూజేశ రాజ్యాంగ విధానము ప్రస్తుత కాలావశ్యకతల కెంత మూత్రమును దగియుండ లేదని యు దేశీయులకు బాధ్యతగల పరిపాలనపద్ధతి యీ దేశమున నెలకొల్పిన నే గాని దేశ మునకు సంపత్తియు సామ్రాజ్యమునకు జేయుమును సమ తూననే వనియు ఘంటాపథముగ జాటి ఆట్టి సంస్థలను స్థాపించుటకు వలయు మార్గముల నరయుటకై మనదేశమునకు విచ్చేరియున్న మహాగౌరవనీయు లగు మాంటాగుచంద్రవర్మ నకు ఈ సభవారు మృత్యుపూర్వముగా స్వాగత మొసంగుచున్నాము.

ఉపపాదకుడు:—అగ్రాసనాధిపతి. అందరిచే ఆమోదించబడినది.

నాలవ తీర్మానము

దేశమునందు శాంతి వాతావరణ మేర్పడుటకు ఇష్టము కల్పించువాని కిట్లుతలై యున్న మహమ్మదాలి సౌకర్యాల మున్నగు దేశభిక్షులను రాజకీయ నిందాకోపనచే యు అనుభవించుచున్న తక్కినదేశేయోధిలామలను విర్రాండుగా వలెనే వెంటనే విడుదలచేయుట యావశ్యకమును సమచింతము నని యీ సభవారు నమ్ముచున్నారు.

ఉపపాదకుడు:—మహమ్ద అక్బర్ సాహేబుగారు, కట్టవారిచేరువు.

ఆమోదకులు:—(1) చెరుకువాడ వేంకట నరసింహ గారు—(కవులము); (2) గూడూరి రామచంద్రారావు గంటుగారు—(గుడివాడ) (3) పొట్లూరి అచ్చయ్యగారు, గుడ్లవల్లం.

అందరిచే నామోదించబడినది.

విదవతీర్మానము

చెన్నరాజధాని సంఘమువారు నిరూపించిన ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్య విధానముతో కాలగ్రామ లీగుస్కీములోని సుసంరణములను సంపూర్ణముగా తత్వణమే అమలులో పెట్టుటయేకాక బ్రిటిషు సార్వమెంటు సభాసభ్యులలో అధ మము 100 కి 25 మంది చొప్పున హిందూజేశ ప్రజాప్రతి నిధులుండవలె ననియు, నికవిదా ఐ. సి. యస్. మున్నగు పరిక్షలు ఈ దేశములోనే నెలకొల్పవలెననియు ఈ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు. ఉపపాదకుడు:—కానూరి వేంకట నరసయ్యగారు (కవులము).

ఆమోదకులు:—(1) దుగ్గిరాల వెంకటసుబ్బయ్యగారు. (అంగలూరు) (2) పద్మవతి దేవి భూషయ్యగారు (నూజిళ్ళ) (3) గుత్తి వీరయ్యగారు. (దొండపాడు) (4) కానావేంకట సుబ్బయ్యగారు (పెనుమర్రు) (5) పొట్లూరి అచ్చయ్యగారు. (గుడ్లవల్లం) (6) గూడూరి రామచంద్రారావుగారు (గుడివాడ) అందరిచే ఆమోదించబడినది.

ఆరవ తీర్మానము

బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సందర్శకులను హిందూజేశ సందర్శకులను ఈ దేశమున బలవత్ ప్రేరేపన నైకదర్శముండుట యావశ్యకము గనుక దేశమునందు నైతిక కళాకాలము నెలకొల్పి లక్షలకొలది భారత యువకులను సామ్రాజ్య సందర్శణ తత్పరులగు వీరాగ్రేసరులనుగా నొనర్చుటయు అత్యంత ముఖ్య రమని సభ వారు మాంటాగు మంత్రిగారికి నివేదించు చున్నారు.

ఉపపాదకుడు:—ఎన్నేని లక్ష్మీనారాయణగారు (గురజ)

ఆమోదకులు:—పింగళి సుబ్బారాయుడుగారు (కవులము)

సవరణ:—ఆయుధశాసనమును రద్దుచేయుటయు.

ఉపపాదకుడు:—పింగళి సుబ్బారాయుడుగారు (కవులము)

ఆమో:—కానూరి వేంకటదాసయ్యగారు (కవులము)

ఈతీర్మానము అందరిచే ఆమోదించబడినది.

ఏడవ తీర్మానము.

రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమునకును తన్మూలమున స్వరాజ్య ప్రాప్తికిని ముఖ్య సోపానమగు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రాన్ని ధాంతము నంగీకరించుచు ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకరాష్ట్రము నొసంగి దేశభాషలలో రాష్ట్ర పరిపాలనా సౌకర్యములను ఉన్నత విద్యావ్యాపనాసౌకర్యములను గావించవలయునని ఈ సభవారు మాంటాగుగారిని కోరుచున్నారు.

ఉపపాదకుడు:—గుత్తి వీరయ్యగారు.

ఆమోదకులు:—కాజి రంగయ్యగారు, పసుమట్టు చాపరాల వేంకటాద్రిగారు, కోడూరు నుండ్రు వెంకయ్యగారు, దోకిపట్టు.

ఎనిమిదవ తీర్మానము

భారతీయు లిష్టు దళిలపించుచున్న కాలగ్రామ లీగుల ప్రణాళికకు వ్యతిరేకముగ బయలుదేరిన ప్రయత్నములన్నియు సంబంధితవ్యధయులు గావించు విఘ్నములుగా నెంచి వానిని నిరాకరింపువని మాంటాగుగారికి ఈ సభవారు విన్నవించుచున్నారు.

ఉపపాదకుడు:—1 దుగ్గిరాల వేంకట సుబ్బయ్యగారు (అంగలూరు)

ఆమోదకులు:—ఘంటా ఆదేయులుగారు, మోటూరు; హనుమార వెంకయ్యగారు (పెద్దేయ్య); కానూరి రామ శేషయ్యగారు, కవులము.

ఈ తీర్మానము అందరిచే నంగీకరించబడినది.

తొమ్మిదవ తీర్మానము.

ఈ వైతీర్మానములను మాంటాగుగారికిని ఆఖిలభారత దేశీయమహాజన సభాస్థాయిసంఘము వారికిని అవసరమగు నితరులకును నివేదించుటకు సభాధ్యక్షుని కీ సభవారు అధికార మిచ్చుచున్నారు.

ఉపపాదకుడు: బొబ్బా వేంకటశేషయ్యగారు, కవులము

ఆమోదకులు: కలిగర పూర్ణయ్యగారు, పసుమట్టు.

ఈ తీర్మానమును అందరంగీకరించిన్నారు.

పదవ తీర్మానము.

రాష్ట్ర డిక్షంబరీ నెల 1917 తేదీలోగా మన తాలూకాలోని ప్రతి గ్రామములోను బహిరంగసభలుచేసి ఈ ప్రైధముననే తీర్మానములుచేసి మాంటాగు గారికి తెలియపరుపు దని ఈ సభవారు ప్రోత్సహించుచున్నారు.

ఉపపాదకుడు: అగ్రాసనాధిపతిగారు.

ఈ తీర్మానము సంద రంగీకరించివారు.

కరణముల విజ్ఞాపన

తెలంగాణజిల్లాల కరణములసంఘ కార్యదర్శియు, కృష్ణ జిల్లా భీమవరం తాలూకా మోగల్లుగ్రామ వాసియు నగు అయ్యగారి తిరుపతిరాజుగారు ఈ క్రింది విజ్ఞాపనమును గవర్నరు జనరలుగారి ద్వారా మాంటాగుగారికి పంపుకొనిరి.

ప్రభుత్వోన్యోగములకు మూలమున, పూర్వ పరిపాలకులచే గౌరవకరముగా నాదరింపబడినదియు నగు “కరణ” ఉద్యోగమునకు కష్టకారణము లగు విషయము లనేకములు గలవు.

ఇదివఱకు కరణములు తమకు కష్టకారణములగు వాని నివారణకొఱకు తమజీతముల నెక్కువచేయు వలసినదిగా చాలసారులు అర్జీలను పెట్టుకొనిరి. వానివై కరణముల విజ్ఞాపనఫలము నొసంగి చాల నందులకు చింతిల్లుచున్నా మని 8-8-16-న తేదీగల 471-వ నెంబరుగల ఉత్తరువు ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

కరణములు నిర్వహింపవలసినవిధముల పునఃపు విధములగు నవి యనేకములు గలవు. గ్రామజనుల సౌఖ్య సౌఖ్యములను గూర్చి విచారిం చుటయు, భూమినిస్తును ఇతర పన్నులను వసూలు చేసి ప్రభుత్వమువారి కిచ్చుటయు ముఖ్యములగు విధులు. కరణముక్రింద పనిచేయు ఉద్యోగముల కన్నిటికిని కరణమే పూచీదారు డని ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించిరి. 1912-6 సం॥ రపు సన సభలో నుపన్యసించుచు అట్కిన్నను గారు “కరణమునకు ఇతర సంపాదనలకు వీళ్లనేకములు గలవనియు అతనికి జీతము వృద్ధిచేయ నవసరము లేదనియు” తప్పు అభిప్రాయములు గలిగి నెలవిచ్చి యుండిరి. “ఇతర సంపాదనలకు వీళ్లనగా నేవియో తెలియుట లేదు. అల్పసంఖ్యాకులగు కరణములకు కొంచెము భూస్థితి గలదు. ఈ భూమి మూలమున వచ్చు ఆదాయము అతని అవసరములకు చాలదు. అట్కిన్ననుగారి యాక్రమ విమర్శనమువలన కరణముల సంఘమున కంతటికిని గొప్పకళంకము గలుగు చున్నది. ఇది మిగుల విచారకరము. సత్ప్రభువులగు తమరు కరణముల కష్టకారణములను విచారించి వానిని తొలగించి, కరణముల జీతములను వృద్ధిచేయించవలెనని కరణముల విన్నపము. ప్రజాక్షేమమునకు ధననిధి నంతయును వ్యయము చేయుచుండు ప్రభుత్వమువారి కీ వ్యయ మత్యల్పమై యుండును.

ప్రకటనము (955)

చెంగల్ పట్టు డిస్ట్రక్టు, యెల్లూరు సర్కిల్, వల్లూరు అత్తిపట్టు ప్యాక్టరీ లో ఉన్న మాలాలూకు మార్బిన్లుదాఖలా ఉప్పు వాములు విక్రయించ దలచినాము. గాన కావలసిన వారు యిదిగువ చిరునామాదారుగారికి వ్రాసినయెడల కోరిన సంతాయిషీ పొందగలరు.

వల్లూరు ప్యాక్టరీ లైసెన్సు నెం 34-య 32-19 అత్తిపట్టు ప్యాక్టరీ డిల్ 10-య 3-20

మోతే వెంకన్నగారు,
లైసెన్సు హోల్డరు,
వల్లూరు, కృష్ణ జిల్లా.

NOTICE

(955)

Our marginally noted Salt Pans situated in Chengalput District, Ennore Circle, attached to Vollur and Athiput Factories will be sold. Intending purchasers are requested to address the undersigned for any particulars relating thereto.

	Ac	C
Vollur Factory License No. 34	32	19
Athiput Factory License „ 10	3	20

Mothay Venkanna Garu,
License Holder,
Ellore - Kistna Dt.

THE GREAT WAR

TELEGRAMS.

[Reuter's Agency]

Great Britain

Lala Lajpatrai's "Young India".
Why London Home Rule League Premises
were Searched.

LONDON, November 26.
Replying in the House of Commons to Mr. Wedgwood's question, Mr. George Lloyd stated that it had been decided to search the premises of the London Branch of the Home Rule League and seize copies of Lala Lajpatrai's "Young India." He had examined the book and concluded that it contravened the Defence of the Realm Act. He was informed that there was cause to suspect that Lala Lajpatrai was subsidised by German agents in the United States. He was confident that Commander Wedgwood, when he approved the book, did not realise the nature and tendency of some of the passages in it.

The Cotton Industry.

Effect of Shortage of Supplies.

LONDON, November 26.
The Cotton Control Board has practically decided to reduce the number of spindles using American Cotton, to fifty per cent, from the present number of sixty. The Board is not satisfied that the tonnage allocated to cotton in future will suffice to maintain supplies in Great Britain at a safe level. The Master Cotton Spinners Federation has offered cardroom operatives an advance in wages of ten per cent. in December and ten per cent. in March. The cardroom operatives have demanded twenty-five per cent. and the offer is being considered.

Indian Stock and Rupee Securities.
Important Concession.

LONDON, November 26.
The India Office announces that, from Dec. 1st, the Secretary of State will bear fees and stamp duty for powers of attorney for the transfer of Indian Stock and Rupee securities of the Government of India. No fees for issue and reinspection of stock certificates and verification of stock receipts and stock accounts on securities mentioned will thereafter be payable by the stockholder.

Jute Manufactures.

Regulation Regarding Export.

LONDON, November 26.
The Army Council has ordered that the vendor of any article or material manufactured wholly or partly from jute, including yarns, must obtain from the purchaser a written guarantee that the article or material will not be exported or, if purchaser intends to export it, he must obtain a permit from the Director of Raw Materials for sale or manufacture. The sale or delivery of any such article or material for export without permit is prohibited.

Russia

Rumoured Resignation of M. Kerensky.

LONDON, November 26.
Reuter's correspondent in Petrograd says:—The newspapers state that M. Kerensky has resigned the Premiership and his post of Commander-in-Chief, delegating them to the Provisional Government.
The Maximalists have seized the gold reserve in the Moscow branch of the State bank.

The Peace Movement.

Notice to Neutral Diplomats.

LONDON, November 26.
PETROGRAD.—The maximalist News Agency states that M. Trotsky, in notifying neutral diplomats in Petrograd of the measures taken to obtain an armistice says:—Immediate peace is demanded by all countries both belligerent and neutral. The Russian Government counts on the support of the workmen of all countries in the struggle for peace.

German Activity Near Riga.

LONDON, November 26.
A Russian wireless communique says:—There were livelier fusillades in the direction of Jacobstadt where the Germans opened a strong fire. There were fusillades and reconnaissances on other fronts.

Russian Situation.

Further Glances.

LONDON, November 26.
Reuter's Petrograd correspondent wires that a meeting of the allied representatives at the British Embassy fully considered the Maximalist's orders for an armistice. Mr. Krylenko in an interview expressing why the Germans had not sought to profit by the conditions in Russia boasted that the German proletariat was hand in hand with Maximalists and would not allow official Germany to hamper the fulfilment of the great cause. Maximalists scoff at the attempts of the Army Committees at the front to form a rival socialist Government declaring they will not receive any solid backing. The Committee to safeguard the country has been ordered to dissolve because it appealed to the State Bank not to deliver its funds to Maximalists and called on the citizens to overthrow the Maximalists. 210 works are closing in Petrograd due to shortage of fuel. Over a thousand red guards have gone to Moscow armed with machine guns, bomb throwers and armoured cars.

Italy

Italian Resistance Beyond Belief

LONDON, November 26.
Reuter's Rome correspondent wiring on 25th, dealing with a fortnight's hard fighting on Piave line says that half a dozen enemy attacks on a ten mile front on Montebelluna, Montebelluna, Sanmario line have been repulsed and enemy has been obliged to withdraw three divisions, because they were literally nearly destroyed. Slopes were strewn with corpses of Prussian guards and Austrian Jaegers. Prisoners acknowledge that the Italian resistance has been beyond belief and say they can only hope to break it with the assistance of heavy artillery, the arrival of which is daily expected.

Western Front

A Partial Set Back

LONDON, November 26.
Last night's British communique says:—There was severe fighting to-day eastward of Cambrai. The enemy at midday attacked in the neighbourhood of Bourlon and pressed us back from portions of the village. Our positions in the Bourlon Wood and on high ground are intact. Fighting in the Hindenburg Support Line, westward of Moeuvres yielded us prisoners. The total since Tuesday is now 9,744, including 182 officers.

A German Report.

LONDON, November 26.
A German wireless communique says:—French attacks are progressing between Samogreux and Beaumont.

Situation Unchanged.

LONDON, November 26.
Marshal Haig's communique this afternoon says:—The enemy has not repeated attack on Bourlon position since yesterday's failure. The situation therefore is unchanged. There has been considerable mutual artillery firing northeast of Ypres and in Passendale sector. No infantry action has taken place.

Marshal Haig's Tribute.

LONDON, November 26.
Marshal Haig in an order of the day says:—The capture of the important Bourlon position crowns a most successful operation and opens the way to further explanation of advances already gained. The manner in which the third army advanced themselves to new conditions was in all respects admirable and results gained will have far-reaching importance. Thanks for the first time have been afforded opportunity of working in large numbers and showing their special value under suitable conditions. Without them the complete surprise gained would not have been possible. Their performance has entirely justified the trust placed in them.

Marshal Haig pays a tribute to the splendid services of all arms in the field, especially the co-operation of the cavalry. Marshal Haig warmly congratulates General Byng and his Commissioners and Staffs for the manner in which they prepared and carried through the operations and he also expresses obligation to the Staff Services at General Headquarters for the success with which they met the severe strain imposed by arrangements for these operations in addition to the sudden movement of troops to Italy. Operations on the front of the third army would in all probability have miscarried if the enemy had gained timely warning of our intentions. The most satisfactory feature of the note in connection with these operations is the complete secrecy which was maintained.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

Mr. Montagu's Mission.

Congress-Moslem League Deputation.

Text of the Address.

DELHI, November 26.
The following is the text of the address to be presented to H. E. the Viceroy and the Secretary of State by the joint deputation of the All-India Committee of the Indian National Congress and the Council of All-India Moslem League to-day at 10 A. M. The address will be read by Mr. Surendranath Banerjee.

We, the members of the All-India Committee of the Indian National Congress and of the Council of the All-India Moslem League, welcome you, Sir, His Majesty's principal Secretary of State for India, and approach you and Your Excellency the Viceroy and Governor-General, His Imperial Majesty's august representative and the head of his Government in this country, with feelings of gratitude and hope, that the proposals of reform formulated by the National Congress and the Moslem League have received the attention of Your Excellency and of His Imperial Majesty's Ministers in Great Britain, whom you, Sir, represent; we also hope and feel that our proposals being just and in full harmony with British history and policy will meet with favour at your hands. Sir, we cannot let this historic occasion pass without acknowledging

The Great and Good Work

that Great Britain has accomplished in India. The protection of the land from invasion from without and the establishment of peace and order were in themselves no mean achievement, but it is a prouder title to glory that she has produced a new intellectual awakening, national consciousness, and an eager longing for freedom among the heirs of ancient civilisations who had unfortunately fallen from their high estate. It was a great truth which Lord Ripon of blessed memory, felicitously uttered when he described educated Indians as the children of British Rule and we can assure you, Sir, that Sir Bartle Frere's observation is as correct to-day as when he made it, that no section of the people of India appreciate the advantages of that rule more highly than those whose minds have been broadened by the liberal English education, which will for all time stand as Britain's most imperishable monument in India. Their very political aspirations are a tribute to the success of her mission in the East. The proudest day in the annals of England which Lord Macaulay foresees has come, and Indians to-day demand that self-government which Englishmen have always fervently believed to be an indispensable condition of self-respecting national life. The Indian National Congress, which a renowned Indian Statesman described as the greatest triumph of British administration and a crown of glory to the Great British nation, is the highest expression of the sacred national aspiration, and the ideal of the Congress is also the ideal of the most important organisation of the Indian Moslem League.

The Authoritative Announcement

which was made simultaneously in England and in India on the 20th of August last, that His Majesty's Government, with the complete accord of the Government of India, accept the responsible Government of India as an integral part of the Empire and as the goal of British Policy, was therefore received by the country with no ordinary feeling of satisfaction. For that epoch-making declaration, Sir, we, Indians of all creeds, classes, and communities, are deeply beholden to His Majesty's Government as well as to the Government of India. We submit, however, that to ensure the early realization of this ideal the reforms that are to be introduced as a first instalment should confer a substantial measure of power on the people acting through their chosen representatives in Council, and further that the determination of future progress should not, as has been proposed, be left entirely to the Governments in India and of England. It ought to be recognised that the people of India themselves, as the party principally affected, have a right to them. This would be in conformity with the principle of the declaration recently made by the Prime Minister of England that

The Wishes of the Inhabitants

must be the supreme consideration in the resettlement and that this formula is to be applied equally in the tropical countries. It is our settled conviction that the best interests of this country and of the Empire demanded that full responsible Government should be established here as early as possible. We are, therefore, anxious to be assured that the progress towards the goal shall be reasonably rapid. We hope that this point will be taken into consideration by His Majesty's Government. We are not less grateful for decision to introduce a substantial

First Instalment of Reforms

at as early a date as may be practicable. We beg leave to observe, Sir, that the proceedings of the annual session of both the Indian National Congress and the All-India Moslem League are a living proof of the imperative need of liberal reforms in all directions, constitutional, financial, and administrative. The amelioration of the material condition of the masses, as well as the satisfaction of the political aspirations of the classes, has throughout been the anxious concern of these organisations. They have persistently advocated reforms in the land revenue policy and in administrative measures for the relief of agricultural indebtedness, agricultural education and agricultural improvement, rapid progress in the construction of irrigation works, an active policy of industrial development and technical education, the wider diffusion of education in all its branches, retrenchment of public expenditure and reduction of the taxation pressing heavily on those least able to bear it, reform of the police and the system of administration of justice, temperance reform, lenient forest rules, the improvement of public health and adequate provision of medical relief, the reorganisation of village panchayats, all of which are designed and calculated to make life worth living for the tens of millions of our poorer countrymen with whose condition, as it is, no one can affect to be satisfied. We submit with confidence that educated Indians cannot be justly blamed if the remedial measures for which they have been striving have not been introduced. It is true that they have been claiming with equal ardour the

Practical Recognition of the Rights

which legitimately are theirs in their own country, but in doing so they have been actuated at least as much by the earnest desire to exercise them in the interests of their less favoured brethren as by the promptings of their own national self-respect. If they have insistently pleaded for some measure of real power for the representatives and spokesmen of the people in the Government of the country, if they have declined to reconcile themselves to a position of subordination and inferiority in the administration, if they have pressed for the removal of all disabilities and distinctions based on racial and religious grounds, if they have expressed their dissatisfaction with the share assigned to them in the defence of the country, and if they have protested against reactionary and repressive measures, they have done so because the assertion of their rights as Indians is to them a compelling public duty. Neither the National Congress nor the Moslem League has ever been slow to acknowledge

The Value of the Progressive Measures

that have been adopted by the Government from time to time. We may, therefore, be permitted to say with less hesitation that the experience of years has convinced us that, under the existing system, social and economic reform has much less chance than the well-being and the

TELEGRAMS.

advancement of the people demand, that Indian public opinion is more powerful than effectual, service and sectional interests are not always subordinate to the common weal, and that the system should be so altered as to make the will of the people prevail, as far as may be, in all matters of internal administration.

It is in this conviction, Sirs, that the National Congress and the Moslem League considered the

Constitutional and Administrative Reform which they should respectfully urge the Government here and in England for present adoption. The joint scheme of reform is the result of the careful deliberation of joint conferences of their committees. It may be mentioned here that the memorandum which was submitted to Your Excellency by 19 elected members of Your Excellency's Legislative Council in the autumn of 1916, in accord with the proposals of the Congress and the League. We now ask permission, Sirs, to dwell on what may be regarded as the essential features of the scheme of reforms. The basic principles on which it is founded are, firstly, that the British connection with India should be safeguarded and, secondly, that, subject to this fundamental reservation, the character and the constitution of the Government of India and the provincial Governments should be transferred so as to make them representative of and responsive to the people acting through their elected representatives in the Councils. To the former end it is proposed that the Government of India, should continue to own responsibility to His Majesty's Government and through them to the British Parliament in matters pertaining to foreign relations and the defence of the country. The legislature is to have no control over them nor will it have any right to interfere with the relation of the Government with Indian States. This being secured, it is urged that in

Matters of Internal Administration.

the control of the Secretary of State should be replaced by control by the legislature; the Government of India similarly devolving power on the Provincial Governments which in their turn will own responsibility to their respective legislatures. It must obviously follow that there should be a strong Indian element in the Executive Governments as well as that the Legislative Councils should be expanded and reformed so as to consist of a substantial majority of members elected directly by the people on as wide a franchise as may be possible and these Councils should be endowed with real and substantial power not only over legislation but also over finance and administration. We venture to think that the Congress and Muslim League make no extravagant proposals when they ask that one-half of the Executive Councils should be Indians and that four-fifths of the Legislative Councils should consist of elected members. Nor, we submit, are the powers proposed for the latter bodies excessive or impracticable. Adequate safeguards have been provided in the scheme to prevent the adoption of hasty or unsuitable measures, legislative, financial or administrative, as well as to protect

The Interest of Minorities.

In connection with the latter point we beg to invite attention to the provision that no non-official proposal affecting communal interests to which three-fourths of the members belonging to that community object should be proceeded within any Legislative Council.

The reforms relating to the Secretary of State and his Council are suggested as being consequential on the reform of the system of Government in the country itself. They will, it is trusted, be found to make for economy and for harmony between the authorities in the two countries without in any way impairing efficiency.

In the memorandum in support of the proposals which we beg to hand with this address.

The Case for Reform

is set forth at some length. It discusses too the important cognate subject of local Self-Government and a few urgently needed administrative reforms for the introduction of which both the Congress and the League have long been earnestly appealing to the Government. The resolutions of the Congress and the Moslem League, the joint scheme of reforms and the memorandum of the nineteen members are appended to our memorandum to facilitate reference. We hope that the country will not have to wait longer to see Lord Ripon's cherished scheme of real local Self Government fully carried out, or for the substantial Indianization of the public services for which our late revered countryman, Mr. Dadabhai Naoroji, laboured so long and so hard, or for the complete separation of the judicial services and functions from the executive, a reform needed even more in the interest of the backward masses than of the classes, or for such an amendment of the Arms Act and rules as will not only do away with the invidious racial discrimination against Indians but empower them to possess and carry arms on conditions similar to those which prevail in other civilized countries, in most of the States in this very country, and in the case of Europeans and Americans in British India itself. The country has expressed its gratification at the removal of the bar against the appointment of Indians as commissioned officers in the army. It trusts that the rules which will regulate their admission will be liberal and open an honourable and patriotic career to the young men of all classes who may satisfy such tests as may be imposed to judge their fitness, that the requisite facilities for their training and examination will be provided in India itself and that Indians will be appointed in reasonably large numbers. It is a grievance of long standing that Indians are not permitted to enlist as volunteers. If however, the system of volunteering, as it has existed, is to disappear, it is believed that the Indian Defence Force will not be disbanded after the war, and it is urged that the Indian section of it may be placed on a level of absolute equality with the European.

Before taking leave of you, Sirs, we would invite attention to the very important subject of

India's Status in the Empire.

Our claim in one word is that she should be lifted from the position of a dependency to that of equality with the Dominions. The relation of the two should be mutual in its complete sense of the term. We submit, if the

Dominions are to exercise any rights in relation to India, the latter should have the power to exercise the same rights in relation to them in any Council or Parliament of the Empire which may be constituted at a future date and India should be represented in like manner and in an equal measure with the Dominions. Unless this is done, the participation of the Dominions in the governance of our country without a corresponding right in us to participate in the governance of them will mean a lowering of even our present unsatisfactory status which will arouse the strongest opposition in this country. We hope and trust that His Majesty's Government will never entertain any such proposal. In the meantime we request that India may be allowed to be represented in the Imperial Conference and in the Imperial Cabinet, if any such should be constituted through persons elected by the elected members of our Legislative Council. We are beholden to His Majesty's Government and the Government of India for the privilege accorded to India in the beginning of this year of sending three gentlemen to represent her in the Imperial War Conference, and the Imperial War Cabinet, nor are we less sensible of the value of the unanimous resolution recorded by the former body in favour of the regular representation of India at future ordinary sittings of the Imperial Conference. The constitutional position of the Government of India being what it is in relation to His Majesty's Government on one side and to the people of India on the other, its nominees cannot have the character of representatives or spokesmen of the people as have the ministers of the Dominions which are endowed with responsible Government. In this view of the matter we are constrained to submit that, during the period of transition from the existing system to responsible Government, the representatives of this country in the Imperial Conference and the Imperial Cabinet should be allowed to be elected by the elected members of Legislative Councils in India.

We submit that the reforms for which the National Congress and the Moslem League plead are needed as in the interest of the

Good Government of the Country.

and the happiness and prosperity of the people as for the legitimate satisfaction of our national self-respect and for a due recognition of India's place among the free and civilized nations of the Empire and the outside world. Nor are they less necessary to strengthen and solidify the British connection with this ancient land. India has given freely of her love and service to England and she aspires to attain to her proper place of equality and honour in the commonwealth of nations which are proud to own fidelity to His Imperial Majesty the King Emperor. If, as had been said, the British Empire is the greatest secular power on earth making for the good of mankind India is hopeful and confident that she will not be denied what is in every way due to her, especially after this great war of liberty in which it has been authoritatively recognised that she has played a distinguished and honourable part.

Addresses on the Nation's Behalf.

DELHI, November 26. The Viceroy and the Secretary of State received three addresses this morning at the Viceroyal lodge. There were present Mr. C. H. Roberts, M. P., Lord Donoughmore, Sir William Vincent and Mr. B. N. Basu. Mr. Surendranath Banerjee read the address of the National Congress and the Moslem League which were presented by the Raja of Mahmudabad.

The address by the United Provinces Congress Committee was read by Dr. Tej Bahadur Saprú and of the Home Rule League by Mrs. Besant. All the members of the deputation had been presented to the Viceroy and the Secretary of State with whom they shook hands.

The following gentleman composed the joint deputation of the All-India Congress and the Moslem League which waited on the Viceroy and the Secretary of State this morning:—Mr. Surendranath Banerjee, Mrs. Annie Besant, the Raja of Mahmudabad, Mr. Sayed Nabi Ullah, Mr. Mazhrul Haque, Mr. M. A. Jinnah, Mr. Sayed Wazir Hassan, Mr. M. K. Ghandi, Mr. B. G. Tilak, Lala Harikrishnaiah, Mr. Srinivasa Sastri, Dr. Tej Bahadur Saprú, Mr. Hassan Imam, Mr. S. Singh, Mr. Bishan Dutt Shukla, Dewan Bahadur, Kesava Pillai, Pandit Motilal Nheru, Mr. G. S. Chhaparde, Mr. C. Y. Chintamani, C. P. Ramaswami Iyer, Dr. P. J. Mettite, Rev. B. A. Nag, Mr. L. A. Govindaraghava Iyer, Mr. Kamini Kumar Chaudh, Mr. L. Bhugri. Mr. S. Banerjee read the address and the Viceroy and the Secretary of State shook hands with the members of the deputation.

Interviews.

The Viceroy and the Secretary of State granted interviews to the following gentlemen today:—Mr. Surendranath Banerjee, Rao Bahadur R. N. Mudholkar, Mr. M. A. Jinnah, Mr. Mazhrul Haque, Mr. Syed Hassan Imam, Dewan Bahadur Kesava Pillai, Diwan Bahadur Govinda Raghava Iyer, Mr. M. K. Gandhi and Mrs. Besant.

U. P. Provincial Congress Committee's Address.

DELHI, November 26. Dr. Tej Bahadur Saprú read the address of the Provincial Congress Committee of the United Provinces. After welcoming Mr. Montagu he said he did not propose to discuss the scheme of the Congress and the League which his committee entirely supported. Referring to the special needs of the United Provinces he said:—As at present constituted they are biggest of all the Indian provinces in respect of population, and pay to the Government of India the largest amount of Land Revenue. We have for years past been asking for the appointment of a Governor and the establishment of an Executive Council for our provinces while we have reason to hope that we may at no distant date be endowed with an executive council. We do not know whether it is proposed to appoint a Governor in the near future. This reform has long been overdue and we sincerely hope that His Majesty's Government will raise the status of these provinces to that of a Presidency Government when the term of the present Lieutenant Governor comes to an end. We do not propose to repeat in this address our proposals with regard to the constitution of executive council, but we shall beg leave to invite your attention to the very small size of our Legislative Council.

The representation of 48 millions of people by a small body of 21 elected members is very far from being adequate or effective, nor does the franchise rest on any liberal basis. In order to take our legislative council truly representative of such a large population and we have considered it necessary to suggest that the council should consist of 125 members, four-fifths of whom should be the elected representatives of the people. There are already small elective majorities in the councils of the Bengal and Behar and we are only asking for an elective majority in our council also with this difference that we plead for a substantial increase of the strength of the council which consist of 'an effective majority of members elected directly by the people on as wide a franchise as possible. We are aware that objection has been taken to our proposal that the resolutions of the council should be binding on the Executive Government but we may be permitted to point out that we also suggest that the right of veto should be reserved to the Government and that a resolution must be given effect to only when it is once again carried after an interval of 12 months. The sense of power always gives to a sense of responsibility and we believe that the occasions will be few and far between when it may be considered necessary by the Government to exercise the right of veto.

DELHI, November 26. Our troops near Aden continue to be constantly in contact with the Turks engaging in numerous outpost and patrol skirmishes as described in supplement to London Gazette, October 10th. On the 22nd November an action was fought on a larger scale than usual in which we attacked and captured the Turkish post at Japir on a fifteen mile front and to the north of Aden and its neighbouring pickets. Losses were inflicted on the enemy and his defences were destroyed.

Bombay

The Indian Press Act.

Its First Application in Bombay.

Akhbar-I-Saudagar to Deposit Security.

BOMBAY, November 26. The daily Guzerati paper "Akhbar-I-Saudagar" having been made into a limited liability concern, its editor Mr. Ravabul Shah on Saturday appeared before Mr. Ashton, Chief Presidency Magistrate, Bombay, to make a formal declaration as printer and publisher of the paper under the press Act. After hearing the application the Magistrate asked for security deposits of Rs. 500 for each edition, daily and weekly. This was complied with. It appears that this is the first time that a security deposit has been demanded from a daily Guzerati paper in Bombay.

Karachi Building Disaster.

Record of Casualties.

KARACHI, November 26. The roll of victims in connection with the collapse of a building in Karachi on Saturday noon totals 42—13 deaths, 10 seriously injured and 14 with minor injuries. Digging among the "debris" still continues as it is thought two workmen are still buried.

Indian Industrial Commission.

BOMBAY, November 26. Two important witnesses were examined by the Indian Industrial Commission today. The Electrical Engineer to the Bombay Government Mr. Stuart Meneth was the first witness. He was in favour of government experts giving technical advice to the public freely and for the establishment of a technological institute in each province. He strongly urged that Government purchases should be effected from local firms. Whether the material was in this country or not such firms would accept the responsibility of breakage and an officer is able at once to explain to them the doubtful points on matters which if ordered through the Director-General of Stores are disposed of by an officer with no experience of India or any knowledge of Indian requirements.

Government Help to Industries.

The next witness was Mr. C. F. Kittinge, Director of Agriculture, Bombay Presidency. He dwelt at length on the subject of Government help to industries and the scope of improving agricultural industries on paying lines. He said experimental work carried on by his department has made considerable effect in popularising advanced methods in agriculture.

The Bombay Food Exhibition.

In aid of "Our Day."

BOMBAY, November 26. The most successful opening ceremony in connection with the Bombay food exhibition and fancy fair was performed this afternoon H. E. the Governor of Bombay who with Lady Willingdon attended in state being received at the entrance to the Town Hall by a guard of honour of blue jackets and conducted to the dais in the hall in the presence of a dense assembly of all classes of the population of the city. The Governor in declaring the exhibition open said that he felt pride in standing before them, pride on the Presidency and pride of a personal kind for the first idea of starting the scheme had originated with Lady Willingdon and pride in the success of the exhibition which had been brought about by the good will and cordial co-operation of the British and Indian races of all classes. Dealing with the objects of exhibition he said they wished to show to householders how many necessities of life could be purchased in India and also to give various industrial firms an opportunity of displaying their wares in enlarging their markets. His Excellency then alluded to the second purpose of the exhibition namely to raise money for "Our Day" fund and expressed his thanks to various workers who by voluntary service had made the exhibition possible and in conclusion claimed that the citizens of Bombay could claim to have been pioneers of several great undertakings during the past few years which had been crowned with success. After Sir Thomas Holland who with the other members of the Industrial Commission and several native chiefs were present had thanked His Excellency for declaring the exhibition open Their Excellencies went round the various stalls, shows etc. spending about a couple of hours in the buildings and grounds which at night were brilliantly illuminated.

విశాఖపట్టణముజిల్లా విశేష

మండల సభ.

(-o-)

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులగు.

శ్రీవిక్రమదేవ వర్మగారి స్వాగతం పంపానము.
ప్రతినిధి సోదరులారా!

ఆహ్వానసంఘము పక్షమున తమకందజకుమ హృదయ పూర్వకముగా స్వాగతము నొసంగుచున్నాడను. మనదేశ చాల త్రుణులందు మనముందజముచు దేశ సేవాపరులమై పనిచేయుచు తన్నిష్టయందు దీక్షితులమై సామ్రాజ్యభావముతో మెలగుచు వికమత్వమున పనిపూని కార్యము నిర్వహించు మహాత్ములైన సమయము ఇప్పుడు తీరికచేసింది. మన విశాఖపట్టణము తన నిరుపమానముగా మహాదధి తీరస్థితితోడను సాధనసంపత్తి బలమునను భావికాలమున దేశపురోభివృద్ధియందు ఉన్నత పదము నధిష్ఠింపజేయునని యోచించుచు మన మనముల నానందించుచున్నాము. నాకాశ్రయ నిర్మాణము నిర్మాణము చేయబడినది. పూజ్యులగు భారత సచివులను మహామూల్యులగు రాజప్రతినిధిగారును మన పట్టణమును గారవించి కొలదికాల మైన నివృత్తికి విచ్చేసి మనయెడల యాదరభావమును వ్యక్తి కరింపదలచి యున్నారని విని యపరిమితానందమును పొందుచున్నాము. భారత సచివుల ముఖండి సాగ్ధ్యముని యాన తింగిని యనివార్య కార్యనిర్వహణము భారత రాజ్యాంగ తత్త్వమును స్వీకరణమునకు వేద్యముగా గమనింపటకు మిక్కిలి శ్రమములతోపై మనదేశమునకు విచ్చేసిన పూజ్యులను మహాదార మున్నులను శ్రీయుక్తి మాంజెగూర్చి గాంధీ మనః పూర్వకముగా స్వాగతమును సుమంతుల ప్రబ్రహ్మ మున ముఖ్యవిధియొనర్చుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు భారత రాజ్యాంగ కార్యనిర్వహణమునందు గమ్యస్థానము స్వపరపాలన ప్రతి పాదనమనియును తదంగములుగావలయును ప్రయత్నములు త్వరిత గతి నెఱవేఱుపడవలయుననియును విస్పష్టముగా వక్కాణించియుండిరి. ఈ మహావిషయములను దొరతనమువారితోడను ప్రజాప్రతినిధులతోడను చర్చించుటకంటె భారతమంత్రి వర్గము మనదేశమున కలుదొందెచిరి. కావున చిరకాలమునుండి మనమనముల నిండియున్న కోరిక తీరదనము యిట్టితరుణమున నన్యాయ నున్నట్లముగా నివేదించి కార్యసంసిద్ధికి ప్రభుత్వము వారికిదోడ్పడుట మనవిధియని గ్రహింపదగియున్నది. ఆ ట్టికోరికల నర్పి తీరిన ఆదరభావమున ఫలింపజేయువిధి ప్రభుత్వమువారియందు కలదు. ఆంగ్ల సామ్రాజ్యకారులగునను, తన్ని హిమాధారంధర్యములయందు పూర్ణ మగు సమానాంతభావ క్కులుగను, సమాతన భారతీయ సభ్యతా యశోధనవంతులు గను, మన ముండుటవలన మన ముత్పూర్ణమి వర్తమాన పోవ్య వృత్తినుండి ఉద్ధరింపబడి తన స్వాక్రీడ గౌరవోచితమున నమాకాస్థానమున నధిష్ఠించి సామ్రాజ్యంతర్వర్తములగు పరిపాలన స్వాతంత్ర్యముగల యధినివేశ రాజ్యములతో తులనాగు నటుల ప్రసాదించవలయుననియును తిరున్నతిస్థితి సుసాధ్యమును గౌరవయుతము లగునట్లు ప్రభుత్వము ప్రజాభిప్రాయ బద్ధము గావించి యచిరకాలమున స్వపరిపాలనము ఆహ్వానింపంబు బడవలయునని మన నివేదనమై యున్నది.

మన రాజభక్తి మూల్యంహితిమై యున్నది. ప్రభు సేవ యందును సామ్రాజ్య పరివర్ధయించును భారతీయము వెనచి యక మహాత్మాహుతో స్వీయ సర్వస్వ సమర్పణముననై నను నిజతనము చాచిని పరిత్యాగముననై నను కార్యము నిర్వహింప నుత్కంఠ ప్రకృతిని పొందుచుండును. ఏ సంస్కరణములనైన సంతోష పూర్వకముగా గాక, వేటిండు విధమున నై కొనుట భారతీయుల యనుమతమునందే వెలియియున్నది. కాని సహజ స్వాతంత్ర్యాభిలాష మలగు నాంగ్ల రాజ్య తంత్రాభిలాష సమాధి ద్రవరముల సఫలి కృత్యములగావించి భారతీయముని నిజపరిపాలన ఫలసిద్ధికి దేశోద్ధరణము గావించి కాశ్యోతి శక్తివృద్ధి సుపదల నైకం దురుగాక యని మన మాతృదేశత యెల్లపుడును కోరుచున్నది.

కాంగ్రెసు-లీగు సంస్కరణములు.

మనదేశమునందలి భారతీయమహామృదీయ జాతీయమ మహాసభలు రెండును ప్రజాభిప్రాయ సంతృప్తికొఱకు ప్రసాదించబడవలసిన సంస్కరణములలో కనీసాంతముగా కోరదగిన వానిని నిర్ధారణము చేసియున్నది. ఈ సంస్కరణములు ఆఖిల భారత జనాభాసమ్మేద సంభరతిమై యున్నవి. మఱియు ప్రజాపంతులగు ప్రజాప్రతినిధుల ద్విగు పర్యాయచనాపరిష్కృతిములయ సమర్థతములు గావించబడినవి. కనుక వాని మన్నించుట దొరతనము వారికిని దృఢవిశ్వాసముతోడను అచలితభక్తితోడను వాని నవలంబించుట ప్రజలకును నిధియై యున్నది. దక్షిణదేశవాసులమగు మనము ఇచ్చటగల కొన్ని యనుపపత్తులచేత దాక్షిణ్యసంఘముల పురోభివృద్ధికి ప్రధాన కారణముగ నట్టిసంఘముల సంఖ్యకును ప్రాబల్యమునకును చెల్లించు పన్నులకును అనుగుణ్యముగ ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము

దుట యనవలయునని యొంది ఈ కొలదిమార్పులతో కాంగ్రెసు లీగు సంస్కరణముల నామోదించి యుంటిమి.

ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యము.

ప్రామాణ్యములతోను తీరికదలతోను మహాదార హృదయ తులగునానల అన్యోన్య శ్రేమస్సహన భావముతోడను పరస్పర సహాయభిలాషలతోడను భేదముల వారించుకొన యన్ని సంఘముల పురోభివృద్ధికి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య ముక్త్యవని యోచించి దాని నామోదించిరి. నేను జనమొందిన యుక్తిలసంఘము నిమగ్నమగు పవిత్రార్థ సంతతియై యున్నది. మఱియు దేశోత్తర కేతలక్ష సంఖ్యాకమైయున్నది ఇప్పుడేది నిధిగావచ్చి ప్రభుత్వములకింద నూత్రహితముగా విభజింపబడి యుండుటచే సాంఘికాభివృద్ధియందు ప్రతిబంధకములం జెందుచున్నది. స్వీకరణముకొనవలసిన ప్రభుత్వముకింద సాలింపబడవలయుననియును ప్రత్యేకముగ నుత్పలగావచ్చి నిర్మాణము గావించబడవలయు ననియును ఉత్పలలచాత్ర గౌరవమును పురస్కరించుకొని మట్టి రాష్ట్రవిగ్మాణ మావశ్యక మనియును కొంతకాలమునుండి వాముత్పల సోదరులు ఘోషించుచుండిరి. ఇంతవఱకును ఫలము కానరావేదు. విహోల్కల రాష్ట్రవిగ్మాణములన కొంతవఱకు నుపశాంతికలిగినది. కాని యింకను ఉత్పలల యాదర్యములు ఫలించునట్లు లెందతగు. ఉత్పలల నిరుత్సాహము పూర్ణముగ నుపశమము గావించబడలేదు. భావ ప్రయుక్త విభాగవిధానమున గాని యెల్లరును కోరుచుండు రాష్ట్రస్వాతంత్ర్య సునిధియు అట్టిస్వాతంత్ర్య యుక్తులగు రాష్ట్రసమ్మేళనమున గాని, భారతసామ్రాజ్య పరిపాలన సౌకర్యము లభింప నేరదనియును సామాన్యముగ నంగీకరింపబడి యున్నది. దీర్ఘప్రదేశమున భావనిధానమున ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ విభజింపవలయునని కోరికలు బహులములబడినవి.

మెన్న మెన్న భంస్కరణములను గూర్చి విరోధి యులు భారతీయులు కొందఱు జరిగించుకొనిన సాధిలో కూడ విహోల్కలరాష్ట్రము పునర్విభాగము గావించబడవలసి వచ్చినపుడు ఉత్పలదేశము ప్రత్యేకరాష్ట్రముగ నేర్పడవలయునని నూచింపబడినది. అట్టి సమయము చేకూరబోవు; కాన గంజామి విశాఖపట్టణ మండలముయందలి యుత్పల ప్రదేశములను జయపుర సంస్థానముతో గూడ నుత్పల రాష్ట్రముతోచేర్చి విభజించుట యుక్తమైయుండును. ఉత్పల భావ ప్రచారముగల దేశము గీర్వను దొరగారివలన నూచింపబడిన పద్ధతిని నిర్ధారణము చేయవచ్చును. భారత సచివుల సందేశమునపొంది యుత్పలల యాశయముల నివేదించుటకు ప్రాతినిధ్య సంఘము తరుణము వేచియున్నది.

ఆంధ్రసోదరులు కూడ నిట్టి యాదేశముల నుపలక్షించిరి. అత్యేకాంధ్రరాష్ట్రమును గోరుచున్నారు. మఱియు నితరులు కూడ నడించుచున్నారు. దయామయులగు దొరతనమువారు ఇట్టి ప్రజాభిప్రాయములను సానుకంపవృత్తితోడను ఆదరైకభావముతోడను తలకించి వ్యక్తి స్వాతంత్ర్యములు గల జనసంఘములకు నై సర్వసౌభా విజృంభణమునకు దగిన సానుకంపముల నిచ్చుచు ప్రత్యేక రాష్ట్రముల క్రింద నుండుట కర్తవ్యము. అట్టి స్వతంత్ర వ్యక్తుల వలన భారత జాతీయత త్వము పెంపుచెంది నుందరతరకాంతిని వెలంపునుగానిహాని చెందవోవదు. ప్రత్యేక సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును కోరుట కూడ నూదమడిసిన స్వాతంత్ర్యవృత్తికి సంస్కరణముకొఱకు గాని యెరుల కలిమికి నులికి కాదు దేశక్షేమమునకయి వలయుమార్పుల నాత్మలాభము తపని కోరంజనననుట వింతయగు దేశభక్తియై యుండును.

విమానాంతర్భాగవిధానము.

ఇటీవల విరోధియ సంఘమువారు సంస్కరణజాలమును నిర్మించు సమకట్టి భారతీయుల నందులకు బడవంజేయ పనిపూని యొకవింతయగు విమానాంతర్భాగవిధాన విశేషమును వెలిపుచ్చియుండిరి. దానియందీ “కలకత్తాసంధి” వెలువడినది. ప్రత్యయన కార్యనిర్వాహకాంగమును కొలదివిషయములయందు మాత్రము కాననిర్వాహ సభాధికారియనకు లోలోబడిచి తత్కర్తవ్యంల కార్యములయందు నిరంకుశాధికార పూర్ణముగా చేయుటయే ఈ విధానము యొక్క ముఖ్యాభిప్రాయమయి యున్నది. ఇ యవలన వెనకిని తృప్తి కలుగజాలదు. అసంతుష్టి మొదలగున. మఱియు స్వపరిపాలనము తగు మార్గముల విజృంభించుటయందు దివి యనగధదాయక మగును. ఇంకను భారతీయులను రాజ్యాంగమునందన్ని విషయములలోను హెచ్చుగా సంబంధముగలవారిగా చేయుట ప్రభుత్వమువారికి రాజనీతి నూత్రమై యున్నదని దొగతనమువారిసత్తుమన వాక్రువబడిన యున్న తాళయమున కి యంతర్భాగ విధానము విరుద్ధస్వభావముగలదిగ తోచవలయును. ఇట్లు తరగతులగు సోపానారోహణమున స్వపరిపాలనమును సాధింప సమకట్టుట దేశక్షేమమున సాతమును కాదనియు మెట్టుమెట్టు పట్టున కట్టి యిక్కట్లులు తప్పక వాటిల్లు చుండు ననియు విజ్ఞులు నుడువుదురు.

BOMBAY, November 27.
S. r Thomas Holland, President, Industrial Commission thinking His Excellency the Governor for opening the old Products Exhibition yesterday said: - I should like for a stranger whose business it is just now to be critical to take this opportunity of congratulating your town on the remarkable standard in the collection of exhibits. Although it has been my special business during the past year to study recent progress of Indian industries, this exhibition has produced surprise for me in every section. To exhibitors I would give a word of warning and advice and that it to remember that it is rigid uniformity of quality and reliability that affects customer more even than high quality. Let this special effort therefore become the standard that will establish the good name of Indian manufacturers. During the past eight months we have learnt through the activities of the Munitions Board that many things formerly imported by the Government Department as a matter of course can easily be manufactured in India. Necessity has been the fertile mother of invention. I hope that rules for purchase of Government stores abroad which have been rendered useless by war conditions may never be wanted in the same way again and that India will rapidly become more self-contained, but this means maintaining the standard of excellence illustrated by the exhibition in other places than Bombay. For this reason I am glad to see that Madras and Calcutta proposes to follow your lead and for this lead among provinces you are indebted to the untiring energy and generous devotion to the presidency of those who follow with affectionate respect the high example of your Governor, and Her Excellency Lady Willingdon.

Imperial Indian Relief Fund.

DELHI, November 26.
The total received by way of subscriptions to the Imperial Indian Relief Fund from the date of its inception up to the 31st October 1917 was Rs. 1,37,51,000. Interest upon the sums placed at fixed deposit amounts at about Rs. 684,000 bringing the total income on central fund up to Rs. 1,44,35,000. The expenditure up to the same date amounted to Rs. 75,28,000.
Mr. Satish R. Das, Barrister-at-law is appointed Standing Counsel, Bengal, vice Mr. B. C. Mitter resigned.

Burma Indian Telegraph Grievance.

RANGOON, November 26.
A memorial was submitted in 1915 to the Director-General of Indian Telegraphs by the Clerical branch, Indian Telegraphs, Burma, for a reorganisation of the department which was rejected on the ground that a reorganisation of the whole department was effected as recently as 1910 and another change was unnecessary. They have submitted now another memorial to the Government of India, basing their appeal on similar grounds to those urged previously. In it the petitioners point out that not only their pay is inadequate to maintain them and their families, but the discomfort of suitable house accommodation is keenly felt, which with their limited means and the prohibitive prices of foodstuffs makes it practically impossible for them to live in health and comfort. On the staff of permanent clerks of the department in the Rangoon office there are 43 men holding grade appointments from Rs. 40 to Rs. 140 which is incomparable with the advantages and privileges granted to the technical branch of this service. While the clerical staff are denied consideration or amelioration, the technical staff afforded obvious facilities to the increase of salary by a schedule rate of increments supplemented by House and Burma allowances specially sanctioned to compensate their expensive domestic necessities. The memorial accentuated the fact that by the mutual hard and harmonious working together of those two branches interdependently the revenue therefrom accruing is continually on the increase. They ask: (1) for increase by periodical increment of salary from 50 to 150, (2) Burma allowances of 50 per cent on pay actually drawn and (3) the scheme be sanctioned and given immediate effect.

BRIEF TELEGRAMS.

Mr. A. Thiruvengataswami Mudaliar, B.A., Consulting Geologist and Mining Engineer (late of Madras) died at Rangoon General Hospital last night.
The Special Tribunal convicted eleven accused in Nagwan case the sentences ranging from seven years transportation to four years and fines of one to two hundred rupees. The fines will be distributed among riot victims.

Latest Telegrams.

[REUTER.]
LONDON, November 26.
The French communique says: There was great artillery activity on the right of the Meuse in the region north of Hill 344, where we organised positions, we had taken.
The Italian communique says: - Enemy masses yesterday again attacked between Brenta and Piave. On the left wing an attack on Mount Portica was promptly crushed and our counter-attack repulsed a fresh enemy attempt. Alpini annihilated the assailants at Tasconi. Enemy pressure was strongest at the centre but was definitely repulsed. We took two hundred prisoners. We repulsed enemy attack on our right from Montefiore taking prisoners.
The King was telegraphed as follows, to Marshal Haig: - I congratulate you and General Byng and troops on the successful operations in the neighbourhood of Cambrai. Complete surprise effected by such novel methods of warfare has been received with the utmost satisfaction throughout the Empire as holding out great hopes for the future. It is gratifying that tanks which are purely British invention played an important part.

కాంగ్రెసులీగుల సందేశము.

హైదరాబాద్ దేశీయమహాసభవారి యావద్భారతసంఘము వారును, యావద్భారత మహాసభల మహాసభా సంఘము వారును గలసి నవంబరు 26 వ తేదీ 10 గంటలకు నిర్దేశించిన సమావేశమున తమ సందేశము నివేదించి నేగిరి. ఈ సందేశమునందు యావద్భారత మహాసభా సంఘసభ్యులమును, యావద్భారత మహాసభా సంఘసభ్యులము నగు మేము, శ్రీ చక్రవర్తిగారి ప్రధాన హిందూదేశ కావ్యదర్శకుల మిమ్ములను, శ్రీ చక్రవర్తిగారి మహాప్రసిద్ధియు, ఈ దేశపు ప్రభుత్వమున కంతటికిని ప్రధానాధికారియగు మిమ్ములను ఆకా విశ్వాసములతో సందర్శించి చున్నారను. దేశీయ మహాసభవారును, మహాసభ మహాసభవారు ఆలోచనా పూర్వకముగ నిర్ణయ చేసినిట్టి సంస్కరణములను మారు నాగ రూకతో పరిశీలించెదరని మేము నమ్ముచున్నాము. మా సంస్కరణములన్నియు న్యాయ వంతములను బ్రతిఘటించియు పూర్వముగ నేర్పించినవియు నగుచున్నవి గాన మీరు మీ దయాపూర్వకముగ జూచెదరని మానవ్యము. చరిత్రాత్మక మగు నీ మహాసభయమున గోటు బ్రతుకు హిందూదేశమున కొనబడిన

మహాసభ మహాసభాసభ్యులము

ను ప్రతిగ్రహించి పరివర్తనము, విదేశీయులనుండి క్రొత్తపుల దేశమునై చాడి వెలువడకుండు రక్షించుటయు, దేశీయన కాంతివ్యాపకముల నెలకొల్పియు కొలది ననుకూలము కాని ఇంతకుండు నెక్కువ శీర్షి ప్రతిష్ఠల కర్హత నెందు కావ్యములను వారు గావించిరి. గ్రేటుబ్రెటన్ హిందూదేశమున మానసిక ప్రబోధము గలిగించెను. జాతీయత్వము నెల్లొక్క యెను. తమ ఉత్తమాన్ని పాగరికతా నిత్యుండ దురదృష్ట వశమున నభోగ్యుల నందియన్న పురావస నాగరిక మహాజాతి సంతతి వారితో స్వచ్ఛాస్యతత్వముల బొందుట కర్హత ఆతురత కలిగించెను. విద్యాభ్యాసముల గు భారతీయుల బ్రతిఘట ప్రభుత్వ పుత్రులు గ నెన్ని న మహామేధావి రెవనుప్రభువుగారి వాక్యము చూచి సత్కృత్యము. హిందూదేశమునందు కావ్యముగ నిలువగల బ్రతిఘటనా చిన్ననుగు ఆంగ్లసరళ విద్యా ప్రబోధమున వికాసమున్న విద్యార్థులగు భారతీయులకంటె వారిలో మరియే విధముగ ప్రజలును ఎక్కువ సంతోషమున బ్రతిఘటవారి పరపాలనా లాభముల గ్రహించవలరని నో బాధ్యుల ప్రజలుగారు పలికిన వాక్యము ఆనాడెంత సత్కృత్యముగ నుండెనో ఇప్పుడు సంత సత్కృత్యముగ నె యున్నదని మీరు నమ్ముచున్నాను. భారత విద్యాభ్యాస రాజకీయాంధోళనమే బ్రతుకు తూర్పున తన సందేశవిజయమున గాంచెనటట్లు ప్రజలతార్కాణము మెకాతే ప్రభువుగారు ముందుగా గావించిన బ్రతిఘటన చక్రము నందలి ఆత్మకృత్య మాలికు దివ్యమైనవైన. జాతీయ జీవనాత్మికారమున కర్హతావశ్యకముల ఆంగ్లేయ లెల్లపుట నప్ర దృఢభక్తితో నమ్మిన స్వపరపాలనమును హిందూదేశ మిష్ట దుకుచున్నది. హిందూదేశము మహాసభ బ్రతిఘట పరిపాలనపు మహావిజయ ఫలితమునయు, బ్రతిఘట మహాజాతి కత్తుత్తము కీర్తి ప్రదయనియు ముప్రసిద్ధ భారత రాజకీయచేత్ర చెప్పియుండెను. అట్టి మహాసభ మహాపరిచర వంతమగు జాతీయాయమున వెల్లడించుట కర్హతయైనది మరియు దేశీయమహాసభాదేశ మేముభ్యుత్తమున గౌరవమునా మృదీయ మహాసభాదేశముగ గూడనున్నది. క్రిందటి ఆంధ్రు 20-వ తేదీని ఇంగ్లండు హిందూదేశముల వొక్కమారుగ వెలుపబడిన

అధికారప్రకటనము

హిందూదేశమున సత్కృత్యక సంతోషమున నేలేను. తట ను గ్రహించబడియును. భాగ్యతా సహితము చాలముమగు హిందూదేశమున కొనగి దాని బ్రతిఘట సామ్రాజ్యము నందలి భాగముగ గ్రహించుట య బ్రతిఘటపరిపాలనా దర్శకుని శ్రీ చక్రవర్తిగారి దౌరతనము వారు హిందూదేశ దౌరతనముదారి పరపూర్ణాధికారమున మెప్పునిరని ఆ ప్రకటనమునందు వెలుపబడియును. చక్రవర్తిమున నూతన శతాబ్దమునకుమగు ఈ ప్రకటన మనకు వివిధ జాతి మతవర్తములకు జెందిన భారతీయుల మందరమును చక్రవర్తిగారి దౌరతనమువారికిని హిందూదేశదౌరతనమువారికిని

తెలుగు కృష్ణులము. ఆయన ఈ యావద్భారత సాధ్యమైనంత త్వరలో యావద్భారతము గావించు నిమిత్తము మేమి సంస్కరణముల సుచిచ్చించుచున్నాము. ప్రజలు ఆ యావద్భారతములకు తమ ప్రతినిధులనుండి వారి మూలమున విశేషముగ నభిమానము నొందుట అట్టి పరిపాలనకు ప్రధాన సంస్కరణముగ పరిగణింపవలయును. మరియు హిందూదేశ భౌతికభివృద్ధి, ఇతివృత్తా దేవీముల బ్రతిఘట హిందూదేశ దౌరతనములు మాత్రమే నిశ్చయింప గూడదు. ఇట్టి సంస్కరణ లాభాలాభముల గమనింపవలసిన వారగు ప్రజలుకావలసి నిశ్చయించుటకు తగినఆధికారము గలిగి యున్నారని తెలిపినవారము.

దేయుల అభిప్రాయములే

సామ్రాజ్య రాజ్యములకును సంస్కరణములకు పరిగణించబడవలయును. మరియు మాత్రమునే ఉపదేశముల సందర్భమున సమానము గా రుచింపదగునని ఇటీవల ఇంగ్లండు ప్రధాన మంత్రిగారు ప్రకటించిన మాన్యుటోనియము నేర్పించియు చున్నది. ఈ దేశలాభాభామును, సామ్రాజ్యలాభాభామును సాధ్యమయినంత త్వరలోనే దేశమునకు పరపూర్ణభాద్యతా సహితస్వపరపాలనము నియమలయునని మానిప్రకటించియును. తండ్రిచే నీమాదర్శకవ్యక్తి స్థానము సమీపింపవలయు గను నగతి తగినంత త్వరముగనుండ గలవని మాభిప్రాయమువలయునని మేము గోచరుచున్నాము. శ్రీచక్రవర్తిగారి దౌరతనమువారు మాస్కాన్యమున బాగు గ్రహించెదరని మేము నమ్ముచున్నాము.

మొదటి సంస్కరణము

సామ్రాజ్యమైనంత త్వరలో ప్రసాదించ తీర్మానించినందులకును మేమెంతయు కృతజ్ఞులము. కాననక, ఆర్థిక, సరిపాలక విషయములన్నిటియందును సంస్కరణముల నెసగు మెంతయు నావశ్యకమగు సంతతి దేశీయమహాసభ, మహాసభ మహాసభల సాంకేతిక సమామేళకార్యకర్తల ప్రవేశము ప్రజల సజననిదర్శనముగనుండ గలను. సామాన్య ప్రజల భౌతికస్థితి (ఆర్థికస్థితియు ఆభివృద్ధియు వారిరాజకీయ భాంధాసంబంధ సంతసమును మాత్రమే ఈ రెండు మహాసభల కర్హతావరతతో గోచరున్నవి. లాంకురెన్యూ విధానము నందును, వ్యవసాయశాఖల యుజిమిక్తి కొరత పరిపాలక కా సనముల కొరతను, వ్యయసాను, వ్యవసాయవిద్యాభివృద్ధి నిమిత్తమున, నీటికాలుకల నిర్మించునిమిత్తమున, పారిశ్రామికభివృద్ధియందును, సాంకేతిక విద్యాభివృద్ధినిమిత్తమున, అన్ని శాఖలయందును విద్యను విశేషముగ వ్యాపింపజేయునిమిత్తమున, రాజకీయవ్యయమున తగ్గించుచు ఇతిభారమును మోయువారిని ప్రజలపన్నుల తగ్గించునిమిత్తమున, పోలీసుశాఖయందును, న్యాయపరిపాలనాశాఖయందును, అటవీ పరిపాలనయందును, ప్రజల ఆరోగ్యము నభివృద్ధి నెందించుటకును, తగినంత వైద్యసహాయము నొసగుటకును, గ్రామపంచాయతుల మరల నెలకొల్పు నిమిత్తమున, ఎవ్వరు నించుకయు నెలకొల్పినజాతి సహింపబాలలో అట్టి కొట్టుకొలచి హైదరాబాదుకు, అందలి ప్రజలకంటె నెక్కువ బీదకలము నభివృద్ధిచుచున్న హైదరాబాదుకు కొంచెము విస్తారిత నెసగు వారి జీవితము. జీవనాత్మములకు సుందరముల వలయు మార్పులన్నిటి నిమిత్తమున ఈ కర్హతవారు నిరంతర సునైక సంస్కరణముల విమనక గోచరుచున్న యున్నారు. వైవిధ్యవంత యన క్షమల బ్రతునిమిత్తమున కర్హతవారితో పాటుపడుచుండిన భారతవిద్యాభివృద్ధి సంచుకయు మామించుట న్యాయము కాదని మానవ్యము న్యాయప్రకారముదేశ దేశమునతియకుండవలయు

సత్కృత్యముల నాచరణ పూర్వకముగ గ్రహించుట

మనదేశ వారు నిరంతరము గోచరుండదట నిజము. ఆయన నట్లు జేయుటతో వారు తమ జాతీయ గౌరవాన్ని మెంత అభిమానముతో పరిపేసో యథామత పక్షమునటి అభిమానముతో వై నతిమకంటె తక్కువస్థితి నుంచుచు దేశీయ భావ్యతల లాభాభాము యథాభావ్యతతో ప్రయత్నించుటకు నుజుచుములేను. దేశపరిపాలనమున ప్రభావ్యత నిర్మించుట నుజుచుచు ధికారమును తొంతివరకై నతిమకలమున నిగోరిన, పరిపాలనమునందు తక్కువస్థితి నుంచుచుటకు వారయ్యోగ్యులనున్న వ్యక్తి (తెలుపు నున్న) జాతి చరముల అధారమున గలిగిన వివిధభేదముల వలనను గలన, దేశపరిపాలనము నందు తమ తేతున్న అవకాశములకు వారసంపూర్ణ దేలవన, పౌరముల కలకాసముల నభివృద్ధిచెందిన వారిలాగనిరచుటకు భారత పుత్రులకు తగిన యధికారసర్వముల పౌరగౌరవముల వారి కవశ్య జనోపకార భర్త్యులుగావున వారాధ్యము నిర్వర్తించు.

సా ని క చా ర్త లు

(9)

జరుగజోవు సమాచారములు

30-11-17 మ్యాజియము తియేటరులో ఆస్పత్రినాక సహాయకము పాల్గొమ్ కాన్ సర్వ ప్రదర్శనము. సా.గం 6-15
1-12-17 ఆస్పత్రినాక సహాయకము నెంటు ఆంధ్రా చర్యలో గావ్యుభీటు సా.గం 4.

క్రొత్తవకీలు:— బి. ఎన్. వేంకటరామయ్యగారు, నిన్నటిదిమున (26-11-17) మోకోర్టుకీయగ నెన్నుకొనబడిరి.

రాకలు:— రాజప్రతినిధిగారును మంట్రిగారును చన్నపురికి విచ్చేయు కాలములో తిరువాన్ కూరు మహారాజా వారు వారిని సందర్శించుటకు చెన్నపురికి దయచేయుదురని తెలియుచున్నది.

ఆరోగ్యోత్సాహము:— కార్యదేవను హెల్త్ షీటు ఎన్. రామవేంకటరావుగారు నేటి సాయంకాలము 5 క్లక్ గంటలకు వై. ఎం. సి. పి. భవనమునందు పూరారోగ్యమును గూర్చి ముచ్చటించెదరు. మేజరు ఎస్. ఎస్. ఎల్. విను; బి. ఎం. ఎస్. సి. బి. ఇ., గారు సభాధిపత్యమును వహించెదరు.

వెన్నుడికబో, తిరువల్లి క్లెరి:— వేంకటరాం గమునీళ్లబిల్లలోని లక్ష్మీ విలాస చంద్రిమునకు క్లబ్ మార్పు బడెను. కె. శ్రీనివాసరావుగారు నిన్నటిదిమున క్లబ్ సభ్యులకు నిందొసగిన సందర్భమున ఈ క్రొత్తభవనమున గృహ ప్రవేశ ఉత్సవము జరుగబడెను.

ఉద్యోగములు:— డిప్యూటీ కలక్టరు టి. ఎన్. వేంకటస్వామి వాయునుగారికి జీతమువైని రెండు నెలలు శేల నియ్యబడినది. యు. రామారావు గారు జనరలు డ్యూటీవైని కృష్ణాజిల్లాకు పంపబడిన. కృష్ణాజిల్లాలో జనరలు డ్యూటీయాయున్న సా. అన్నారావు పంతులుగారు జనరలు డ్యూటీవైని అనంతపురమునకు పంపబడిరి.

హెచ్. హెచ్. ఎన్. సుబాలక సభ-తిరువల్లి క్లెరి:— నేడు (27-11-17) సాయంకాలము 5-30 గంటలకు తిరువల్లి క్లెరి సింగరాచారి హాలులో సి. నారాయణ స్వామయ్య బి. పి. బి. ఎల్. గారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగు సభయందు శ్రీలక్ష్మీ ప్రకాశశాలలో మహాధ్యాయులగు పి. పి. నరసింహంపంతులుగారు “ఆంధ్రకవులు” అను విషయమును గూర్చి ఉపన్యసించురని కార్యదర్శి డి. అచ్చయ్యగారు మాట వ్రాసిరి.

కనరా విద్యాభ్యాసంఘము:— ఈ సంవత్సరము పట్టులనుబడిన కనరా విద్యాభ్యుత్తము వైసంఘ సభ్యులు గరి కనివారము సాయంకాలమున వై. ఎం. సి. పి. లో విందు చెసిరి రావుసామేయి డాక్టరు రామారావుగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. సభజనరబడిన వెనుక ఫలహారములు పంచివెట్టబడెను. అనంతరము మోసానగారు విద్యాభ్యుత్తమునుగూర్చి ముచ్చటించిరి. వేంకటరావుగారు తగవీలిని బయలుపలికిన వెనుక సభముగిసెను.

ఉపాధ్యాయ కళాశాలోపాధ్యాయుల సంఘము, నైదాపేట:— వైకళాశాల నుండిమున నేటి సాయంకాలము 5-15 ని.లకు ఎన్. క్రేష్టస్వామి అయ్యగారు భారతచరిత్రయందలి ప్రాచీన విషయమునకు మాతనాధమును చెప్పట అను యంశమును గూర్చి ఉపన్యసించెదరు న్యాయమూర్తి టి. వి. శేషగిరికయ్యగారు, బి. పి. బి. ఎల్, గారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

కె. సి. శ్రీనివాసన్ గారు:— ఇదికల కన్నడును చెన్నరాజధాని విశ్వవిద్యాలయములో నెరయు రసాయన శాస్త్రము బి. పి. ఆనన్ను పరీక్షలో మొదటి తరగతిలో గృతాశ్నతై యుండలేదు. కాని గత సంవత్సరము కె. సి. శ్రీనివాసన్ గారు రసాయన శాస్త్ర బి. పి. ఆనన్ను పరీక్షలో రాజధాని మొదటివారుగ గృతాశ్నతై మొన్న జనరబడిన పట్ట ప్రదాన సభలో నందతికంటె నధిక గౌరవమును పొందిరి. ఆడి బంగారు పతకమును విశ్వవిద్యాలయమువారు వీరికి బహుమతి యొసగిరి. తాతా కంపెనీవారు భవ క్రొత్త పరిశ్రమలను వృద్ధి పొందించుటలో శ్రీనివాసన్ గారిని ఉద్యోగులగు తీసుకుందురని వదంతికలదు.

**ప్రత్యేక గంజాము మండలసభ
అధ్యక్షకోసనావరము.**
(ప్రార్థనాసంచికానుబంధము)
ఇటీవలి విషయములు.

1. మొదటిసారిగా కమిషను రిపోర్టును గూర్చి చర్చ. వ్రువు మన ఆశీర్వాదముతో నేరవరకు ఇండియా ప్రభుత్వము కేవలము నిరుపయోగము. వీరి కాలానుగుణ్యముగ మీరు దానిని సవరింప బూననిచి ఈ శతకృష్ణుడు చింకిబొంత నిరుపయోగము. దానిని మీరు సరిచేయవలెను భారతసామ్రాజ్య వాసులను పరిపాలించు సభికారులను మీరు గోల్పోయిరి నేను నిజముగ నమ్ముచున్నానని మాంటాగూగారు నడిచిరి.
2. ఆంగ్లాసామ్రాజ్యమునందొక ముఖ్యభాగముగ ఇండియాదేశమున స్వపరిపాలనము కల్పింపవలయునని హెచ్చుటకు స్వపరిపాలనముగల ప్రతిష్ఠాపనములను కల్పింపవలయునని హెచ్చించుపద్ధతిని భారతీయులను ప్రతికూలించునని హెచ్చుగ నియమించుట చక్రవర్తిగారి దొరతనమువారి భావమని 20-8-17 వ తేదీని ఇండియా గెజటులో ప్రకటింపబడినది.
3. ఆ ప్రకటనముననుసరించి జరుపబడదగిన సంస్కరణములను గూర్చి ఆలోచించుటకును విజ్ఞప్తులను గ్రహించుటకును మాంటాగూగారు దయతో వన దేశమునకు వచ్చిరి.
4. మన దేశములచే సంతకములు చేయించి మాంటాగూగారికి సమర్పించుటకు కాంగ్రెసులీగు విధానములతో గూడిన విజ్ఞప్తిని మహాత్మా గాంధీగారు సిద్ధపరచిరి.

సంగ్రహము.

- (1) బాధ్యతల పరిపాలన మేర్పడవలెనని మనవాయువులు 30-వత్సరముల నుండి ఘోషించుచున్నారు. పోలకు (కానన సభలకు) దొరతనమునై (కాన్వనిర్యాక సంఘములనై) సభికార ముండవలెనని పోలకు కోరుట సముచితమని చాలమంది భిక్షితు రాజ సేవిజ్ఞులు ఖండితముగా నుడిచిరి. ముఖ్యముగా 1 దేశీయ వ్యయములు, 2 పన్నులు, 3 పరిపాలనా వ్యయములు 4 దేశీయ పరిశ్రమలు 5 దేశోపయుక్తములగు వ్యవసాయము. విద్య పారిశుధ్యము మున్నగు కార్యముల పట్ల దొరతనము పోలకు బాధ్యము కావలెను.
- (2) భిక్షితు సామ్రాజ్యంతరస్థులగు స్వపరిపాలనమే వాంఛింపబడినది. వాంఛింపబడిన సంస్కరణములు పోలకు ప్రాంతసాధనములు మాత్రమే అగును.
- ప్రాంతీయ విషయ మిటీనల గాఢముగ నీ విధానమున చర్చింపబడిన విషయము. కొందరు సంస్కరణ విధానమందలి యంతములను చక్కగ గ్రహింపక సంస్కరణ ప్రణాళిక నెదురింప జొచ్చిరి. సహాయకములను ప్రాంతీయ మొసగి ప్రత్యేక సంఘ ప్రాంతీయ స్థూలమును కాంగ్రెసులీగుసభల సంస్కరణ విధాన మామోదించి యున్నదని వీరలు గ్రహింప నగును. వివరముల గూర్చి పోరానుకొన విధానమందలి ప్రధానాంశమును పరచుటకు ఆసమంజసము. బాధ్యతాధారితముగు ప్రాంతీయ పరిపాలనమును గోరుట ప్రతిజాతికిని జన్మహత్రి పుచాక్కను నదియే కాంగ్రెసులీగు సభల సంస్కరణ విధానమందలి మూలమాత్రము. మనమందర మేకిధవించి యీ నూత్రియను దొరతనమువారికి విడిత మొనర్చి యీ సమయమున వివరముల గూర్చి వివాదపడుట తెలితనమని నా తలంపు అయినను ప్రత్యేకసంఘ ప్రాంతీయము రాజకీయములయందు పుష్టికరముగాదని విన్నవించుచున్నాను.

ఆంగ్లో ఇండియనులు మన యాశీర్వాదములకు వ్యతిరేకముగ వాదించుటయును, ఇటీవల కలకత్తా నగరమున జారతీయులకును యూరోపియనులకును జరిగిన సమాధానమును, వర్తమానమున నెత్తుకొనుట అప్రస్తుతముగాను ఇంతవరకు యూరోపియనులు, హిందూదేశపు రాజకీయ వ్యవస్థను గూర్చి యెట్టి శ్రద్ధమునీసికొనలేదని ఎల్లవరకు విదితము. మదరాసు మెయిలు పత్రికా సంపాదకుని నాచుకత్తయిన, కాంగ్రెసు లీగుసభల సంస్కరణ విధానము నెడయురోపియనులు వెలవరించిన మాంటాగూ సభలయందును పత్రికల యందును విపులముగ చర్చింపబడి యున్నదిగావున నావిషయమయి విస్తరింపవలెను. గాని కలకత్తా నగరయందలి నల్లసంఖ్యాకులగు భారతీయులు కొందరును, యూరోపియనులు కొందరును ఏకిధవించి సంస్కరణ ప్రణాళికను తమారు చేయుట మిక్కిలినిచాకరుకునంతము. ప్రజలు చిరకాలము నుండియు వాంఛించిన కార్యనిర్వాహక వ్యయము ప్రణాళికాను మునకు లోబరదుస్వాతంత్ర్య స్థితిస్థాతముల కియ్యవలసిక సరిపడదు. కాంగ్రెసులీగు సభలసంస్కరణ నూత్రముస్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్య ప్రాముఖ్య ఖండమును మనలకియ్యవలసి బడదవోర్తును. ఇంతియగాక నీసమాధానము ఆంగ్లాదేశ తనమువారు వెలువరించిన రాజ్యాంగవిధానమునకు పూర్తిగ పొందుపడదు. క్రమక్రమముగ హిందూదేశమున బాధ్యతా యంతముగు స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము (ఆంగ్లాసామ్రాజ్యము నకు లోబడిన)ను నెలకొల్పి, స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనముల పెంపొందించుచు భారతీయులను క్రమక్రమమున పాలక వ్యయలోనికి విశేషముగ చేర్చుకొనుటయును, అందులకు గాను సాధ్యమైనంత త్వరలో యత్నము లొనర్చుటయును అను రాజ్యాంగ విధానపరిపాలకులు వెలువరించి యున్నారు.

విశాఖపట్టణ పులపాలకసంఘము:—వీరు వర్తమలపైని చేసిన పది క్రిమినల్ కేసులలో రెండు కేసులు కొట్టివేయబడి ను. ఇక నెనిమిది కేసులు పెండింగులో నున్నవి. ఈ కేసులన్నింటి స్వభావము ఒక్కటియే యే యున్నప్పుడు తక్కిన కేసులు ఏల విశుద్ధాచేరికోలో తెలియకున్నది. విశుద్ధాచేరి కొనిక ఉధయకషిదారులకు డేచుకర మగును. వర్తమల వద్ద వృత్తిపన్నులు ఇండ్లపన్నులు వస్త్రాలు పుచ్చుకొనుచు వారికి సదుపాయములు చేయుటకు బదులుగా వై పెచ్చు వారలపై క్రిమినల్ చర్యలు జరిపించుట యేమి న్యాయముగా నున్నదియు చదువరు లాపించుటగాక! పురపాలక సంఘమువారు ప్రజా సౌకర్యములను గురించి సానుపడుటకు బగులుగా ప్రజలకు అర్పి విధములను అసౌఖ్యము కలుగుటలు చేయుచున్నారు. ఇవి కడు కోచనీయము. ఇవిగాక, మా పట్టణపు కానిటేవ నన్నో వేరేచెప్పవక్కరలేదు. ఆలొలగో పాలమును తెలియించున్నది. కాలువలు మురుగుకంపు, వీధులలో ఎక్కడమాదినకు చెత్తయే. కొన్నిచోట్ల కస్తూలకు మరచుకులు లేవు. దీక్షములు సరిగా వెలిపవు. ఈ మాదిరిగ నున్నది. పురపాలకసంఘావ్యవహారలో వైవాజీవికరంచి శ్రద్ధ పుచ్చుకొనకా కొకరెను కార్పించరు. వీరులవద్ద పన్నులు వసూలుచేయుటలో నల్లరనై బండి నడిచిట్లుగా క్రిమినల్ చర్యలు జరిపి సొమ్ము వసూలుచేసెదరు. గొప్పవారు టలాయిచినను వారల తొలికి పోరు. మా పురపాలకసంఘమువారి సౌకర్య వికలిగి నున్నది. ఏవి యున్నవన వర్తమలపై చేసిన క్రిమినల్ కేసులు పెండింగులో నున్నవి నేట నే విశుద్ధాచేరికొనుట చాలబాగుండు నని తలచెదను. — వి. కోదండరావు.

కొల్లేరుసరస్సు రయితులసంఘము.
(20-11-17)

కొల్లేరుసరస్సుల సంఘముయొక్క ప్రసిడెంటు మోతే గంగరాజుగారి యొక్క కోరికమీద, కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరు క్యాంపింగారును గోనావరి పడవగట్టె యగ్నికూర్చిపు ఇంజనీయరుగారుండి ప్రస్తుతము కృష్ణా తూర్పు డెల్టాలలో పల్లపు ఆనాకట్టు స్థిరపడుటకు ఏర్పడి పరిచేయుచున్న కానెలుగా రును కయికలూరు తాలూకా తహసీలు కరు అల్లూరి రావు కృష్ణరాజుగారును వుండి శేక్స్ పి. డబ్లియు సబుడిని జను ఆశీస్సు అయ్యునగారును ఆకుపిడుగుండి బయలుదేరి యేలూరుపాడు లాకుకుండ పడవలమీద కొరంగి గ్రామము నెదుటి యుప్పు బేరులో ప్రవేశించిరి.

ఈయేరు కొల్లేరుసరస్సునుండి నీటిని వెలువరించి పేరంటాలు జువ్వి కనదులు రెండినుండి సముద్రగామి చేయునదిగా నున్నది.

ఏలూరుతాలూకా నుండి, యీ సంఘము ప్రజెంటును కృష్ణాజిల్లా విస్సన్నపేట అండు గుండెపల్లి యల్లెట్ల జమిందారును కొల్లేరు సరస్సుచుట్టును నుండు గుడివాకలంక యింజను ఫ్యాముయొక్క పాప్రయిటరును ఆయిన మోతే గంగరాజుగారును కొల్లేరు సరస్సునందు భూములు కలిగియున్న కంచన నాగభూషణమునాయుడు మాగంటి సీతయ్య కోనెగోపాలుడు దుర్గిరాల దేవరాజు ఈ వెంకయ్యగారును, కయికలూరుతాలూకానుండి గుడిపాటి వేంకటాచలపతి నంబూరి నూరపరాజుగారును, భీరువరము తాలూకా నుండి పులకర్తి లక్ష్మణస్వామి తిమ్మిల్లూ మహబూబలి దాట్ల వేంకటపతిగజా వెనుచుత్ప చిట్టి తిరుపతిరాజు కార్తీకూరి వరసింహము పువ్వాడ వేంకటరామయ్యగారు మున్నగు వ్యవసాయవారులును, సరస్సునందు అనుభవముగల పెక్కండు రహితులును కలిసిండి రేవులో అధికారులను కలిసికొని, సన్నముగాను వంకరవంకరలుగాను ఇరుప్రక్కల గల్లులేవండను పొంగి ప్రవహించుచున్న యేటిని మాపించుచు, ఏటికి రెండు వయపులను రెండు డెల్టాలలోను ఈ సువత్సరము సాగుపడి చేయబడిన సస్యముకుట్టి నశించి జల్లార నుచుటను మాపించి పరమటియొద్దనున్న హలరాజుకాలియాపరద్ద కలిసికొన్న కృష్ణతూర్పు డెల్టా యగ్నికూర్చిపు ఇంజనీయరు కృష్ణగారి తోకూడ కాట్రాడరేవున ప్రవేశించిరి.

రేపటియందయును పేరంటాలు జువ్వి కనదులయొక్కయు సరస్సుయొక్కయు దుష్టిని తీర్చి చిత్తించుటకు అధికారులును పోలకులు వెచ్చుటకు నిశ్చయించుకొనిరి.—సహకార్యదర్శి.

ఆంధ్ర లింగాయత మహాదనసభ:—పాంచాత్యికం బయిన ప్రకృతియందుగల జీవజతువులకు స్వేచ్ఛానిహారము స్వభావస్థితుయన లక్షణము. అట్టియే మనవుడును స్వతంత్రుడుగాడనునది మాత్రం డెయూబుగాను. ఈ శ్వేదదృష్టి నుండు జీవప్రపంచంబునందు సమానమేగారి వేరుగాను. వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యము నాంకపరముట వ్యర్థమైన శ్రేయోదాయకము కాదని స్పష్టపడుచున్నది. వ్యవసాయము యాంక్షేయరాజ్యము చిరకాలమునుండియు సుప్రసిద్ధ స్వాతంత్ర్యము ననుభవించుచు తనతో బాటు సామ్రాజ్యాంతర్యామలగు కొన్ని రాజ్యములను స్వాతంత్ర్య మొసగి యున్నది. ఇందువలన బలముగా అంకపరకంకు ప్రవృత్తు నింపుకాధికారులు నణలకొట్టి సామ్రాజ్యమునకు సుబంధించి బెట్టియను మున్నగు చిన్న రాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యమును గానాడుటకు కంకణముగ గట్టుకొని సుగ్రాహరంగమున బ్రవేశించినది. వీరియట్టి వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యోత్కృతత నేను సుప్రసిద్ధముగా గ్రహించిన మన యాంక్షేయ ప్రభువులు తన సామ్రాజ్యాంతర్యామలగు భారతభూమి యస్వతంత్ర్యగానుండుట తన సహాయములకు పరిబలరధ్యమయి, సామ్రాజ్యపరిపాలనా పత్తిధన కళంకచుయు గ్రహించియే, ఇండియా ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారి మనదేశమునకు మన వాంఛా పూర్తి చేయుటకు పరిపన్నుండిన వస్తువులని యున్నది. ఇట్టియేదం ప్రతిసాంఘికమును, తనసభలలో మున్నందు అభిలభారతి మహమ్మదీయ నాతీయ సహాసంస్కరణములకు సుప్రసిద్ధామోదము నొసంగుచు, మహర్షి గాంధీగారి ద్విత్వయధానమును గూడ నెజ్జే ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును గోరుట సమంజసము. స్వాధీన గాములగు కొందరిచే నిర్మితమైన బ్రాహ్మణేతర సమస్య దుష్ఫలమైనదని మొన్నటి బిక్కినోలు దెజవాడ బ్రాహ్మణేతరసభలే ఋజువు చేయుచున్నవి. కావున, వీరత్వైరిగాయక మహాజనులారా! రేవు మోళాపురవంబున జరుగవోవు నాంధ్రలింగాయత మహాజనసభయందు కాంగ్రెసు మ్యునిసిలిటీ లీగుల సంస్కరణములను సుప్రసిద్ధముగా నామోదించుచు, ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును గోరుట మన వీరత్వైరి లింగాయత ప్రాముఖ్యము ప్రభు కర్తవ్యముగా గౌరవదాయకమునని సాధ్యనాపూర్వకముగా నుడువుచున్నామను.—ఒక యాంధ్రవైభవం.

అన్ని మన్యజ్వరములకును యిసనాఫలిమందు

రామబాణమువలె ఆమోఘముగ పనిచేయును.
Esanofele (Anti Malarial) (934)

ఇసనాఫలి మందును నేవించి, మన్యజ్వరముచే పీడింపబడికుండగ మీ శరీరములను కాపాడుకొనుడు.

ఈ మందు బహు సమృద్ధమైనది. మన్యజ్వరమునకు దివ్యవృద్ధము:—ప్రపంచమందంతటను మన్యపు జిల్లాలయందు పెక్కుమందికి జన్మప్రదముగ ఉపకరించినది. గొప్ప వైద్యులందరును ఈ మందును గూర్చి మంచి అభిప్రాయముల నిచ్చి యున్నారు. ఎంత విషమజ్వరమైనను, జ్వరము, జిర్ణించి గుల్మవాధిచే పీడింపబడు వారలకు ఈ మందు ఆమోఘముగ పనిచేయు తిరుగను జ్వర మెన్నటికిని రాదు. ఒకమాత్ర పుచ్చుకొన్నచో జ్వరము నిశ్చేదమగును. ఏమియు ఆసాయములేదు. పసిబిల్లలకు చిన్నపిల్లలకు (రానకపు ఇసనాఫలిని వాడవలయును. ప్రతి రసవాదిదగ్గర దొరుకును.

కోల్ పిజంట్లు:—(ఇండియా, బంగాళ, సింహళములకు) బి. జి. గోరియోకంపెనీ, బొంబాయి. చెన్నై రాజధానియందు పోలు ఏజంట్లు:—డబ్ల్యు. ఈ. సిత్తు అందుకో, మదరాసు. దగామందులను జూచి మోసపోకును.

	కు.ల.
మౌహిని తైలము క్యేరూకులు పెరుగుటకు	0.12
లోమహరి కౌస్తుభము ఉడుటకు ...	0.0
ఉచ్చిసమునకు మందు సీసా 1-కి ...	1.3
కన్యారీమాత్రలు పెద్దవి, మంచివి 50-కి	0.10
సుఖభోగి మాత్రలు ...	1.0
సుఖభోగి తైలము పుండ్లకు ...	1.0
పిరచనములకు మాత్రలు డబ్బి 1-కి ...	0.8
గ్రహణి మాత్రలు డబ్బి 1-కి ...	0.8
కిరోనేదన మాత్రలు తలనొప్పలకు...	0.12
కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.8
శిశువు ద్రావకము సీసా 1-కి ...	1.0
కుసుమరి మాత్రలు, కుసుమ వ్యాధులకు	1.0
చుండకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.6
సుందరీతైలము, ముఖకారికి ...	0.8
పగుళ్లకు తైలము శీతపగుళ్లకు ...	0.6
కష్టకూలసారి చెవిబోటుకు ...	0.8
బాలాచి మాత్రలు నలబద్ధమునకు	0.8
జంతుపాతకహరి ఎమిడికలకు ...	0.8

Printed and Published by K. Nageswara Rao at the "Andhra Patrika" Press 6 & 7 Thambu Chetty Street, George Town, MADRAS.